ἡ Παιδόπολις

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

ἡ Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1950
ΕΤΟΣ Α', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 8

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται	» 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες	» 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται . .	» 10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2	

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: ΧΑΡ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ, Κορυζῆ 11

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

* Στείλετε τὸ ἔργο σας, κύριε Φρίξο Τζιόβα (Βίτσα Ζαγορίου) μὲ τὴν προϋπόθεση, βέβαια, πὼς ἂν δὲν μᾶς κάνει θὰ σᾶς τὸ ἐπιστρέψωμε. Μᾶς ἱκανοποίησε ἡ γνώμη σας γιὰ τὸ περιοδικό. Πολὺ μᾶς ἐνδιαφέρουν οἱ γνῶμες τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ἐκείνων μάλιστα, ποὺ ἔζησαν ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ τῶν παιδοπόλεων. * Σ' εὐχαριστοῦμε Γεράσιμε Τσουλέα γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις καὶ περιμένουμε τὶς ἐνέργειές σου. * Ἀρκετὰ καλὸ αὐτὸ ποὺ μᾶς ἔστειλες Ι. Νομικέ, ἀλλὰ γραμμένο σὰν ἄρθρο! Δὲν θέλουμε τέτοιου εἴδους ἀρθρογραφίες. Μᾶς ἐνδιαφέρει μία ὁμορφη, στρωτὴ περιγραφή. Πάντως ὁ «Ἀθανάσιος Διάκος» στὸ εἶδος του εἶναι ἐξαιρετικός. * Παρασκευᾶ Ζαχαρόπουλε (Λέρο), μᾶς γράφεις ἀνάμεσα στ' ἄλλα: «Ἐγὼ εἶμαι μαθητὴς Β.Τ.Σ. Λέρου καὶ μαθαίνω τορνευτής. Ἐπίσης πηγαίνω σχολεῖο. Οἱ σχολές μας εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σπουδαῖα ἔργα τῶν Βασιλέων μας. Τὰ συνεργεῖα μας εἶναι σ' ἕνα μαγευτικὸ τοπίο ἀνάμεσα σὲ πράσινο καὶ γαλάζιο. Ἐμένα μαζὶ μὲ ἄλλους συμμαθητές μου μὲ πῆραν ἀπὸ τὸ στρατόπεδο καὶ μ' ἔφεραν ἐδῶ, ὅπου ἀπολαμβάνω τῶν φροντίδων τῆς Ἑλλάδος μας καὶ μαθαίνω τέχνη καὶ γράμματα» Εἴμαστε εὐτυχεῖς γι' αὐτὰ ποὺ γράφεις, καθὼς καὶ γιὰ τὶς καλές σου κρίσεις. Εἶναι μεγάλη ἡ χαρά μας, ποὺ ἐσεὶς τὰ παιδιὰ τῶν σχολῶν τῆς Λέρου γράφετε μὲ τόσο πατριωτικὰ αἰσθήματα. * Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς ἔστειλες Σοφία Γ. Παπαδοπούλου. Θὰ πάρουν τὸ δρόμο τους. Τὸ ποίημά σου ὅμως δὲν λέει πολλὰ πράγματα. Διάβασε καί σὺ ἐδῶ τοὺς πρώτους στίχους:

Ἑλλάδα μας γλυκειὰ τρισδο-
(ξασμένη σὺ,
ποὺ ἦσο τίποτα στὴ γῆ, σὰν
(ἦλθε ὅμως ἡ στιγμὴ
ἡ στιγμή, στιγμὴ πετάχθηκες
(ὀρθή.

* Εἴμαστε εὐτυχεῖς Θρ. Σπ. Βλάσση ποὺ μὲ βάση τὶς ὁδηγίες τῆς γεωργικῆς μας στήλης, θὰ σώσης τὴν ὡραία σου κληματαριά. * Ε. Γ. Σιδεράκη. Πολὺ καλὸ τὸ ποίημα! Μὰ εἶναι δικό σου; Εἶσαι μαθητής, ἢ δάσκαλος; Τὸ γράψιμό σου δείχνει τὸ δεύτερο! Αὐτὰ πρέπει νὰ μᾶς τὰ λὲς καὶ σὺ καὶ ὅλοι ὅσοι μᾶς στέλνουν ποιήματα. * Καὶ γιὰ τὸ δικό σου ποίημα Χαράλαμπε Τσάκα τὰ ἴδια ἔχουμε νὰ ποῦμε. Δὲν ἀνήκεις στὸ διδακτικὸ προσωπικό, ἀλλὰ τὰ ποιήματά σου δείχνουν μεγάλη ὡριμότητα. Εἶναι δική σου; Τότε μπράβο σου. * Σ' εὐχαριστοῦμε Ἀχ. Οἰκονομόπουλε, γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις γιὰ τὴ διάδοση τοῦ περιοδικοῦ. Καὶ βέβαια, μπορεῖς νὰ μᾶς στέλνης ὅ,τι θέλεις. Καὶ ἔκθεση καὶ σταυρόλεξα κλπ. * Πολὺ καλὴ ἡ ἔκθεσή σου Ζαχαρία Σκοτίδη (Ἀργοστόλι) καὶ θὰ πάρη τὴ σειρά της γιὰ τὴ σελίδα «τὰ παιδιὰ γράφουν». * Δὲν εἶναι καθόλου ἄσχημο τὸ ποίημά σου Βασίλη Γεωργόπουλε (Παιδόπολη Κερκύρας). Δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ πρῶτο τετράστιχο ποὺ εἶναι τὸ καλύτερο:

Στοῦ βουνοῦ τὴν πλαγιὰ
βρίσκεται ἡ ἀμυγδαλιὰ
εἶναι κάτασπρα ντυμένη
σὰ νὰ εἶναι χιονισμένη.

* Καλὴ ἡ ἐκθεσούλα σου μικρή μας φίλη Ἑλένη Βαφειάδου (Κομοτινὴ) καὶ θὰ πάρη τὴ σειρά της. * Τὸ ποίημά σου μὲ τὸν τίτλο «Τὸ στοργικὸ χέρι τῆς Βασίλισσας» εἶναι καλὸ σὰν ἰδέα, Κων. Δ. Θεοδώρου, ἀλλὰ δὲν εἶναι τεχνικό. Δὲς καὶ ὁ ἴδιος τοὺς στίχους σου τυπωμένους:

Σὰν τὰ πουλιὰ κυνηγημένα,
ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τὰ δυστυχισμένα
φτάσαμε στὴ στοργικὴ ἀγκαλιὰ,
στῆς Ἑλλάδος τὴ θερμὴ φωλιά.
Ἕνα χέρι στοργικὸ,
μᾶς γλύτωσε ἀπ' τὸ φοβερὸ κακό.
Ἔπειτα γιὰ μᾶς φροντίζει
καὶ ἱδρύματα μᾶς κτίζει.

* Καλὴ ἡ ἔκθεσή σου Σοφία Γεωργιάδου (Ἰωάννινα) καὶ θὰ πάρη τὴ σειρά της γιὰ νὰ δημοσιευθῆ. Σὲ συγχαίρω γιὰ τὴν ἐπίδοσή σου στὴ λογοτεχνία. * Ἐρριέτα Μυλωνᾶ καὶ ἡ δική σου ἔκθεση πολὺ καλή. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα γράφεις γιὰ τὴν «Παιδόπολι». * Κων. Μιχαλόπουλε, στρατιώτη. Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ περιοδικό. Φρόντισε νὰ ἐμβάσης τὴ συνδρομή σου (10.000). Φωτογραφία θὰ δημοσιεύσωμε εὐχαρίστως ἂν βέβαια εἶναι καλή. * Μᾶς γράφεις, Παρασκευᾶ Κομβόπουλε, ἀπὸ τὴ Γεωργικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης: «Μὲ χριστιανικὴ ἀγάπη σᾶς γράφω ἐγὼ τὸ βασανισμένο Ἑλληνόπουλο, ποὺ τώρα μένω στὴν Παιδόπολη «Ἅγιος Κωνσταντῖνος». Σ' αὐτὴ τὴν παιδόπολη ποὺ μένουμε περνοῦμε πολὺ καλά. Γύρω-γύρω μᾶς τριγυρίζουν οἱ ψηλὲς λεῦκες καὶ τὰ πελώρια πλατάνια, πιὸ πέρα μᾶς νανουρίζει ἡ μαγεμένη θάλασσα. Ἡ ἐκπαίδευσή μας εἶναι πρακτικὴ γεωπονική, γεωργία, δενδροκομία, ἀμπελουργία κλπ.». Πολὺ καλὴ ἡ περιγραφή σου. Μὰ πολὺ δυσκολευτήκαμε νὰ τὴν διαβάσωμε. Πρόσεξε στὸ ἑξῆς νὰ γράφης πιὸ καθαρὰ—ὄχι ὀρνιθοσκαλίσματα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς διατυπώνεις πολὺ καλὰ τὶς σκέψεις σου, ἂν καὶ κάνης πολλὲς ἀνορθογραφίες. Ἡ «Καλύβα» πολὺ καλή. Μπράβο σου. Θυμίζει δημοτικὸ τραγούδι. * Καὶ ἡ δική σου ἐπιστολὴ μᾶς συνεκίνησε ἀρκετὰ μικρέ μας φίλε Ἀλέξανδρε Χερχελιτζάκη. Ἀνάμεσα στ' ἄλλα μᾶς γράφεις: «Μὲ πατριωτικὴ καὶ ἀδελφικὴ ἀγάπη σᾶς χαιρετοῦμε ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τῆς ἀγροτικῆς Παιδοπόλεως τοῦ «Ἁγίου Κωνσταντίνου». Οἱ ἐχθροὶ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος μᾶς ἔδιωξαν μακρυὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, ἀλλὰ ὁ Θεὸς, ὁ ὁποῖος γνωρίζει νὰ βγάζει ἀπὸ τὸ πικρὸ γλυκὺ μᾶς ἔφερε ἐδῶ στὴν ἀγροτικὴ παιδόπολη, μέσα στὴ ζεστὴ φωλιὰ τοῦ ἐμπνευσμένου ἀπὸ ἀγάπη, πατριωτικοῦ καὶ χριστιανικοῦ κόσμου. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο νοιώθουμε καὶ μεῖς μιὰ ὑπέρλαμπρη χαρὰ, ἂν καὶ εἴμαστε μακρυὰ ἀπὸ τὴν ζεστὴν ἀγκάλη τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν μας». Γιὰ τὰ καλά σου λόγια γιὰ τὸ περιοδικὸ σ' εὐχαριστοῦμε. * Πολὺ καλὴ ἡ ἔκθεσή σου Δαμιανὲ Χριστοφορίδη γιὰ τὸ «πῶς γνώρισες περισσότερο τὸ Χριστό». Θὰ δημοσιευθῆ μὲ τὴ σειρά της. * Ἀγαπητὴ Ἀνεμώνα, τὸ ποίημά σου καὶ τὸ πεζὸ τὸ διαβάσαμε, θὰ μποροῦσε νὰ τὰ πῆ κανεὶς μὲ στοργή. Τὸ πεζὸ εἶναι πολὺ καλύτερο. Ἀλλὰ τὸ ποίημα χρειάζεται πολὺ δούλεμα ἀκόμη. Μὰ καὶ τὰ δυὸ δείχνουν πὼς μπορεῖς κι' ἂν θελήσης νὰ ἐργαστῆς συστηματικὰ, θὰ καταφέρης νὰ γράψης πολὺ καλύτερα. Παραθέτουμε ἐδῶ σὰν δεῖγμα τὸ ποίημα «Ἄνοιξη»:

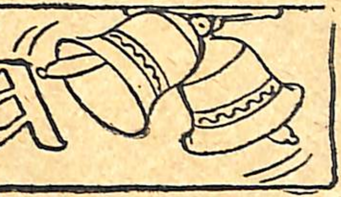
Ἡ Ἄνοιξις καὶ πάλι ἦλθε
παιδιὰ μὲ τραγούδια
καὶ στόλισε ἡ ἀμυγδαλιὰ
τὰ γυμνά της τὰ κλαδιὰ μὲ λου-
(λούδια.
Παντοῦ προβάλλαν δειλὰ τὸ
μικρό τους τὸ κεφάλι

γιασεμιὰ καὶ κάλλοι(;).
Κιόλα πῆραν γιορτινὴ
ὄψη πέρα ὡς πέρα
Σὰν ἦλθε ἡ Ἄνοιξις ξανὰ
καὶ πάλι μιὰ μέρα.

Δὲν σοῦ φαίνεται καὶ σένα πὼς θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι καλύτερο ἂν κουραζόσουν

(Συνέχεια στὴ σελ. 190)

ΕΘΝΙΚΟ ✝ ΠΑΣΧΑ

Γιορτάσαμε φέτος, ἔπειτα ἀπὸ τόσα πολεμικὰ χρόνια, τὸ πρῶτο εἰρηνικό μας Πάσχα! Τὸ τελευταῖο ἦταν στὰ 1939. Μὰ καὶ τότε κι' ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης πέρασαν τὶς Πασχαλινὲς γιορτὲς κάτω ἀπ' τὸν τρόμο καὶ τὴν ἀβεβαιότητα! Ἕνα αἱματοκύλισμα — ποὺ τὴν ἔκτασή του κανένας δὲν μποροῦσε νὰ προβλέψη — ἀπειλοῦσε τὸν κόσμο καὶ τοῦ ἀφαιροῦσε τὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως!

Καὶ ἀπὸ τότε πόσο πένθιμες, πόσο θλιβερὲς στάθηκαν οἱ Πασχαλιές μας.

Στὰ 1940 δὲν εἴχαμε οἱ Ἕλληνες πάρει ἀκόμη μέρος στὸν πόλεμο. Μὰ οἱ Χιτλερικὲς ὀρδὲς προχωροῦσαν ἀκάθεκτες στὴ Γαλλία κι' ὁ κόσμος περνοῦσε μέρες ἀγωνίας γιὰ τὴν κακὴ Μοίρα, ποὺ τοῦ ἐπιφύλασσε, ποιὸς ξέρει, τί συμφορές! Οἱ σιδερόφρακτες ναζιστικὲς μεραρχίες ἀπειλοῦσαν ὅλη τὴν Εὐρώπη μὲ ἐρήμωση καὶ καταστροφή.

Τὸ Πάσχα τοῦ 1941 ἦταν τὸ μαρτυρικώτερο Πάσχα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μὲ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» ἀντηχοῦσαν οἱ σειρῆνες ποὺ καλοῦσαν τὸν λαὸ στὰ καταφύγια, ἐνῶ στὶς βορειότερες ἐπαρχίες μας ὁ κατακτητὴς ἔδινε κιόλας τὰ πρῶτα δείγματα τῆς βαρβαρότητάς του.

Τρία χρόνια πέρασαν ἀκόμα! Ἡ Ἑλλάδα βουτηγμένη στὸ αἷμα, ἀφανισμένη ἀπὸ τὴ φτώχεια, ἐρημωμένη ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς γῆς της, ψάλη τὸ «Πάσχα Κυρίου Πάσχα» μὲ πληγωμένη καρδιὰ καὶ τὴν ψυχή της «θλιμμένη μέχρι θανάτου!».

Κι' ἦρθαν κι' οἱ ἄλλες Πασχαλιές! Τοῦ 45, τοῦ 46, τοῦ 47, τοῦ 48, τοῦ 49: Τὸ Ἔθνος γιορτάζει τὴν Ἀνάσταση μὲ τὸ ὅπλο καὶ πάλι στὸ χέρι! Μιὰ μεγαλείτερη ὑποδούλωση τὸ ἀπειλεῖ αὐτὴ τὴ φορά. Πιὸ ἀπαίσια, πιὸ κτηνώδης ἀπὸ τὴν ἄλλη!... Τὰ χωριὰ τῆς Ἑλλάδας καίγονται κι' ἐρημώνονται! Οἱ ἐκκλησίες μεταβάλλονται σὲ σταύλους! Οἱ σοδειὲς καταστρέφονται! Οἰκογένειες ξεκληρίζονται. Καὶ παιδιὰ ρίχνονται στὴν ὀρφάνεια!

Ὁ θάνατος, μὲ τὰ σκελετωμένα χέρια του ἀγκαλιάζει καὶ σφίγγει ἀποπνιχτικὰ τὴ χώρα μας...

Ὡστόσο, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν λυγίζει! Οἱ ἀπανωτὲς δυστυχίες, τὸ αἷμα ποὺ τρέχει σὰν ποτάμι, οἱ στερήσεις, τὰ ξεσπιτώματα, τὸ ἀπαίσιο παιδομάζωμα, ἡ ὀμηρία σ' ὅλες τὶς μορφές, δὲν τοῦ ξερριζώνουν ἀπὸ τὴν ψυχὴ τὶς τρεῖς ἀρετές του. Τὴν Πίστη. τὴν Καρτερία, τὴν Ἐλπίδα!

Πιστεύει στὸ Θεὸ τῶν πατέρων του!...

Ἀναστάσεως ἡμέρα
λαμπρυνθῶμεν, λαοί,
Πάσχα, Κυρίου Πάσχα·
ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς
ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς
οὐρανόν, Χριστὸς ὁ Θεός,
ἡμᾶς διεβίβασεν,
ἐπινίκιον ᾄδοντας.

Τὴν Ἀνάστασίν σου, Χριστέ, Σωτήρ, Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ σὲ δοξάζειν.

Πιστεύει στὴν Ἑλλάδα.

Ὑπομένει τὶς δοκιμασίες σὰν Νέος Ἰὼβ ὁ λαὸς τῆς πολυδοκιμασμένης χώρας! Ἡ καρτερία του στὸν ψυχικὸ πόνο γίνεται παράδειγμα γιὰ τοὺς λαούς. Καὶ τοῦ ἀτσαλώνει τὴν ψυχὴ γιὰ τὴν πάλη μ' ὅλες τὶς σκοτεινὲς δυνάμεις τοῦ κακοῦ, ποὺ συμμάχησαν ἐναντίον του!...

Κι' ἐλπίζει. Ἐλπίζει στὸ Θεὸ καὶ στὴ Νίκη!

Στὴν τελικὴ ἐπικράτηση τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Μὲ τὶς γερμανικὲς βόμβες, κάτω ἀπὸ τὴν μπότα τοῦ κατακτητή, κάτω ἀπὸ τοῦ συμμορίτη τὴν ἀδυσσώπητη ἀπειλή, ἦταν πάντα ὁλόγεμες οἱ ἐκκλησίες. Οἱ πιστοὶ τὴν ἴδια προσευχὴ ἀναπέμπουν στὸν Ὕψιστο. Ἡ ἴδια προσδοκία τοὺς ἀναπτερώνει τὶς ἐλπίδες.

Ἡ προσδοκία τῆς Νίκης. Ἡ προσδοκία τοῦ ἐθνικοῦ πάσχα ποὺ θὰ ἐρχόταν μιὰ μέρα γιὰ νὰ δικαιώση τοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους καὶ τῆς φυλῆς.

Ἀσφυκτικὰ γεμάτες πάντα οἱ ἐκκλησίες. Δὲν ἀκούγεται ἡ ἐνδόμυχη προσευχὴ ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Μὰ μὲ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» οἱ Χριστιανοὶ προσεύχονται κι' ὁραματίζονται, καθένας χωριστὰ μὰ καὶ ὅλοι μαζί, τοῦ Ἔθνους τὴν Ἀνάσταση.

Περάσαμε φέτος τὸ πρῶτο εἰρηνικό μας Πάσχα. Τὸ Πάσχα ποὺ μᾶς ὑπόσχεται γρήγορη τὴν Ἐθνικὴ Ἀνάσταση.

Χρειάζεται ὅμως ἀκόμη ἡ «ὕστατη» προσπάθεια! Οἱ ἀγῶνες μας δὲν ἔχουν ἀκόμα τελειώσει!... Τὸ ἑλληνικὸ χωριὸ κοίτεται σ' ἐρείπια. Περιουσίες ἔχουν καταστραφῆ. Τὰ σχολεῖα εἶναι ἐρειπωμένα. Οἱ Ἐκκλησίες γκρεμισμένες καὶ βεβηλωμένες! Οἰκογένειες μὲ πένθος στὰ ρούχα καὶ στὴν ψυχή!

Μὰ τὸ Ἐθνικό μας Πάσχα δὲν ἀργεῖ. Στὴν Ἑλληνικὴ ἀνατολὴ ροδίζει τὸ γλυκοχάραγμα τῆς ἐθνικῆς ἀποκατάστασης.

Ἡ ἡμέρα ποὺ στὸ ἑλληνικὸ χωριὸ θὰ ξαναρχίση καινούρια ζωή, ποὺ στὴν Ἑλλάδα θὰ ξαναγυρίση ἡ εὐτυχία, ποὺ τὰ χείλη θὰ ξαναχαμογελάσουν κι' οἱ καρδιὲς θὰ σκιρτήσουν ἀπὸ χαρά, ἀνατέλλει τώρα στὸν ὁρίζοντα! Τὸ Ἐθνικὸ Πάσχα ἔρχεται! Θὰ ξαναχύση βάλσαμο στὶς πονεμένες καρδιές. Θὰ στερέψη τὸ μαῦρο δάκρυ! Καὶ θὰ στεφανώση μὲ τὸ στεφάνι τῆς Δικαιοσύνης ὅλους ἐκείνους ποὺ στάθηκαν στὶς φρικτὲς δοκιμασίες ἀλύγιστοι πάνω στὶς ἐπάλξεις τῆς χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς πίστης.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ Κας ΧΛΟΗΣ ΦΙΛΙΚΟΥ

Πασχα στο φυλακιο Χ

— Παιδιά, δὲν ἔχουμε πιὰ τρόφιμα. Αὐτὰ ποὺ μᾶς ἀπομένουν δὲν φτάνουν οὔτε γιὰ τρεῖς μέρες... Καὶ πάλι..., εἶπε ὁ ἐπιλοχίας μὲ σβυσμένη φωνή, χωρὶς νὰ τελειώση τὴ φράση του....

Ἦταν μαζεμένοι γύρω στὴν πυροστιὰ οἱ περισσότεροι ἄνδρες τοῦ φυλακίου καὶ τέσσερες Μαῦδες. Ὅλοι κοίταζαν τὸν λοχία καὶ τὸν ἄκουγαν χωρὶς νὰ μιλοῦν. Στενόχωρη σιωπὴ κράτησε γιὰ λίγη ὥρα.

Οἱ στρατιῶτες σὰν δὲν εἶχαν νὰ κάνουν τίποτα τὸ καλύτερο, ζέσταιναν τὰ χέρια τους στὴ θράκα τῆς πυροστιᾶς.

— Ποιὸς θέλει τσιγάρο, ἔκαμε πάλι ὁ ἐπιλοχίας, διακόπτοντας τὴ σιωπή.

Ὅλα τὰ χέρια κινήθηκαν πρὸς τὸ λοχία καὶ γρήγορα ἄδειασε τὸ τελευταῖο πακετάκι ποὺ ἀπόμενε στὸ φυλάκιο!

— Μεθαύριο Πάσχα..., εἶπε σὰν νὰ συνέχιζε φωναχτὰ κάποια σκέψη ποὺ κλωθογύριζε ἀπὸ πολλὴ ὥρα στὸ μυαλό του, ὁ Μπάρμπα Κώστας ὁ Μάὺς, ποὺ μ' ὅλα του τὰ χρόνια ὑπηρετοῦσε τὴν πατρίδα κι' εἶχε πάρει μαζί του καὶ τὸ μεγάλο του τὸ παιδί, τὸ Γιάννη, γιὰ νὰ τὸν ξεκουράζη στὶς βάρδιες. Δὲν λησμονοῦσε ποτὲ του ὁ Μπάρμπα Κώστας, πὼς οἱ κομιτατζῆδες εἴχανε σφάξει τὸν πατέρα του, τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ, στὰ 1903.

— Βέβαια! Μεθαύριο Πάσχα εἶπε κι' ὁ στρατιώτης Λελάκης μὲ σβυσμένη φωνή!

— Πάσχα, ἡ μέρα τῆς ἀγάπης γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, συνέχισε ὁ Μπάρμπα Κώστας. Μὰ αὐτὰ τὰ σκυλιὰ δὲν ἔχουνε τὸ Θεό τους! Ποιὸς ξέρει ποιὸ χωριὸ θὰ πατήσουνε πάλι τὴν ἅγια τούτη μέρα καὶ τί λαχτάρα θὰ σκορπίσουνε στὰ σπίτια μας, στὰ σπίτια τῶν γονιῶν μας...

Ἀργὰ πέφτανε τὰ λόγια του καὶ χτυποῦσαν στὴν καρδιὰ τῶν παλληκαριῶν, ὅπως χτυπᾶ τὸ σήμαντρο συνοδεύοντας τὸν θρῆνο τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.

Εἴχανε περάσει κι' ὅλας δέκα μέρες ἀπὸ τότε, ποὺ τὸ φυλάκιο ἔχασε κάθε ἐπαφὴ μὲ τὴ Βάση του, τὸ Τάγμα, ποὺ βρισκόταν σὲ κάποιο μακρυνὸ χωριό, στοὺς πρόποδες τοῦ βουνοῦ.

Οἱ κατσαπλιάδες κάνανε πολλὰ γιουρούσια γιὰ νὰ τὸ πάρουν μὰ οἱ ὑπερασπιστὲς τοῦ φυλακίου, τοὺς θέριζαν κάθε φορὰ μὲ τὰ πολυβόλα τους. Κι' αὐτοὶ σὰν εἶδαν κι' ἀπόειδαν τραβήχτηκαν πίσω στὰ γύρω χωριά, λογαριάζοντας, πὼς γρήγορα ἡ πεῖνα θ' ἀνάγκαζε τοὺς ὑπερασπιστές του, νὰ παραδοθοῦν, γιατί, ἔτσι κυκλωμένοι ποὺ ἦταν, δὲν μποροῦσαν εὔκολα νὰ ξεφύγουν.

Ὁ ἐπιλοχίας εἶχει μείνει ἀμίλητος γιὰ κάμποση ὥρα. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἔκαμε νόημα στὸ Γιάννη —τὸ γιὸ τοῦ Μπάρμπα Κώστα,— νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὸ φυλάκιο. Μαζί του βγῆκε κι' ὁ ἴδιος. Προχώρησαν πλάϊ-πλάϊ κατὰ τὰ συρματοπλέγματα!

— Δυὸ πράγματα, τοῦ εἶπε καθὼς προχωροῦσαν, πρέπει νὰ γίνουν αὔριο μὲ κάθε θυσία! Πρῶτα-πρῶτα νὰ εἰδοποιηθῆ τὸ Τάγμα γιατὶ ἐκεῖ κάτω δὲν ξέρουν πὼς κρατήσαμε καὶ μᾶς νομίζουν γιὰ σκοτωμένους! Ἔπειτα πρέπει νὰ βροῦμε τρόφιμα. Γιὰ τρόφιμα δὲν θὰ δυσκολευτοῦμε πολύ. Θὰ πάρω πέντε ἄντρες, θὰ πάω στὴ στάνη τοῦ Μπάρμπα Νικόλα, μιὰ ὥρα δρόμο ἀπὸ δῶ, θ' ἀγοράσω σφαχτὰ καὶ γάλα!... Δὲν θὰ δυσκολευτῶ καθόλου...

Ὁ ἐπιλοχίας σταμάτησε γιὰ λίγο καὶ κοίταξε κατάματα τὸ Γιάννη...

— Μὰ στὸ Τάγμα ποιὸς θὰ πάη!

—Ἐγὼ θὰ πάω, εἶπε ὁ Γιάννης ἐνῶ τὰ μάτια του ἄστραψαν ἀπὸ χαρά!

Ἤτανε 17 χρονῶν παλληκάρι λιγερὸ κι' ἀλαφροπάτητο, ποὺ δὲν ἤξερε ἐμπόδια καὶ δυσκολίες.

— Θὰ πάω ξανάπε στὸν ἐπιλοχία. Μὰ μὴν πῆς ἀκόμα τίποτα στὸ γέρο μου. Θὰ φύγω χαράματα μαζὶ σας κι' ἀφοῦ τελειώσουμε τὴ δουλειὰ στὴ στάνη, θὰ κατηφορήσω γιὰ τὸ Τάγμα.

— Τρεῖς φύγανε ὡς τώρα γιὰ τὸ Τάγμα μὰ κανένας δὲν γύρισε κι' οὔτε βοήθεια ἦρθε, ἔκανε ὁ ἐπιλοχίας.

—Ἐγὼ θὰ πάω, εἶπε πιὸ ἀποφασιστικὰ αὐτὴ τὴ φορά, ὁ Γιάννης.

Καθὼς μιλοῦσαν περπατώντας πρόβαλε μπροστά τους ἕνας σκοπός.

— Κὺρ λοχία, αὔριο θἄχουμε βαρυχειμωνιὰ πάλι, βροχή, ἀγέρα...

—Ἔ, τί νὰ γίνη, κι' αὐτὸ θὰ περάση, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ ἐπιλοχίας κι' ἐξακολούθησε βηματίζοντας.

— Αὐτὸς δὲ μ' ἀρέσει, τοῦ ψιθύρισε ὁ Γιάννης.

— Λὲς νὰ μᾶς ἄκουσε;

— Δὲ βαριέσαι, κι' ἂν ἄκουσε δὲ θὰ προλάβη. Ἐμεῖς θὰ κινηθοῦμε πιὸ γρήγορα ἀπ' αὐτόν.

Ὁ Γιάννης πλάγιασε νωρὶς τὸ βράδυ, μὰ στὴν ἀρχὴ δὲν τὸν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος. Ὅλο καὶ λογάριαζε μὲ ποιὸ τρόπο θὰ ξεγλυστροῦσε ἀπὸ τὶς γραμμὲς τῶν κατσαπλιάδων γιὰ νὰ μπορέση νὰ φτάση στὸ Τάγμα. Ὀχτὼ ὧρες δρόμο εἶχε μπροστά του. Μ' αὐτὸ δὲν τὸν φόβιζε. Τὸ δύσκολο ἦταν τὸ μονοπάτι τῆς Κλεισούρας ποὺ τὸ φύλαγαν ἄγρυπνα οἱ κατσαπλιάδες. Ἤξερε καλὰ πὼς κι' ἀπ' τὴν δημοσιὰ δὲν μποροῦσε νὰ περάση. Ὁ μόνος τρόπος ἦταν ν' ἀνέβη ἀπάνω στὸ βουνὸ ποὺ ἡ πλαγιά του ἦταν ἀπαλὴ ἀπ' τὴ μεριὰ ποὺ ἀντίκρυζε τὸ φυλάκιο κι' ἀφοῦ περάση τὸ διάσελο, νὰ προσπαθήση νὰ κατεβῆ ἀπ' τοὺς ἀπότομους βράχους τῆς ἄλλης πλαγιᾶς. Ἂν τὸ καταφερνε αὐτό, θὰ ἔπεφτε στὶς κορδέλλες τῆς δημοσιᾶς ποὺ ἦταν πιὰ στὰ χέρια τοῦ Στρατοῦ. Μὰ πῶς νὰ τὸ καταφέρη αὐτὸ τὸ κατέβασμα; Ὅλοι ἤξεραν πὼς ἐκείνη τὴν πλαγιὰ δὲν τὴν εἶχε ποτὲ πατήσει ἀνθρώπου πόδι καὶ μονάχα οἱ ἀητοὶ φώλιαζαν μέσα σ' αὐτὸ τὸ ρουμάνι. Μὰ ἔπρεπε νὰ περάση καὶ πιὸ καλὰ νὰ τὸν φάη τὸ βουνό, παρὰ νὰ πέση στὰ χέρια τῶν κατσαπλιάδων. Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις βάρυναν τὰ βλέφαρά του καὶ βυθίστηκε στὸν ὕπνο.

Τὸν ξύπνησε ἡ φωνὴ τοῦ ἐπιλοχία ποὺ ψιθυριστὰ τοῦ ἔλεγε: «Σήκω, Γιάννη, κοντεύει νὰ ξημερώση καὶ πρέπει νὰ φύγωμε γιατὶ θέλω νὰ φτάσω στὴ στάνη τοῦ Μπάρμπα Νικόλα πρὶν χαράξη. Ὅλα τὰ ἄλλα παιδιὰ μᾶς περιμένουν πιὸ κάτω». Ὁ Γιάννης τινάχτηκε ἀμέσως καὶ σὲ δυὸ λεπτὰ ἦταν ἕτοιμος.

— Τὸ ἀποφάσισες; Θὰ πᾶς στὸ τάγμα;

— Βέβαια θὰ πάω, κύριε ἐπιλοχία, καὶ τότε θὰ δῆς τί ἀξίζει ὁ Γιάννης, εἶπε περήφανα τὸ παλληκάρι.

— Τότε μὴ πάρης ὅπλο μαζί σου καὶ ἄφησε καὶ τὸ ζωστῆρα. Πάρε μονάχα τὴν κάπα, ποὺ βρίσκεται στὸ θάλαμο, καὶ πιὸ καλὰ νὰ μὴ φορέσης ἄρβυλα. Ἀπὸ μακρυὰ πρέπει νὰ φαίνεσαι σὰν κατσαπλιᾶς, τὸν συμβούλεψε ὁ ἐπιλοχίας.

— Τί ἄλλο θέλεις, κύριε ἐπιλοχία;

— Γιάννη, ἂν θὰ φτάσης στὶς γραμμὲς τοῦ στρατοῦ...

— Θὰ φτάσω, νὰ τὸ ξέρης, θὰ φτάσω, ἀφοῦ πρέπει καὶ τὸ θέλω.

— Τότε πρέπει νὰ σοῦ ἐμπιστευθῶ τὸ σύνθημα καὶ τὸ παρασύνθημα γιατὶ ἀλλοιῶς δὲ θὰ σ' ἀφήσουν νὰ περάσης. Μὰ πρέπει νὰ μοῦ ὁρκιστῆς πὼς δὲ θὰ τὸ μαρτυρήσης ποτὲ σὲ κανένα, οὔτε σὲ φίλο οὔτε σ' ἐχθρό. Ὁρκίσου μου πὼς ὅ,τι καὶ νὰ συμβῆ, δὲ θὰ τὸ πῆς σὲ κανένα ποτέ. Κάνε μου ὅρκο μεγάλο.

— Στ' ὁρκίζομαι στὸ Θεὸ καὶ στὴν Πατρίδα, κύριε ἐπιλοχία, εἶπε σταθερὰ ὁ Γιάννης.

— «Πίνδος—Δαβάκης», αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθημα, θὰ τὸ θυμηθῆς;

— Μὰ ξεχνιέται; εἶπε χαρούμενα τὸ παιδί. Καὶ κίνησαν γιὰ νὰ βροῦν καὶ τοὺς ἄλλους ποὺ περίμεναν. Μόλις ἄνοιξε ἡ πόρτα, ὁ κρύος ἀγέρας τοὺς πῆρε τὴν ἀνάσα. Ἡ παγωμένη βροχὴ εἶχε λασπώσει τὸ μονοπάτι. Ὁ ἐπιλοχίας ἔβλεπε τὸ Γιάννη νὰ προχωρῇ ξυπόλυτος, μὰ δὲν εἶπε τίποτα.

— Ἔλα, κὺρ λοχία, καὶ ξυλιάσαμε περιμένοντας, τοῦ φώναξαν οἱ ἄλλοι.

Πῆραν ὅλοι μαζὶ τὸ μονοπάτι ποὺ ἔστριβε σὰ φίδι ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ συρματοπλέγματα. Μ' ὅλη τὴ βροχὴ καὶ τὸ κρύο ποὺ τοὺς περούνιαζε ἦταν χαρούμενοι κι' ἡ κουβέντα τους ἦταν ὅλο πειράγματα καὶ χορατά. Δὲν ἦταν μακρυὰ ἀπὸ κεῖ ἡ στάνη τοῦ Μπάρμπα Νικόλα. Μόλις θὰ φθάνανε στὸ ἴσωμα, ἕνας καρόδρομος σὲ μιὰν ὥρα θὰ τοὺς ἔφερνε ἐκεῖ.

Μὰ δὲν πήγαιναν συχνὰ οἱ ἄνδρες ν' ἀγοράσουν σφαχτὰ καὶ γάλα ἀπ' τὸν Μπάρμπα Νικόλα, γιατὶ αὐτὸς ἀπρόθυμα τοὺς δεχόταν πάντα, μ' ὅλο ποὺ τὸν πλήρωναν. Εἶχε ἀκουστῆ πὼς αὐτός, θέλοντας νὰ τάχη καλὰ μ' ὅλους, πιὸ πρόθυμα ἔδινε τρόφιμα στοὺς κατσαπλιάδες. Ὅσο λοιπὸν μποροῦσαν νὰ ἔχουν ὅ,τι ἤθελαν, ἀπὸ τὸ τάγμα, δὲν τὸν ἐνοχλοῦσαν. Σήμερα ὅμως εἶχαν σφίξει πιὰ τὰ πράγματα κι' ἔπρεπε νὰ τρέξουν σ' αὐτόν, ἀλλοιῶς δὲν εἶχαν ἐλπίδα πὼς θὰ τρώγανε κρέας τὸ Πάσχα. Γι' αὐτὸ καὶ τ' ἀποφάσισαν.

Μὰ ὅταν φτάσανε πιὰ κοντὰ τοὺς φάνηκε παράξενη ἡ ἡσυχία ποὺ ἁπλωνόταν γύρω. Οὔτε τὰ σκυλιὰ ἀλυχτοῦσαν, οὔτε τὰ κουδούνια τῶν κοπαδιῶν ἀκούγονταν. Προχώρησαν μὲ προσοχὴ ἕνας-ἕνας ὡς τὴν κλειστὴ πόρτα τῆς καλύβας τοῦ τσέλιγγα.

—Ἔ, Μπάρμπα Νικόλα, φώναξε ὁ ἐπιλοχίας, χάθηκες; δὲν ἀκοῦς;

Καμμιὰ φορὰ ἄνοιξε σιγὰ-σιγὰ ἡ πόρτα καὶ πρόβαλλε ὁ Μπάρμπα Νικόλας, τρομαγμένος. Ἦταν ξυπόλυτος, χωρὶς κάπα, μὲ ἀναμαλλιασμένο κεφάλι, σὲ κακὸ χάλι.

—Ἔ, μωρὲ παιδιά, εὐλογημένα, εἶπε, δὲν ἐρχόσαστε λίγο πρὶν νὰ μὲ σώσετε;

— Τί ἔπαθες, μωρὲ κακομοίρη;

— Τί ἔπαθα; μὰ δὲν κοιτᾶς ἕνα γύρω; Βλέπεις τίποτα; Ὅλα μοῦ τὰ πήρανε... ὅλα πᾶνε... ἀχοῦ ἀντάρα μου καὶ χαλασιά μου... Ὤχ, ὤχ, ὤχ πᾶνε καὶ πᾶνε τόσων χρονῶν κόποι... Μὲ κάψανε οἱ κατσαπλιάδες.

Καὶ κάθησε πάνω μὲ μιὰ πέτρα μπρὸς στὸ καλύβι καὶ χτυποῦσε τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυό του χέρια καὶ δόστου κι' ἔβριζε.

—Ἔλα φουκαρᾶ μου, μὴν κάνης ἔτσι, τοῦ λέει ἕνας στρατιώτης ποὺ τὸν συμπόνεσε. Ἔτσι ἦταν γραφτὸ κι' ἐσὺ νὰ χάσης τὸ βιός σου κι' ἐμεῖς νὰ μὴν κάνουμε Πάσχα.

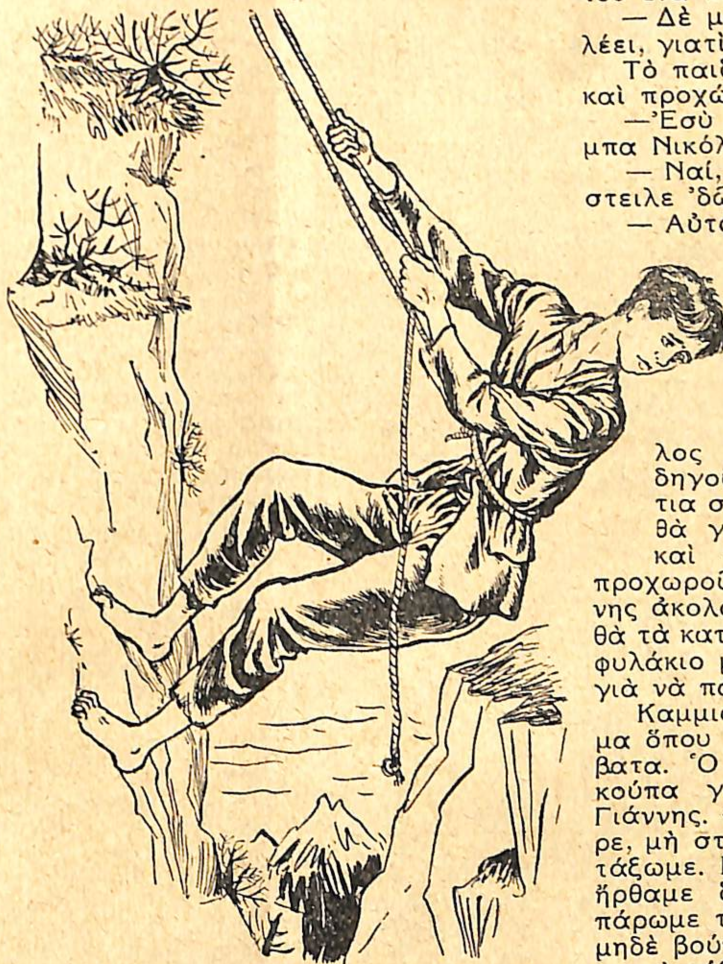
Μὲ βαρὺ βῆμα καὶ μ' ὄψη σκοτεινιασμένη ἡ συνοδεία ξαναπῆρε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιὰ τὸ φυλάκιο. Τώρα πιά, μόνο μιὰ ἐλπίδα τοὺς ἀπόμενε, ὄχι πιὰ γιὰ νὰ κάνουν Πάσχα, μὰ γιὰ νὰ μὴν πεθάνουν ἀπ' τὴν πεῖνα: Τὸ Τάγμα. Ὁ Γιάννης ἔνοιωθε πὼς ἀπὸ κεῖνον τὰ περίμεναν ὅλα. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατά, μὰ δὲ μιλοῦσε καθόλου. Ὅταν ἔφτασαν ἀπέναντι στὸ βουνὸ ποὺ ὑψωνόταν σὰν τοῖχος ἀνάμεσα στὸ φυλάκιο καὶ στὸ Τάγμα, ὁ Γιάννης σταμάτησε καὶ εἶπε:

—Καὶ τώρα ἔχετε γειά, θὰ πάω ἀπὸ δῶ.

—Μὰ εἶσαι στὰ καλά σου; τοῦ λέει ὁ ἐπιλοχίας, ἀπ' τὴν ἄλλη πλαγιὰ δὲν περνάει, εἶναι γκρεμός.

— Ξέρω ἐγὼ ποὺ σοῦ λέω, ἀποκρίθηκε ἀποφασιστικὰ ὁ Γιάννης. Μόνο ἀπὸ δῶ θὰ περάσω καὶ θὰ κόψω καὶ δρόμο. Μόνο δῶσε μου τὴν τριχιὰ ἐσύ, λέει σ' ἕνα στρατιώτη ποὺ βαστοῦσε ἕνα σκοινί.

— Μωρὲ γιὰ κρεμάλα πᾶς; Μονάχα ὄρνια κουρνιάζουν ἐκεῖ πάνω. Δὲν περνιέται τὸ διάσελο τοῦ βουνοῦ.

Ἄφησε τὸ κορμί του νὰ γλυστρήσῃ στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ...

Μὰ ὁ Γιάννης εἶχε κάνει τὸ σχέδιό του καὶ δὲν ἄλλαξε γνώμη. Ἐμπρὸς στὴν ἐπιμονή του, ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ κι' ὁ ἐπιλοχίας καὶ τοῦ δώσανε τὸ σκοινί.

—Ἔλα τράβα στὸ καλὸ κι' ὁ Θεὸς μαζί σου.

—Ὁ Θεὸς μαζί σου, ἐπανέλαβαν ὅλοι μαζὶ οἱ στρατιῶτες καθὼς τὸν βλέπανε ν' ἀπομακρύνεται μ' ἀλαφρὸ βῆμα πρὸς τὴν ἀνηφοριὰ ποὺ τὴν σκέπαζε βαθὺ δάσος ἀπὸ φτελιές.

Δὲν ἔψαξε γιὰ μονοπάτι. Τράβηξε ἴσα πάνω ἔχοντας γιὰ ὁδηγὸ τὴν κορφή. Θὰ βάδιζε κι' ὅλας ὡς μισὴ ὥρα ὅταν ξαφνικὰ τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσε κουδουνίσματα προβάτων.

— Δὲν εἶναι δυνατό, στοχάστηκε. Μὲ γελᾶν τ' αὐτιά μου. Ποῦ νὰ βρεθῆ κοπάδι ἐδῶ πάνω τέτοια ἐποχή. Κι' ἐξακολούθησε, μὰ νὰ ποὺ πάλι αὐτὴ τὴ φορὰ πιὸ καθαρὰ ἀκούστηκε ἕνα βέλασμα προβάτου καὶ μονομιᾶς ἀρχίνησαν γαυγίσματα σκυλιῶν.

—Ἔχει χάζι..., εἶπε μέσα του ὁ Γιάννης καὶ συλλογίστηκε τὰ κοπάδια τοῦ Μπάρμπα Νικόλα. Θέλεις νὰ τάφερε γιὰ νὰ τὰ κρύψη ἐδῶ, ὁ ἄτιμος. Μὰ τὰ γαυγίσματα τῶν σκυλιῶν ζυγώνανε καὶ τότε ὁ Γιάννης ἔβαλε τὰ δυὸ δάχτυλα στὸ στόμα, ὅπως κάνουν οἱ τσοπαναραῖοι κι' ἄρχισε νὰ σφυρίζη στὰ σκυλιά. Ἤξερε δὰ τὴν τέχνη, γιατὶ αὐτὸς φύλαγε τὸ κοπαδάκι τοῦ πατέρα του πρὶν τοῦ τὸ πάρουν οἱ κατσαπλιάδες. Σὲ λίγο πρόβαλε μπρός του ἕνα παιδί.

— Δὲ μαζεύεις τὰ σκυλιά σου, τοῦ λέει, γιατὶ θέλω νὰ σοῦ μιλήσω;

Τὸ παιδὶ ἔρριξε δυὸ πέτρες πέρα καὶ προχώρησε πρὸς τὸ Γιάννη.

—Ἐσὺ εἶσαι ὁ πιστικὸς τοῦ Μπάρμπα Νικόλα τοῦ τσέλιγκα;

— Ναί, γιά. Τί θέλεις; Ποιὸς σ' ἔστειλε 'δῶ πάνω;

— Αὐτὸ δὲ σ' ἐνδιαφέρει. Ἐγὼ ἦρθα νὰ διαλέξω σφαχτὰ γιὰ τὸ φυλάκιο. Ὡδήγα με στὸ κοπάδι καὶ λίγα τὰ λόγια σου γιατί...κι' ἔκανε πὼς θὰ τραβοῦσε περίστροφο ἀπὸ τὴν τσέπη του. Εἶσαι μοναχός σου ἐδῶ;

— Τώρα δὲν εἶναι ἄλλος γιατὶ τ' ἄλλα δυὸ παιδιὰ ὁδηγοῦν καμμιὰ εἰκοσαριὰ κομμάτια στοὺς ἀντάρτες, μὰ τὸ βράδυ θὰ γυρίσουνε καὶ θὰ ἔρθη κοντὰ καὶ τ' ἀφεντικό. Καὶ λέγοντας προχωροῦσε στὴν ἀνηφοριά. Ὁ Γιάννης ἀκολουθοῦσε καὶ σκεπτόταν πῶς θὰ τὰ καταφέρη νὰ στείλη σφαχτὰ στὸ φυλάκιο μὰ νὰ μὴ χάση κιόλας καιρό, γιὰ νὰ πάη τὸ μήνυμα στὸ Τάγμα.

Καμμιὰ φορὰ φτάσανε σ' ἕνα ἄνοιγμα ὅπου ἦταν μαζεμένα ὅλα τὰ πρόβατα. Ὁ πιστικὸς τοῦ πρόσφερε μιὰ κούπα γάλα ποὺ ἤπιε λαίμαργα ὁ Γιάννης. «Θὲς κι' ἄλλο; τοῦ λέει, πάρε, μὴ στενοχωριέσαι, ἐμεῖς θὰ τὸ πετάξωμε. Βλέπεις, ἔτσι βιαστικὰ ποὺ ἤρθαμε δῶ πάνω, δὲν προλάβαμε νὰ πάρωμε τὰ σύνεργα κι' ἔτσι μηδὲ τυρί, μηδὲ βούτυρο, μηδὲ γιαούρτι μποροῦμε νὰ πήξωμε. Τὸ ἀφεντικὸ τὸ ἔκρυψε δῶ τὸ κοπάδι καὶ νομίζει πὼς ἔτσι θὰ σωθῆ γιατὶ τοῦ εἴπανε οἱ ἀντάρτες πὼς ἂν ἔδινε κρέας στὸ φυλάκιο θὰ τὸν σφάζανε. Μὰ φαίνεται πὼς κάποιος τὸ πρόδωσε τὸ μυστικὸ κι' ἔτσι πᾶνε κι' οἱ κόποι του κι' αὐτὸς χαμένος».

Τότε ὁ Γιάννης τὸν κοίταξε κατάματα καὶ τοὔπε:

— «Πρόσεξε καλὰ τί θὰ σοῦ πῶ καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσης ἀμέσως καὶ δίχως πονηριὲς καὶ σαχλαμάρες. Διάλεξε 10 καλὰ ἀρνιά, νἆναι παχιὰ καὶ φετεινά, γέμισε καὶ μιὰ καρδάρα γάλα καὶ πήγαινέ τα γραμμὴ στὸ φυλάκιο. Ἐγὼ θὰ περιμένω δῶ, μὰ μὴν ἀργήσης γιατὶ μὲ προσμένει ἄλλη δουλειά. Εἶναι ὡς μιὰ ὥρα δρόμο εἴσαμε κεῖ. Θὰ πᾶς σὲ μιὰ ὥρα μὰ θὰ γυρίσης σὲ μισή. Γιὰ τ' ἄλλα ποὺ θὰ μείνουν μὴ σὲ μέλλει καὶ θὰ φροντίσω ἐγώ. Κοίτα καλά, κακομοίρη μου μὴν κάνεις καμμιὰ μπαμπεσιά, γιατὶ δὲ θὰ γλυτώσης. Ἐκεῖ σὲ περιμένουν κι' ὅταν δὲ σὲ δοῦν ἀπὸ μακρυὰ νὰ πηγαίνης, θὰ κινήσουν γιὰ νὰ σὲ βροῦν καὶ τότε ἀλλοίμονό σου

— Μὰ τί θὰ πῶ τ' ἀφεντικοῦ, λέει τρομαγμένος ὁ πιστικός.

— Μὴ νοιάζεσαι γι' αὐτό, τὰ ἔχομ' ὅλα κανονίσει. Σὰν γυρίση νὰ τοῦ πῆς νὰ πάη στὸ φυλάκιο γιὰ νὰ κανονίση τὸ λογαριασμό. Καὶ καθὼς ἔλεγε αὐτὰ τὰ τελευταῖα λόγια, τὰ μάτια τοῦ Γιάννη ἄστραψαν πονηρά. Ἔλα, τράβα καὶ μὴ χασομερᾶς γιατὶ κοντεύει τρεῖς ὧρες μεσημέρι.

Ὁ πιστικὸς τότε ξεχώρισε δέκα ἀρνιά, ἁπλώνοντας τὴ μακρυά του ἀγκλίτσα τ' ἅρπαζε καὶ τὰ τραβοῦσε ἀπὸ τὸ πόδι. Ἀναστατώθηκε τὸ κοπάδι, βελάζαν τὰ κριάρια, ἡ γαλάρες κοιτάζανε μὲ ἀπορία, τ' ἀρνιὰ τρομαγμένα μαζεύονταν στὴν ἄκρη τῆς στρούγγας κι' ἀλυχτούσαν τὰ σκυλιά. Μὰ μὲ τέχνη ὁ πιστικὸς τὰ ἔβαλε μπροστά του καὶ τὰ δέκα κι' ἄρχισε νὰ κατεβαίνη τὴν κατηφοριά. Σὲ λίγο χάθηκε μέσα στὸ πυκνὸ δάσος. Ὁ Γιάννης περίμενε νὰ μακρύνη ἀκόμα λίγο, κι' ὕστερα μάζεψε ἀγκάθια κι' ἔκλεισε τὴ στενὴ εἴσοδο τῆς στρούγγας. Μ' ἕναν πήδο βρέθηκε ἀπ' ἔξω, μὰ στάθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ κοιτάξη. Τὸ κοπάδι εἶχε ξαναβρῆ τὴν ἡσυχία του. Ἔβρεχε ἀκόμα δυνατά, καὶ τὰ πρόβατα ὀρθὰ κολλημένα τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο στέκονταν ἀκίνητα. Κάτι λαχτάρισε μέσα του —ξαναθυμήθηκε τὸν εὐτυχισμένο καιρὸ ποὺ τσοπανόπουλο κι' αὐτός, περνοῦσε χαρούμενες μέρες στὸ βουνὸ ἔχοντας γιὰ συντροφιὰ τὴ φλογέρα.

«Τσοπανάκος ἤμουνα
προβατάκια φύλαγα»

. . . .

Τραγούδησε μέσα του ὁ παληὸς σκοπός. Τριγύρω μοσχοβολοῦσε ἡ φτέρη καὶ τὸ νοτισμένο χῶμα ἀπ' τὴ βροχὴ ἀνάδινε τὴν ὀσμὴ τῆς ἄνοιξης. Τὰ Μακεδονίτικα κίτρινα κρινάκια ποὺ μαδοῦσαν στὴν πνοὴ τοῦ ἀγέρα, χρύσιζαν τὸν τόπο. Πόσο τὴν εἶχε ἀποζητήσει αὐτὴ τὴ ζωή...

Μὰ μονομιᾶς ἦρθε στὴ σκέψη του ἡ ἐπιταγὴ τῆς ἀποστολῆς. Τίναξε ἀπὸ πάνω του τὴν νάρκη τῆς νοσταλγίας κι' ἦρθε στὸ νοῦ του τὸ σύνθημα «Πίνδος—Δαβάκης» καὶ καθὼς προχωροῦσε πρὸς τ' ἀπάνω γοργὰ τὸ ἔλεγε καὶ τὸ ξανάλεγε, ὥς που ἔγινε μέσα του ρυθμὸς ποὺ κανόνιζε τὸ βῆμα του καὶ τὴν ἀνάσα του: «Πίνδος — Δαβάκης», «Πίνδος—Δαβάκης», κι' ἔτσι καμμιὰ φορὰ ἔφτασε στὴν κορυφή. Ἐκεῖ σταμάτησε. Ἦταν ἐπάνω στὸ διάσελο. Προχώρησε μὲ προσοχὴ πρὸς τὰ κάτω. Πότε καθιστός, πότε μὲ τὰ τέσσαρα, πότε πηδῶντας σὰν πουλί, ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ ἔφτασε μπρὸς σ' ἕνα βάραθρο. Δὲν ἦταν πιὰ μακρυὰ ἀπ' τὴν πεδιάδα, μὰ ἐκεῖ τὸ βουνὸ ἦταν κομένο κατακόρυφα, λὲς καὶ τὸ εἶχανε κόψει μὲ τὸ μαχαῖρι. Πῶς νὰ κατέβη; Στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ ἕνα δέντρο ὕψωνε τὸ γερὸ κορμό του περήφανα ἀψηφόντας τὸν ἀγέρα ποὺ θρασομανοῦσε στὰ κλαριά του. Ὁ Γιάννης τότε θυμήθηκε τὴν τριχιά. Τὴν ἔδεσε γύρω ἀπὸ τὴ μέση του, τὴν πέρασε μιὰ βόλτα γύρω στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου καὶ βαστῶντας τὸ ἄλλο κομμάτι τοῦ σκοινιοῦ γερὰ μὲ τὰ δυό του χέρια, ἄφησε τὸ κορμὶ νὰ γλυστρήση ἀπ' τὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ. Σιγά, καὶ μὲ προσοχὴ ἀμολοῦσε σκοινὶ ἀκουμπῶντας τὰ πόδια του στὸν τοῖχο τοῦ γκρεμοῦ, κι' ὅλο κατέβαινε μὰ δὲν κοίταζε κάτω γιατὶ φοβόταν νὰ μὴ ζαλιστῆ καὶ δὲν ἤξερε ὥς ποῦ εἶχε φτάσει. Ὅταν ὅμως σώθηκε ἡ τριχιὰ στὰ χέρια του καὶ δὲν εἶχε πατήσει ἀκόμα, ἡ καρδιά του λαχτάρισε δυνατὰ μέσα στὰ στήθη του καὶ συλλογίστηκε πὼς ἔπρεπε νὰ εἶχε μετρήσει τὸ σκοινὶ πρὶν κατεβῆ. Τώρα τί νὰ κάνη; Ἦταν ἀργὰ πιά. Τὰ χέρια του ἦταν μουδιασμένα, σχεδὸν δὲν τὸν κρατοῦσαν πιά. Καμμιὰ φορὰ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ κοιτάξη. Τρία μπόγια τὸν χώριζαν ἀκόμη ἀπὸ τὴ σωτηρία του.

— Θὰ τ' ἀμολήσω τὸ σκοινὶ συλλογίστηκε, κι' ἂς γίνη ὅτι θέλει ὁ Θεός. Καὶ τ' ἄφηκε.

— Μανούλα μου, ξεφώνησε καθὼς ἄρχισε νὰ πέφτη γοργά. Μὰ μονομιᾶς σταμάτησε ἡ πτώση πρὶν φτάση στὸ χῶμα κι' ἔνοιωσε δυνατὸ τὸ κόψιμο τοῦ σκοινιοῦ στὴ μέση του. Τί εἶχε γίνει; Τώρα μονάχα δυὸ σπιθαμὲς ἤθελε γιὰ νὰ πατήση. Λύθηκε, πάτησε κι' ἀμέσως σήκωσε τὸ κεφάλι νὰ δῆ πὼς ἔγινε καὶ σώθηκε καὶ τότε παρατήρησε πὼς ἡ ἄκρη ποὺ εἶχε ἀμολύση καὶ ποὺ εἶχε ἕνα πολὺ χοντρὸ κόμπο, μὲ τὴ φόρα ποὺ πετάχτηκε τυλίχτηκε καὶ μπλέχτηκε στὸ ἴδιο τὸ σκοινὶ κι' ἔτσι συγκράτησε τὸ πέσιμό του. Ὁ Θεὸς ἔβαλε τὸ χέρι του καὶ σώθηκε ὁ Γιάννης. Ἔκανε τὸ σταυρό του κι' ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του. Τώρα δὲ φοβόταν τίποτα, λίγη κατηφόρα ἀπότομη ἀκόμα, μ' αὐτὴ δὲν τὸν ἐφόβιζε πιὰ κι' ὕστερα ἡ πεδιάδα μὲ τὰ πράσινα χωράφια της καὶ πέρα τὰ σπιτάκια ποὺ ἄσπριζαν ἀπὸ μακρυά, τὸ Τάγμα.

Εἶχε βραδυάσει πιὰ ὅταν ἔφτασε κι' ἔφερε στὸ Τάγμα τὸ χαρμόσυνο μήνυμα πὼς τὸ φυλάκιο δὲν εἶχε πέσει στὰ χέρια τῶν κατσαπλιάδων καὶ τοὺς περίμενε γιὰ βοήθεια. Ἐκεῖ νόμιζαν πὼς ὅλοι οἱ ἄνδρες εἶχαν χαθῆ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ποὺ ἔγινε ἡ μάχη καὶ τὸ τάγμα ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήση γιὰ νὰ περιμένη ἐνισχύσεις καὶ νὰ κάνη καινούργια ἐπίθεση. Ὁ Ταγματάρχης κράτησε τὸ Γιάννη κοντά του, τοῦ δώσανε καλὸ ζεστὸ φαῒ καὶ τοῦ ἔστρωσαν νὰ κοιμηθῆ στὸ γραφεῖο του.

Τὴν ἄλλη μέρα, Πάσχα, χαράματα ξύπνησαν, ὁλόκληρη συνοδεία ἀπὸ αὐτοκίνητα γεμάτα στρατὸ καὶ τρόφιμα γιὰ τὸ φυλάκιο...

Ἀπὸ μακρυὰ εἶδαν τὴ σημαία του ποὺ κυμάτιζε περήφανα καὶ καθὼς ζύγωσαν τοὺς χτύπησε ἡ μυρουδιὰ τῶν ἀρνιῶν ποὺ ψήνονταν ἀράδα, ἀράδα στὶς σοῦβλες.

Χριστὸς Ἀνέστη, παλληκάρια—Ἀληθῶς Ἀνέστη, καὶ δόστου φιλιὰ κι' ἀγκαλιὲς καὶ στὸ τέλος ὅλοι μαζὶ πιάσαν τὸ χορό.

— Ζήτω καὶ τοῦ Γιάννη, βρὲ παιδιά, λέει ὁ ἐπιλοχίας, σ' αὐτὸν χρωστᾶμε τὴ σωτηρία μας. Γειά σου λεβέντη μου.

Τότε ὅλοι οἱ στρατιῶτες τὸν σήκωσαν στὰ χέρια μ' ἐνθουσιασμό.

—Ὅσο ἔχομε τέτοια παιδιά, εἶπε ὁ ταγματάρχης, ποὺ στὸ μεταξὺ τοῦ εἶχαν διηγηθῆ ὅλη τὴν ἱστορία, ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει...

Χλόη Φιλικοῦ

Τὰ παιχνίδια ποὺ παίζουν τὰ Ἑλληνόπουλα

Ἡ σαλάτα

Τὸ παιχνίδι αὐτὸ παίζεται ἀπὸ μεγάλη συντροφιὰ παιδιῶν. Μπορεῖ νὰ λάβουν μέρος καὶ 10 καὶ 20 καὶ περισσότερα παιδιά. Ὅσα βρεθοῦν, χωρὶς περιορισμό.

Ἄς ποῦμε πὼς σὲ μιὰ συναναστροφή, στὴν παιδόπολι εἴμαστε 25 ὅλοι—ὅλοι: ὁ ἕνας πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῆ γιὰ νὰ μὴ ἀκούη. Μένουμε, λοιπόν, 24. Βρίσκουμε, μιὰ φράση ἢ λέξη ποὺ νὰ ἔχη 24 συλλαβές. Μποροῦμε, ὅμως, νὰ βροῦμε καὶ μὲ τὶς μισὲς ἢ καὶ μὲ τὸ ἕνα τέταρτο. Δηλαδὴ μὲ 12 ἢ καὶ μὲ 6 συλλαβές. Ἄς βροῦμε π. χ. μιὰ μὲ δώδεκα: ΤΡΕ—ΧΑ—ΓΥ—ΡΕΥ—Ο—ΠΟΥ—ΛΟΣ—ΚΑΙ—ΠΑ—ΝΤΑ—ΡΩ—ΤΑΣ.

Χωριζόμαστε σὲ ζευγάρια. Τὸ κάθε ζευγάρι παίρνει ἀπὸ μιὰ συλλαβή. Τὸ πρῶτο τὸ ΤΡΕ—τὸ ΧΑ τὸ δεύτερο καὶ ἔτσι, ὥσπου ὅλα τὰ ζευγάρια νὰ πάρουν ἀπὸ μία.

Τότε φωνάζουμε τὸ φίλο μας ποὺ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴ συντροφιὰ μας καὶ ἀρχίζει ἡ... χάβρα: Κάθε παρέα φωνάζει ἐπαναλαβαίνοντας τὴ συλλαβὴ ΤΡΕ — ΤΡΕ — ΤΡΕ τὸ ἄλλο ΠΟΥ—ΠΟΥ τὸ ἄλλο, ΧΑ—ΧΑ—ΧΑ κλπ. Καὶ κάθε ζευγάρι φωνάζει ἔτσι τὴ δική του συλλαβή.

Ὁ καϋμένος ὁ φίλος μας προσπαθεῖ μέσα σ' αὐτὴ τὴ τρέλλα νὰ ξεχωρίση τὶς συλλαβὲς καὶ τὶς συναρμολογήση καὶ νὰ βρῆ ὅτι πρόκειται γιὰ τὴ φράση «Τρεχαγυρευόπουλος καὶ Πανταρώτας». Ἐννοεῖτε ὅτι μπορεῖτε νὰ βάλλετε ὅποια φράση θέλετε σεῖς. Μὲ περισσότερες καὶ λιγότερες συλλαβές. Μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ μιὰ λέξη. Πρέπει ὅμως αὐτὴ ἡ ἀλλόκοτη «συναυλία» νὰ ἔχη καὶ σταμάτημα γιὰ νὰ μπορῆ ὁ ὑποχρεωμένος νὰ μαντέψη τὴ φράση καὶ σκεφθῆ.

Τόσο ἡ ἔναρξη τῆς «χάβρας» αὐτῆς τῶν συλλαβῶν ὅσο καὶ τὸ σταμάτημά της γίνονται μὲ σύνθημα αὐτοῦ ποὺ διευθύνει τὸ παιχνίδι.

Γιὰ δοκιμάσετε νὰ δῆτε πόσο διασκεδαστικὸ εἶναι!

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

— Πῶς γιορτάζεται στὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου, στὰ Καλάβρυτα καὶ στὰ Γιάννενα. —

Στὴν Κέρκυρα

Στὴν Κέρκυρα ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια οἱ ἀλῆτες, ἀπὸ τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ ὡς τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, θεωροῦσαν καθῆκον τους νὰ σπάζουν τά... κεφάλια τῶν Ἑβραίων μὲ πέτρες ἢ νὰ τοὺς δέρνουν, ὅπως κι' οἱ πρόγονοί τους «ἐρράπισαν τὸν Ἰησοῦν».

Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο οἱ Ἑβραῖοι δὲν τολμοῦσαν

νὰ ξεμυτίσουν ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

Μὲ τὴν πρώτη Ἀνάσταση, ποὺ ψάλλεται τὸ πρωῒ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, οἱ Κερκυραῖοι μάζευαν ὅλα τὰ ραγισμένα πήλινα δοχεῖα τῆς χρονιᾶς στὰ παράθυρά τους καὶ στὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν τους καὶ περίμεναν νὰ χτυπήσῃ ἡ καμπάνα γιὰ νὰ τὰ σπάσουν.

Τὸ «μαστέλλο»

Οἱ λιμενεργάτες στόλιζαν ἕνα «μαστέλλο» μὲ μύρτα καὶ πασχαλιὲς κι' ἀφοῦ τὸ γέμιζαν μὲ θάλασσα τὸ τοποθετοῦσαν στὴ μέση τῆς πλατείας τῆς ἀγορᾶς. Οἱ Κερκυραῖοι, λοιπόν, ποὺ περνοῦσαν ἀπ' ἐκεῖ, τὸ θεωροῦσαν μεγάλο καλὸ νὰ ρίξουν μερικὲς πενταροδεκάρες στὸ «μαστέλλο» ποὺ τὶς μοιράζονταν κατόπιν οἱ λιμενεργάτες.

Ἔξω ἀπὸ κάθε σπίτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐνοίκους, μὲ τὸ μαχαίρι στὸ χέρι, περίμενε τὸ σύνθημα γιὰ νὰ σφάξῃ τὸ λαμπριάτικο ἀρνὶ καὶ νὰ κάνῃ στὴν πόρτα μὲ αἷμα ἕνα σταυρό.

Στὶς 9 τὸ πρωῒ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, γινόταν ὁ Ἐπιτάφιος καὶ στὶς 10 τὸ βράδυ ἐψάλλετο ἀπὸ τὸ Δεσπότη τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Ἀμέσως τότε ἀντηχοῦσαν καμπάνες, πυροβολισμοὶ κι' ὁ κόσμος ἔψαλε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» ὄχι μόνο μέσα στὶς ἐκκλησιές, ἀλλὰ καὶ στοὺς δρόμους, ὡς ποὺ ἔφθανε στὰ σπίτια του.

Ἡ σφαγὴ τῶν ἀρνιῶν

Τὴν ἴδια ἐκείνη ὥρα στὰ δημόσια σφαγεῖα γινόταν διαγωνισμὸς ταχύτητος στὸ σφάξιμο τῶν ἀρνιῶν. Ὅλοι οἱ χασάπηδες μὲ τὰ μαχαίρια τους περίμεναν τὸ σύνθημα γιὰ ν' ἀρχίσουν. Ἐπακολουθοῦσε ταχύτατο γδάρσιμο, φόρτωμα στὰ κάρρα καὶ κουβάλημα στὴν ἀγορά. Τὸν ταχύτερο χασάπη τὸν ἐξητωκραύγαζε ὁ κόσμος κι' ὁ Δήμαρχος τοῦ ἔδινε βραβεῖο.

Κι' ἐνῷ γινόταν αὐτὸς ὁ διαγωνισμὸς στὰ σφαγεῖα, στὰ σπίτια οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ ἐδάγκωναν ἕνα μεγάλο κλειδὶ ἢ ἄλλο σιδερένιο ἀντικείμενο κι' οἱ ἀχθοφόροι τῆς ἀγορᾶς ἔπλεναν τὰ χέρια καὶ τὸ πρόσωπό τους ἀπὸ τὸ νερὸ τοῦ «μαστέλλου» ὅπως ὁ Πιλάτος.

Τὸ βράδυ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, σὲ ἐλάχιστες ἐκκλησίες ἐψάλλετο ἡ Ἀνάσταση. Αὐτὸ γινόταν τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς, ὁπότε δινόταν στοὺς πιστοὺς τὸ «καταόλι», ἕνα κομμάτι κρέας δηλαδή, αὐγὸ καὶ ψωμί, ποὺ τὸ μοιράζονταν ὅλοι ἀπὸ λίγο στὰ σπίτια τους.

Τὸ τραπέζι δὲν σηκωνόταν ὅλη τὴν ἑβδομάδα ἕως τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, ὁπότε πιὰ κοβόταν καὶ ἡ κατάξερη χριστοκουλούρα.

Στὴ Ζάκυνθο

Στὴ Ζάκυνθο, ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου τὴ Μ. Παρασκευή, διαρκοῦσε ὡς τὰ ξημερώματα, ὁπότε ἡ πομπὴ γύριζε στὴν ἐκκλησία γιὰ νὰ ψαλλῇ ἡ πρώτη Ἀνάσταση. Ὅταν ἔψαλε το τὸ «Ἀνάστα ὁ Θεὸς» ριχνόταν τὸ «κομμάτι», μιὰ κανονιὰ δηλαδή, καὶ οἱ καμπάνες ποὺ «ἐχήρευαν» ἀπὸ τὴν Μεγάλη Πέμπτη ἄρχιζαν νὰ χτυποῦν χαρμόσυνα.

Ὅπως οἱ Κερκυραῖοι, ἔτσι καὶ οἱ Ζακυνθινοὶ σπάζουν πήλινα ἀντικείμενα τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά, δαγκώνουν κλειδιὰ ἢ ἄλλα σιδερένια ἀντικείμενα.

Ἐπειδή, μάλιστα, μπορούσε νἆναι στὸ κρεββάτι ἐκείνη τὴν ὥρα τὰ παιδάκια, οἱ μητέρες τοὺς ἔβαζαν ἀπὸ βραδὺς κάτω ἀπ' τὰ μαξιλάρι τους ἕνα κλειδὶ γιὰ νὰ τὸ βροῦν καὶ νὰ τὸ δαγκάσουν τὸ πρωΐ.

Ἡ Ἀνάσταση ἐψάλλετο καὶ στὴ Ζάκυνθο τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς στὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» ἱερεὺς καὶ λαὸς ἔμπαιναν μέσα. Ἡ πόρτα τῆς ἐκκλησίας ἦταν κλεισμένη καὶ πίσω ἀπ' αὐτὴν στεκόταν ὁ νεωκόρος ἢ ἄλλος πιστὸς ποὺ θὰ ὑποκρινόταν τὸ Σατανᾶ.

— Ἄρατε πύλας! φώναζε ἀπ' ἔξω ὁ ἱερέας.

— Ποῖος εἶσαι; ρωτοῦσε ἀπὸ μέσα ὁ νεωκόρος.

— Ἄρχων ἰσχυρός, ἔλεγε ὁ ἱερέας κι' ἔδινε μιὰ κλωτσιὰ στὴν πόρτα, τὴν ἄνοιγε κι' ἔμπαινε μέσα.

Ὁ κόσμος, μὲ τρόμο, ἀκολουθοῦσε τὸν ἱερέα. Τὸ θεωροῦσαν κακὸ νὰ μὴ προλάβῃ ὁ ὑποκρινόμενος τὸν Σατανᾶ νὰ κρυφτῇ, γιατὶ ἔπρεπε νὰ τὸν στιγματίσῃ ὁ ἱερέας μὲ τὴν ἀναμμένη λαμπάδα καὶ νἆναι γιὰ πάντα ἀφωρεσμένος.

Στὰ Καλάβρυτα

Στὸ Σκουπὶ τῶν Καλαβρύτων τὴ Μ. Πέμπτη, ὅλα τὰ σπίτια ἁπλώνουν στοὺς φράχτες τους, γιὰ ἐπίδειξη τὰ προικιὰ τῶν κοριτσιῶν τους. Κατὰ τὴν περιφορὰ τῶν Ἐπιταφίων, τὰ παιδιὰ λιθοβολοῦν τὶς πόρτες τῶν σταύλων καὶ τῶν ὑπογείων γιὰ νὰ φύγουν τὰ δαιμόνια καὶ στὶς ἐκκλησίες τὸ βράδυ τοῦ Μ. Σαββάτου, ὅταν ψάλλεται τὸ «Κύματι θαλάσσης» σβύνουν ὅλα τὰ φῶτα ὡς τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἱερέας θὰ ψάλλῃ τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς».

Τότε ἀνάβουν ὅλοι τὶς λαμπάδες τους καὶ μὲ τὴ φλόγα τους προσπαθοῦν νὰ κάψουν τὰ μαλλιὰ τῶν φίλων τους.

Γιὰ τὸ λόγον αὐτὸν οἱ χωριανοὶ ἢ δὲν βγάζουν τὸ καπέλλο τους ἢ βάζουν στὰ μαλλιά τους ξύδι ἢ ἀκόμη τὰ βρέχουν μὲ μπόλικο νερὸ γιὰ νὰ μὴν ἀνάβουν!

Στὰ Γιάννενα

Στὰ Γιάννενα ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐπειδὴ τὴ νύχτα ἀπαγορευόταν νὰ χτυποῦν οἱ

καμπάνες, ὅταν πλησίαζε ἡ ὥρα τῆς Ἀναστάσεως τὴ νύχτα τοῦ Μ. Σαββάτου, ὁ νεωκόρος τῆς ἐκκλησίας ἢ ὁ «κράχτης», ὅπως λέγεται ἀκόμη καὶ τώρα, μ' ἕνα ξύλινο σφυρὶ χτυποῦσε ρυθμικὰ τρεῖς φορὲς σὲ ὅλες τὶς πόρτες τῶν χριστιανικῶν σπιτιῶν τῆς ἐνορίας του.

Τὸ Μεγαλοβδόμαδο τὰ παιδάκια προσπαθοῦσαν νὰ δοῦν χελιδόνια ἢ λελέκια, γιατὶ πίστευαν πὼς ἂν δὲν τἄβλεπαν δὲν θ' ἀξιώνονταν ποτὲ νὰ φορέσουν καινούργια ροῦχα.

Ἀνήμερα τὴ Λαμπρή, τὰ φτωχὰ παιδάκια, γύριζαν κρατῶντας στὰ χέρια τους μεγάλα μαντήλια, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι καὶ μάζευαν κόκκινα αὐγά, κουλούρια καὶ γλυκίσματα.

Στὴν Κάλυμνο

Στὸ νησὶ αὐτὸ ὑπάρχει μιὰ παράδοση ποὺ τὴν λέγουν στὰ παιδάκια. Ἡ κάθε γιαγιὰ ἢ μητέρα διηγεῖται στὰ μικρά της πὼς ἡ Λαμπρὴ ταξιδεύει. Πάει πρῶτα στὸ Βουδρούμι, ἔπειτα στὴν Κῶ καὶ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου στὸ Βαθύ.

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

— Στὸ σχολεῖο, σήμερα παπού, καταφέραμε κάτι σπουδαῖο, εἶπε ὁ Θάνος στὸν παππού του καθὼς κάθονταν κι' οἱ δυὸ καὶ λιάζονταν στὸ ζεστὸ ἥλιο τοῦ ἀπογεύματος. Φτιάσαμε τὴν πρώτη σχολικὴ κοινότη-τα. Μάλιστα ἐγὼ ἔγινα ταμίας!

— Μπράβο! Καὶ σ' ἀνώτερα, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ παπούς. Ὅμως, ἂν καλοθυμηθοῦμε Θάνο, εἶναι μῆνες τώρα ποὺ θέλατε νὰ φτιάσετε αὐτὴ τὴν κοινότητα.

— Μὰ δὲν ἦταν εὔκολη δουλειὰ παπού! Ὁ δάσκαλός μας ποὺ ἔρριξε τὴν ἰδέα, θέλησε νὰ μᾶς ἀφήση νὰ τὴ φτιάσουμε μόνοι μας! «Πρέπει νὰ μάθετε νὰ μὴ φοβᾶστε τὴν εὐθύνη»! μᾶς εἶπε. «Ἂν θέλετε συμβουλές, ἐδῶ εἶμαι. Ὅμως μόνοι σας πρέπει νὰ τὴν φτιάσετε»!

— Καὶ τί δυσκολίες εἴχατε;

— Κάθε λογῆς δυσκολίες. Πρῶτα, ἔπρεπε νὰ βροῦμε μόνοι μας τὸ σκοπό. Ὁ δάσκαλος μᾶς ἔβαλε καὶ γράψαμε μιὰ ἔκθεση. «Τί σκοποὺς μπορεῖ νἄχη μιὰ σχολικὴ κοινότητα;» Γράψαμε ὅλοι τὴν ἔκθεσή μας, κι' ἔπειτα συζητήσαμε τὶς καλύτερες μὲ τὸ δάσκαλο. «Οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι» μᾶς εἶπε «δὲν κάνουν τίποτε χωρὶς σκοπό».

— Καὶ τί σκοποὺς ἔχει ἡ κοινότητά σας;

— Τοὺς βρήκαμε μόνοι μας, ἕναν ἕνα. Ὁ πρῶτος εἶναι πὼς ἡ σχολική μας κοινότητα θὰ προσπαθήση νὰ κάνη τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου μας, καλοὺς καὶ πειθαρχικοὺς μαθητές. «Πρότυπα μαθητῶν» ὅπως λένε.

— Μπᾶ; Ἡ κοινότης σας θά... παραλάβη τοὺς ἀμελεῖς καὶ τοὺς ἄταχτους; γέλασε ὁ παπούς.

— Καὶ βέβαια παπού! Τὸ συζητήσαμε πολὺ αὐτό. Ἕνα παιδὶ ποὺ τὸ στέλνουν οἱ γονεῖς του στὸ σχολεῖο, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὴ διαβάζη! Ὁ δάσκαλός μας, κουράζεται τόσες ὧρες νὰ μᾶς ἐξηγήση τὸ μάθημα. Οἱ δικοί του κουράζονται κι' αὐτοὶ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὸ στέλνουν στὸ σχολεῖο καὶ νὰ τοῦ ἀγοράζουν τὰ βιβλία του καὶ τὰ τετράδιά του. Ἄλλα παιδιά, βόσκουν πρόβατα στὴν ἡλικία του, ἢ δουλεύουν σὲ μάστορα. Καὶ πολλά, μαθαίνουν γράμματα τὸ βράδυ, ἀφοῦ κουραστοῦν δουλεύοντας ὅλη τὴν ἡμέρα γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους. Λοιπόν, τί δικαίωμα ἔχουν οἱ ἀμελεῖς νὰ μὴ μελετᾶνε ἢ νὰ τὸ σκάνε ἀπὸ τὸ σχολεῖο; Ὁ δάσκαλος ἂς τοὺς βάζει μηδέν, κι' ἂς τοὺς τιμωρεῖ. Ἐμεῖς ὅμως τὰ παιδιά, ἡ κοινότητα, θὰ τοὺς δείξουμε πὼς τοὺς περιφρονοῦμε, πὼς δὲν τοὺς θεωροῦμε ἄξιους νὰ τοὺς κάνουμε παρέα. Οὔτε θὰ τοὺς παίζουμε στὰ παιχνίδια μας. Πρὶν ὅμως θὰ τοὺς πάρωμε μὲ τὸ καλό, μὲ τὸ φιλότιμο. Κι' εἴμαστε ὅλοι βέβαιοι, πὼς σὲ λίγο καιρὸ δὲν θὰ ὑπάρχη κακὸς μαθητὴς στὸ σχολεῖο.

— Πολὺ σωστά! εἶπε ὁ παπούς. Κι' ὁ δεύτερος σκοπός;

— Ἔπρεπε νὰ τὸν πῶ πρῶτο, μὰ ντράπηκα, εἶπε ὁ Θάνος.

— Εἶναι κακός; ρώτησε ὁ παπούς.

— Ὄχι... Ἀλλὰ εἶναι... πῶς νὰ τὸ πῶ! Βαρύς! Θέλουμε ἐμεῖς, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, νὰ κάνουμε τὸ χωριὸ νὰ περηφανεύεται γιὰ μᾶς...

— Μὲ τί τρόπο:

— Θὰ βοηθήσουμε στὸ χωριὸ ὅσο μποροῦμε... Τώρα ποὺ γίνονται δρόμοι μὲ ἐθελοντικὴ ἐργασία, θὰ δουλέψουμε καὶ μεῖς. Καὶ στοὺς δρόμους καὶ στὸ χτίσιμο, καὶ παντοῦ. Ἡ κοινότητά μας θ' ἀποφασίζη κι' ἐμεῖς θὰ πειθαρχοῦμε. Εἴμαστε παιδιὰ τούτου τοῦ χωριοῦ... Οἱ μικροὶ πολίτες του. Μὲ κάθε τρόπο, θὰ δείχνουμε στοὺς χωριανούς μας πὼς δὲν τὸ ξεχνᾶμε. Καὶ γι' αὐτό, θὰ δουλέψουμε γιὰ τὸ χωριό μας. Θὰ φυτέψουμε δέντρα. Θὰ καθαρίσουμε τοὺς δρόμους ἀπὸ τὶς πέτρες. Θὰ κάνουμε ὅτι μποροῦμε.

— Κι' ἔπειτα; εἶπε ὁ παπούς.

— Ἔπειτα εἶναι ἕνα πλῆθος ἄλλοι μικρότεροι σκοποί. Ἡ σχολικὴ κοινότητα θ' ἀποφασίζη γιὰ τὸ κάθε τί ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει: ἀπὸ τὸ ποῦ θὰ κάνωμε μιὰ ἐκδρομή, ὥς τὸ τί βιβλία θ' ἀγοράσουμε γιὰ τὴ σχολικὴ μας βιβλιοθήκη...

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ ὡραῖα! εἶπε ὁ παπούς. Ἀλλὰ μοῦ μίλησες πρὶν γιὰ δυσκολίες. Ποιὲς ἦταν αὐτὲς οἱ δυσκολίες;

— Ἦταν πιὸ πολλὲς ἀπ' ὅτι νόμιζα, εἶπε ὁ Θάνος. Γι' αὐτὸ καὶ ἀργήσαμε νὰ φτιάξουμε τὴν κοινότητά μας.

Πρῶτα-πρῶτα, ἀφοῦ τὸ ἀποφασίσαμε κάμποσο καὶ τὸ συζητήσαμε μὲ τὸ δάσκαλο, ἔπρεπε νὰ πείσουμε ὅλους τοὺς ἄλλους, πὼς ἦταν καλὸ καὶ σωστὸ νὰ γίνη. Οἱ περισσότεροι, ἔλεγαν πὼς ἦταν περιττή. «Τί χρειάζεται;» ἔλεγαν. Μᾶς κοροΐδευαν. Κάτι μεγάλοι μάλιστα, ὁ Κώστας τοῦ κὺρ Γιάννη τοῦ τσαγκάρη κι' ὁ Ἀντρίκος ὁ γιὸς τῆς χήρας ποὺ εἶναι οἱ πιὸ ἀμελεῖς κι' οἱ πιὸ ἄταχτοι, μᾶς ἔλεγαν πὼς θὰ μᾶς διαλύσουν μὲ τὸ ξύλο. Δὲν τοὺς συμφέρει βλέπεις παπού αὐτούς, νὰ ἔχουμε κοινότητα. Εἶναι χεροδύναμοι καὶ φωνακλάδες, κι' ἔκαναν ὅτι ἤθελαν. Δὲν τολμοῦσε κανένας νὰ τὰ βάλη μαζύ τους. Τώρα ὅμως ποὺ ἐπείσαμε σιγὰ-σιγὰ τοὺς ἄλλους κι' ἔγινε ἡ κοινότητα, θὰ τοὺς συνετήσουμε. Ἔγνοια σου!

— Ἔχεις δίκηο. Καὶ τί ἄλλες δυσκολίες σᾶς ἔτυχαν;

— Νὰ κάνουμε ἐκλογὲς καὶ νὰ βγάλουμε τὸ προεδρεῖο. Καὶ νὰ διαλέξουμε γιὰ πρόεδρο τὸν καλύτερο. Ὁ καθένας βλέπεις, ἤθελε νὰ γίνη πρόεδρος. Κι' ἂν καταλάβαινε πὼς δὲν ἦταν γιὰ πρόεδρος, εἶχε σκοπὸ νὰ ψηφίση ἕνα φίλο του μόνο καὶ μόνο γιατὶ ἦταν φίλος του. Ἢ κάποιον ποὺ δὲν ἦταν ὁ καλύτερος, ἀλλὰ τὸν παρακάλεσε νὰ τὸν ψηφίση καὶ τοῦ ἔταξε πὼς ἂν βγῆ πρόεδρος, θὰ τὸν ἔχει δεξί του χέρι. Σ' αὐτὸ ἀνακατεύτηκε κι' ὁ δάσκαλος. Μᾶς ἐξήγησε πὼς ἡ μεγαλύτερη ἀρετὴ μιᾶς ὁμάδας εἶναι νὰ ξέρη νὰ διαλέγη τὸν καλύτερο καὶ νὰ τὸν κάνη ἀρχηγό της. Κι' ἀκόμη, πὼς εἶναι πολὺ σπουδαῖο πρᾶγμα νὰ μπορῆ κανεὶς ν' ἀναγνωρίζη πὼς κάποιος ἄλλος εἶναι καλύτερος ἀπ' αὐτόν. Ἐκεῖνος ποὺ διαλέγει μᾶς εἶπε ἔχει πολὺ μεγάλη εὐθύνη. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ διαλέγη σὰν νὰ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτὸν καὶ μόνον νὰ βγῆ πρόεδρος ὁ καλύτερος... Κι' ἔτσι συλλογιστήκαμε πολὺ καὶ βγάλαμε πρόεδρο τὸ Γιῶργο. Εἶναι καλύτερός μας σὲ ὅλα...

— Πῶς τὸν βγάλατε πρόεδρο;

— Ὅλοι γράψαμε σ' ἕνα κομμάτι χαρτὶ πέντε ὀνόματα παιδιῶν ποὺ τὰ θεωρούσαμε ἄξια νὰ γίνουν ἐπιτροπή. Τὸν Γιῶργο τὸν ἔγραψαν τὰ πιὸ πολλὰ παιδιά, γι' αὐτὸ βγῆκε πρόεδρος. Κι' ἐμένα μ' ἔγραψαν. Εἶμαι κι' ἐγὼ στὴν ἐπιτροπὴ ταμίας...

— Θάνο, εἶπε ὁ παπούς. Ὅταν ἔγινε ἡ κοινότητά σας, τί αἰσθάνθηκες;

— Μιὰ μεγάλη χαρά, παπού... Μοῦ φάνηκε πὼς ἀπὸ τώρα καὶ μπρὸς δὲν θἄμαστε πιά... πῶς νὰ τὸ πῶ, νά, σκόρπιοι. Εἴχαμε συχνὰ καλὲς ἰδέες, μὰ πήγαιναν χαμένες. Κάθησε νὰ πείσης τὸν καθένα χωριστὰ πὼς αὐτὸ πρέπει νὰ γίνη! Μᾶς ἔκανε ὅτι ἤθελε ὁ Κώστας ἢ ὁ Ἀντρίκος... Δὲν μπρού-

Βγάλαμε Πρόεδρο τὸ Γιῶργο ποὺ εἶναι ὁ καλύτερός μας...

Ἡ θρησκευτική μας στήλη

Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Ὅλα εἶναι γεμᾶτα μὲ χαρά, λέει ἕνα ἀναστάσιμο τροπάριο τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Καὶ μεῖς ὅλοι, ποιὸς λίγο, ποιὸς πολύ, ἐδοκιμάσαμε αὐτὲς τὶς ἡμέρες τὴν πασχαλινὴ χαρά. Τὰ ὄμορφα κεράκια καὶ τὶς στολισμένες λαμπάδες, τὰ παιχνιδιάρικα πυροτεχνήματα καὶ τὶς τρελλὲς τρακατροῦκες, τὶς χαρούμενες καμπάνες, τὶς θριαμβευτικὲς ψαλμωδίες.

«Χριστὸς ἀνέστη!» ἀκουγόταν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Καὶ πάλι μιὰ φορά, ξανακούσαμε τὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως.

Γιατὶ ὅμως πανηγυρίζομε τόσο πολὺ τὸ γεγονὸς αὐτό;

Αἰσθανόμαστε βέβαια μέσα μας νὰ ἱκανοποιῆται ἕνα αἴσθημα δικαιοσύνης. Ἄνθρωποι ἄδικοι, συκοφάντες, ἀπὸ φθόνο καὶ ἀπὸ κακία, εἶχαν καταδικάσει στὸ χειρότερο θάνατο τὸν Ἀθῶο. Ὅταν ἀκοῦμε τὴν ἱστορία αὐτή, μέσα μας αὐτομάτως, φουντώνει τὸ αἴσθημα τῆς ἀγανακτήσεως ἐναντίον ἐκείνων ποὺ ἐσκότωσαν τὸν Κύριο καὶ ἡ καρδιά μας ζητάει τὴν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ γιὰ ν' ἀποδοθῆ τὸ δίκηο στὸν ἄδικα καταδικασμένο Νεκρό. Καὶ μὲ τὴν Ἀνάσταση ἀποδίδεται δικαιοσύνη στὸ ἀθῶο Κατάδικο. Ἐπὶ τέλους τὸ δίκηο θριαμβεύει.

Εἶναι ὅμως μόνο αὐτό; Ὄχι. Εἶναι καὶ κάτι περισσότερο. Κάτι ποὺ εἶναι γιὰ ὅλους μας. Ὅλοι εἴμαστε ἔνοχοι ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκείνη παρακοή, καθένας μας, ἀκόμα καὶ τὰ μικρὰ παιδιά, κάτι κάνομε ποὺ δὲν εἶναι σύμφωνο μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔτσι, στὴν πρώτη παρακοὴ προστίθενται καὶ ἄλλες. Καὶ τὸ βάρος μεγαλώνει. Εἶναι, μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, σὰν νὰ αὐξάνονται τὰ χρέη μας ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Πῶς θὰ τὰ ἐξοφλούσαμε; Νά, τώρα, ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ ἐξοφλεῖ κάθε χρέος μας ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ποιὸς τὸ βεβαιώνει αὐτό; Τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεώς Του. Θέλομε ἄλλη, καλύτερη ἐπιβεβαίωση;

Νά, λοιπόν, ἡ ἄλλη, ἡ σπουδαιότερη αἰτία ποὺ μᾶς κάνει νὰ χαιρόμαστε τὶς ἡμέρες αὐτές. Εἶναι ἀλήθεια, πὼς στὴ χαρά μας ἐπάνω δὲν θυμόμαστε τὴν αἰτία τῆς χαρᾶς μας ἢ καὶ δὲν τὴν ξέρομε κάν. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει πολλὰ πράγματα. Γιατὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ πασχαλιάτικη αὐτὴ χαρὰ ξεκίνησε ἀπ' τὶς καρδιὲς ἐκείνων ποὺ ἔνοιωθαν μέσα τους, βαθειά, αὐτὴν τὴν αἰτία.

Θέλετε, ὅμως, τώρα, παιδιά, τὴν πασχαλιάτικη αὐτὴ χαρὰ σας νὰ τὴν κάνετε ἀκόμα μεγαλύτερη καὶ διαρκέστερη; Θέλετε ἡ χαρὰ σας αὐτὴ νὰ μὴν εἶναι μόνο ἕνα παιχνίδι ποὺ διαρκεῖ ὅσο κρατοῦν τὰ φωσφορίσματα τῶν βεγγαλικῶν καὶ τὰ τσουγκρίσματα τῶν κόκκινων αὐγῶν; Θέλετε νὰ νοιώσετε τὴν ἀναστάσιμη χαρὰ πιὸ βαθειά; Τότε θὰ πρέπει νὰ κάμετε κάτι παρόμοιο μ' αὐτὸ ποὺ ἔκανε Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἐξασφάλισε τὴν πασχαλιάτικη χαρά. Τί εἴπαμε παραπάνω; Ὅτι ἡ θυσία Του εἶναι ἡ σπουδαιότερη αἰτία τῆς χαρᾶς μας. Λοιπόν; Δοκίμασες νὰ δῇς πόσο θὰ αὐξηθῆ ἡ χαρά σου ἂν καὶ σὺ κάμης γιὰ κάποιον ἄλλον μιὰ μικρή, ἔστω, θυσία; Προσπάθησες νὰ κάμης τὸν ἄλλον νὰ αἰσθανθῆ κάποια χαρά; Τότε, σκορπῶντας τὴ χαρά, θὰ δῇς ὅτι καὶ σὺ τὴν ἀπολαβαίνεις διπλάσια. Ἂς ποῦμε παραδείγματος χάριν, ὅτι ἔξω παίζουν τὰ παιδιὰ καὶ σὺ μπορούσες νὰ πᾶς νὰ παίξης μαζί τους. Τὰ γέλια τους καὶ οἱ φωνές τους ἔρχονται στ' αὐτιά σου δυνατὰ καὶ σὲ παρακινοῦν νὰ τρέξης κοντά τους γιὰ νὰ γελάσης καὶ νὰ χαρῇς μαζί τους. Ὑπόθεσε, ὅμως, ὅτι, ἀντὶ νὰ πᾶς στὸ παιχνίδι, προτίμησες νὰ κάτσης μέσα, γιὰ νὰ κάνης συντροφιὰ καὶ νὰ δώσης λίγη χαρὰ σὲ ἕνα ἄλλο ἄρρωστο παιδάκι, ποὺ κι' αὐτὸ ἤθελε νὰ παίξη καὶ νὰ γελάση, ἀλλὰ ἡ ἀρρώστια δὲν τὸ ἀφίνει. Δὲν νομίζεις ὅτι, μένοντας μὲ τὸ ἄρρωστο παιδάκι καὶ κάνοντάς του συντροφιά, διαβάζοντάς του κάτι, ἢ λέγοντάς του μιὰ ἀστεία ἱστορία γιὰ νὰ γελάση, θὰ εἶσαι ὕστερα πολὺ πιὸ εὐχαριστημένος καὶ πολὺ πιὸ βαθειὰ χαρούμενος, παρὰ ἂν ἄφινες τὸ ἀδερφάκι σου αὐτό, μόνο του καὶ προτιμοῦσες τὸ παιχνίδι;

Καὶ τὸ νόστιμο εἶναι ὅτι τέτοιες χαρὲς μποροῦμε νὰ τὶς αἰσθανθοῦμε ὄχι μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, κάθε Πάσχα καὶ Λαμπρή, ἀλλὰ σχεδὸν κάθε μέρα. Ἔτσι, μποροῦμε τὴν πασχαλιάτικη χαρὰ νὰ τὴν ἔχωμε διαρκῶς στὴν ψυχή μας. Καὶ ποιὸς μᾶς τὴν ἐξασφάλισε; Ποιὸς μᾶς ἔδειξε τὸ δρόμο: Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Ἀνάστασή Του. Γι' αὐτὸ λέμε ὅτι ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἡ χαρὰ τῆς χαρᾶς.

Πάτερ Ἱερώνυμος

σαμε ποτὲ νὰ καταφέρουμε κάτι, ὅλοι μαζύ... Κι' ἡ καλή μας θέληση πήγαινε κι' αὐτὴ χαμένη...

— Θάνο μου, εἶπε ὁ παπούς σοβαρά, ἀπ' αὐτὴν τὴν προσπάθεια ποὺ ἔλαβες καὶ σὺ μέρος, θὰ ἔχης καταλάβει πολλὰ πράγματα, σοβαρὰ καὶ σπουδαῖα. Τί εἶναι ὁ κάθε ἄνθρωπος χωριστά; Ἕνα ρυάκι ποὺ κατρακυλάει ἀπὸ τὸ βουνό, κάνει φασαρία μὲ τὰ νερά του, κυλάει μερικὲς πέτρες κι' ὕστερα λίγο πιὸ πέρα, ξεραίνεται. Ὅταν ὅμως τὸ ρυάκι χύνεται σ' ἕνα ποταμάκι, καὶ τὸ ποταμάκι εἶναι παραπόταμος ἑνὸς μεγάλου ποταμοῦ, τὰ νερά του, γίνονται νερὰ τοῦ ποταμοῦ. Αὐτὸς ὁ ποταμὸς εἶναι μεγάλος καὶ χρήσιμος κι' εὐεργετικός... Μεγάλα πλοῖα πλέουν στὰ νερά του καὶ στὶς ὄχθες του εἶναι χτισμένες τρανὲς πολιτεῖες. Καθὼς φουσκώνουν τὰ νερά του, ἀτέλειωτες ἐκτάσεις ἀπὸ χέρσα γῆς, ποτίζονται καὶ γίνονται καρπερὲς καὶ γίνονται ἀνθισμένα περιβόλια. Κι' ὅμως ἀπὸ τί ἔγινε ὁ ποταμός; Ἀπὸ τὰ ἄπειρα μικρὰ ρυάκια ποὺ ξεκινοῦν ἀπὸ τὸ βουνὸ ὅταν λυώνουν τὰ χιόνια, κι' ἑνώνονται μὲ ἄλλα, ἀντὶ νὰ ξεραθοῦν, ξεμοναχιασμένα, λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴν πηγή τους... Ἡ θεϊκὴ ἐκείνη φλόγα ποὺ ἄναψε μέσα στὸν ἄνθρωπο καὶ τοῦδωσε μυαλὸ γιὰ νὰ στοχάζεται καὶ νὰ καταλαβαίνη, τὸν ἔκανε νὰ αἰσθανθῆ ἀπὸ νωρὶς πὼς ἡ δύναμη τοῦ καλοῦ γιὰ νὰ καρπίση, δὲν πρέπει νὰ μένη ξεμοναχιασμένη. Μικρὸ ρυάκι αὐτή, πρέπει νὰ γυρέψη τὸ ὅμοιό της μικρὸ ρυάκι. Κι' ἔτσι γεννιέται ὁ γίγαντας ποταμός, ὁ χρήσιμος, ὁ εὐεργετικός. Ἀπὸ νωρὶς ὁ ἄνθρωπος τὸ ἔνοιωσε αὐτό. Κι' ἔτσι ἔγιναν οἱ πρῶτες κοινότητες, τὰ πρῶτα χωριὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ καθένα διάλεγε τὸν καλύτερο καὶ τὸν ἔκανε ἀρχηγό του. Γιατὶ ὅταν ὁ καλύτερος εἶναι ἀρχηγός, ἡ πειθαρχία καὶ ἡ ὑπακοή, εἶναι χαρὰ καὶ περηφάνεια. Γιὰ νὰ μποροῦν νὰ συνετίσουν καὶ στὴν ἀνάγκη νὰ τιμωρήσουν, τοὺς διαφόρους Ἀντρίκους καὶ Κώστηδες ποὺ τρομοκρατοῦσαν τοὺς ἄλλους, γιατὶ ὁ καθένας τους χωριστά, θἆταν πιὸ ἀδύνατος ἀπ' αὐτούς. Καὶ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ προοδεύουν καὶ νὰ προκόβουν. Κι' ἔτσι τὰ πρῶτα ἐκεῖνα χωριά, ἔγιναν μεγάλοι συνοικισμοί, ἔγιναν συμπολιτεῖες καὶ στὸ τέλος κράτη... Ἕνα κράτος στὴν ἐποχή μας, Θάνο, εἶναι πολὺ πολύπλοκο πρᾶγμα. Μὲ τὸν καιρό, θὰ σοῦ ἐξηγήσω πῶς κυβερνιέται τὸ κράτος μας καὶ πῶς κάνει τοὺς νόμους του σεβαστούς. Εἶναι μιὰ σωστὴ πυραμίδα, μὰ στὴ βάση τῆς πυραμίδας, εἶναι πάντα ἡ κοινότητα, οἱ ἄπειρες κοινότητές του. Σοῦ εἶχα τάξει νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τοὺς δήμους καὶ τὶς κοινότητες τοῦ κράτους μας. Αὐτὴ ἡ πεῖρα ἀπὸ τὴ μικρὴ σχολική σας συντροφιά, ἀπὸ τὴν κοινότητά σας, θὰ σὲ βοηθήση νὰ μὲ καταλάβης καλύτερα.

Μαρίνα Κ.

ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

— Μίμη, ποιὰ φίδια εἶναι ἐπικίνδυνα;

— Ὅσα ἔχουν ἰόν.

— Καὶ σὺ Τάκη. Ποῖα εἶναι ἀκίνδυνα;

— Μά... ὅσα ἔχουν θυγατέρα!

Περάσανε, βέβαια, πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε. Μὰ ἡ ἀνάμνηση τῆς πρώτης ἐκείνης Λαμπρῆς, μένει ἀσάλευτη στὴν καρδιά μου κι' ἔρχεται κάθε φορὰ ποὺ ξανακάθομαι στὸ ἀναστάσιμο τραπέζι καὶ μὲ περικυκλώνει μὲ τὴν ἀνέκφραστη γλυκύτητά της. Τὴν ὥρα κείνη ὅλα μεταμορφώνονται γύρω μου. Βλέπω τὸν πατέρα μου καθισμένον μ' ἐπισημότητα καὶ μὲ πρόσχαρο χαμόγελο στὴ μέση, τὴ μητέρα ὁλόχαρη κι' ἀνήσυχη, μήπως ὅλα δὲν εἶναι στὴ θέση τους, τὰ μικρότερα ἀδέλφια μισοκοιμισμένα στὰ καθίσματά τους, τὴ γιαγιὰ σὲ μιὰν ἄκρη, στὸ παραγώνι, πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴν εὐτυχία τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἀναστήθηκε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ τοὺς πράους, τοὺς καλόβολους καὶ τοὺς ὑπομονετικοὺς σὰν αὐτή. Εὐωδία πορτοκαλλιᾶς καὶ διπλῆς βιολέτας καὶ πασχαλιᾶς ξεχειλίζει τὸ σπίτι. Κι' ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο ἔρχονται παιγνιδιστές, ἐπάνω ἀπὸ τὰ πράσινα καὶ τὰ γαλάζια κύματα, οἱ πρῶτες ἀναλαμπὲς τῆς αὐγῆς. Γιατὶ ἐκεῖ πέρα, στὴν ἥσυχη πολιτεία τῆς λιμνοθάλασσας, καθὼς καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους Ἑλληνικοὺς τόπους, ἡ Ἀνάσταση γίνεται ἀργά, μετὰ τὰ μεσάνυχτα.

Ὄρθρος Κυριακῆς. Ξαναβλέπω τὸν ἑαυτό μου, σφηνωμένο μὲ περισσὸ καμάρι σ' ἕνα κάθισμα, στὸ λαμπριάτικο τραπέζι, κάτω ἀπὸ τὴ χαρούμενη στοργὴ τῆς μητέρας. Τὰ μικρότερ' ἀδέρφια, ξυπνημένα ἀπὸ τὸ θόρυβο τῆς ἑτοιμασίας κι' ἀποφασισμένα μὲ κάθε τρόπο νὰ μὴ λείψουν ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς σπιτικῆς γιορτῆς, δὲν ἔχουνε τίποτα νὰ καμαρώσουν. Περιμένουν μονάχα ἥσυχα—ἥσυχα τὴν ὥρα ποὺ θὰ τσουγκρίσουν τ' αὐγὸ καὶ θὰ ξαναπᾶνε νὰ κοιμηθοῦν.

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ κατορθώνω νὰ νικήσω τὸν μεγάλο πειρασμὸ τῆς νύστας καὶ νομίζω, πὼς κάποιο ἀλλοιώτικο φῶς περικυκλώνει τὴν ὕπαρξή μου. Πόσες φορὲς χρειάστηκε νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου γιὰ ν' ἀποφασίση νὰ μὲ ξυπνήση τὰ μεσάνυχτα καὶ νὰ μὲ πάρη μαζί του! Μὰ δὲν κατόρθωσα τὴ νύχτα ἐκείνη νὰ κοιμηθῶ. Ἔτσι βρέθηκα ἕτοιμος, ντυμένος τὰ γιορτινά μου, ὁλόχαρος κι' ἀσυγκράτητος τὴν ὥρα ποὺ ξεκινοῦσαν οἱ μεγάλοι γιὰ τὴν ἐκκλησία! Ἄ! τί ἀνάμνηση εἶναι αὐτή! Πόσο ἀλλοιώτικη, πόσο ἀπερίγραπτα μαγευτικὴ μοῦ φάνηκε ἡ πολιτεία τῆς λιμνοθάλασσας, μόλις κατέβηκα τὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ κι' ἀντίκρυσα μεσ' ἀπὸ τὴν ὁλάνοιχτη πόρτα τὰ ἠσυχασμένα νερά, ποὺ σιγοκουβέντιαζαν φιλικὰ μὲ τὰ λαμπρόφωτα ἀστράκια καὶ τὰ φωτοπλημμυρισμένα παράθυρα τῶν ἄλλων σπιτιῶν. Οἱ δρόμοι μονάχα ἦταν ἀκόμη σκοτεινοί, γεμᾶτοι ἴσκιους, ποὺ συμμαζεύονταν τρομαγμένοι στὶς ἀγκωνιὲς καὶ στὶς ἐμπατὲς καὶ περίμεναν τὴν ὥρα τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ καλὸ καὶ νὰ σβύσουν ἀθόρυβα μέσα στὴ λάμψη τῶν ἀναστάσιμων λαμπάδων.

Ὁ πατέρας μὲ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι σφιχτὰ κι' ἐγὼ κρατοῦσα μὲ τὸ ἄλλο μου χέρι τὴν ὁλόασπρη λαμπάδα μου κι' εἶχα τὸ μυαλὸ γεμᾶτο μαγευτικὲς ὀνειροφαντασίες, σὰ νὰ πήγαινα σὲ κάποιο παράδεισο. Καὶ μὴ δὲν ἦταν παράδεισος ἡ ἐκκλησία ποὺ μᾶς δέχτηκε καὶ μὴ δὲν ἦταν ὕμνοι ἀπὸ στόματα ἀγγελικὰ οἱ μελωδίες, ποὺ χύθηκαν στ' αὐτιά μας, μέσα στὴν τερπνὴ σιγαλιά, μόλις περάσαμε τὸ κατώφλι της! Ἡ ἐκκλησία ἦταν στρωμένη μὲ κλαδιὰ δάφνης καὶ πορτοκαλλιᾶς. Οἱ πολυέλαιοι ἔστεκαν σβησμένοι καὶ περίμεναν τὴν ὥρα τους. Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χοροῦ, ὄρθια ὁλόγυρα στὸν ψάλτη, συνώδευαν μὲ τὴν ἀσθενική τους φωνούλα τὸν κανόνα. Θεέ μου! Πόσο τὰ ζήλευα! Ἦταν μάλιστα ἀνάμεσά τους, κι' ἕνα παιδὶ ἀπὸ τὴ γειτονιά μου, ἀρκετὰ χρόνια μεγαλύτερό μου, ἕνα ψιλόλιγνο ἀσουλούπωτο καὶ κακοτράχαλο παιδί, ποὺ πάντα μοῦ ἔκανε τὸν καμπόσο καὶ ποὺ κάθε τόσο μοῦ ἔρριχνε ἀπὸ τὸ στασίδι του ματιές, ποὺ τὶς αἰσθανόμουν περιγελαστικές, σὰ νὰ ἤθελε νὰ σημαδέψη τὴν παρουσία μου τὴν ἀταίριαστη, ἀνάμεσα στοὺς μεγάλους, τὴ νύχτα ἐκείνη. Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχασα τὸν καιρό μου μὲ τὸ ἀσυλλόγιστο τοῦτο παιδί. Ἔστεκα γεμᾶτος γοητεία κι' ἔβλεπα ὁλόϊσια στὸ ἱερὸ περιμένοντας νὰ βγῆ, καθὼς μὲ δασκάλεψε ὁ πατέρας, ὁ παπᾶς μὲ τὸ φῶς. Κι' ἦταν ὁ παπᾶς ἕνας γέρος, πολὺ γέρος, μὲ ἄσπρα, κάτασπρα μαλλιὰ—σὰν τοὺς γέρους τῶν παραμυθιῶν—ἡ ράχη του εἶχε καμπουριάσει καὶ τὸν λυπόμουν κατάκαρδα, γιατὶ ἤξερα πὼς κάθε χρόνος ποὺ περνάει στρογγυλοκάθεται ἐπάνω στὴ ράχη τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν βαραίνει. Φαντάσου πόσα χρόνια θὰ πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκε ὁ κάτασπρος ἐκεῖνος ἀγαθὸς παπᾶς, γιὰ νὰ εἶναι τόσο καμπουριασμένος! Μὰ καὶ τί νιᾶτα καὶ τί ὀμορφιὰ ἀπόχτησε ξαφνικά, σὰν πρόβαλε μὲ τὸ κερὶ ἀναμμένο, στὴν ὡραία πύλη κι' ἄρχισε νὰ ψάλλη: «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός!».

Ἀμέσως ὁ καντηλονάφτης ἔτρεξε ν' ἀνάψη τοὺς πολυέλαιους κι' ὁ κόσμος στριμώχτηκε γύρω ἀπὸ τὸν παπᾶ, γιὰ ν' ἀνάψη τὴ λαμπάδα του ἀπὸ τὴ δική του. Ἄναψε κι' ὁ πατέρας μου, ἔδωσε καὶ σὲ μένα τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ βγήκαμε στὴν πλατεία. Ἡ νύχτα ἦταν χλιαρή, ἀκύμαντη κι' εὐωδιασμένη. Μὰ σὰν ἀντήχησε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» κι' ἄρχισαν οἱ καμπάνες νὰ γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιρα μὲ τοὺς γοργοὺς καὶ βροντεροὺς τους ἀντίλαλους, πὼς ἄλλαξε μέσα μου τὸ αἴσθημα τῆς γαλήνης ποὺ μ' ἐξουσίαζε καὶ πὼς ὅλα ἔγιναν στὴν καρδιά μου χαρὰ ἀνέκφραστη κι' ἀλαλαγμὸς καὶ ἀναστάσιμος αἶνος!

Ὁ πατέρας με κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι σφιχτά...

Ξαναγυρίσαμε στὴν ἐκκλησία καὶ παρακολουθήσαμε τὴν λειτουργία ἴσαμε τὸ τέλος.

Γιὰ ὅλα τοῦτα καὶ γιὰ ὅσα ἄλλα δὲν θυμοῦμαι καλὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ καμάρωνα κι' ὅλο καμάρωνα στὸ Λαμπριάτικο τραπέζι. Κι' ἦταν ἡ γλυκύτερη ἀμοιβὴ τῆς ἀγρύπνιας μου ὁ στοργικὸς λόγος ποὺ ἔπεσεν ἀπὸ τὰ χείλη τῆς μητέρας, καθὼς κοίταζε τὰ μικρότερα ἀδέρφια ποὺ εἴχανε σχεδὸν ἀποκοιμηθῆ στὰ καθίσματά τους!

—Καὶ τοῦ χρόνου, Γιαννάκη μου. Ἐσὺ μεγάλωσες πιά!

Καὶ εἶχα μεγαλώσει σὲ μιὰ νύχτα. Κι' ἦταν ἡ νύχτα τῆς Λαμπρῆς.

Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Νύχτα.. Στὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ,
σὰ νἆταν φυλακὴ ληστοῦ,
φυλὰν πολλοὶ στρατιῶτες.
Εἶναι ἡ ταφόπετρα βαριὰ
κι' ὅποιος πεθαίνει, πάει πιά...
Τί Τὸν φυλᾶνε τότες;

Ἥσυχη ποὺ ἦταν ἡ βραδιά.
Ἦτανε ὅλα σιωπηλά.
Κόντευε μεσονύχτι.
Ἄξαφνα,—ποιὸς τὸ ξέρει πῶς;—
ἄστραψε γύρω ἕνα φῶς
κι' ὁ τάφος τότε ἀνοίχτη!

Τόση ἦταν ἡ φεγγοβολή,
ποὺ κι' οἱ στρατιῶτες, οἱ δειλοὶ
τρέμουνε, θαμπωμένοι!
Πετᾶν τὰ ὅπλα ἐδῶ κι' ἐκεῖ
καὶ στὴ νυχτιὰ τὴ σκοτεινὴ
τρέχουνε, τυφλωμένοι...

Ἄνοιξαν τότε οἱ οὐρανοί,
κι' ἀγγέλοι μὲ γλυκειὰ φωνὴ
ἐψάλανε τραγούδια.
Κι' ἦταν μιὰ σκάλα φωτεινὴ
καὶ κατεβαίνανε στὴ γῆ
χιλιάδες ἀγγελούδια.

Μὲς ἀπ' τὸ μνῆμα τ' ἀνοιχτὸ
δές Τον ποὺ βγαίνει τὸ Χριστό!
Σὲ λίγο, θὰ τὸ μάθουν πιὰ
σὲ καθεμιὰ τῆς γῆς γωνιά.
Νά, τῆς χαρᾶς ἡ ὥρα!

Ἦταν ἀπὸ παλιὰ γραφτὸ
τ' ἀπίστευτο μαντάτο αὐτό.
Δὲν εἶναι παραμύθι!
Χτυποῦν καμπάνες γιορτινές,
καὶ πανηγύρια καὶ χαρές:
«Ὁ Κύριος Ἀνεστήθη!»

Α. Ζαχαρόπουλος

1) Ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια κατὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς Ἐθνικῆς Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου. 2) Τρόφιμοι τοῦ [Ὀρ]φανοτροφείου Ψυχικοῦ κατὰ τὴν παρέλαση τῶν σχολείων πρὸ τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτη. 3) Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, ἀπονέμει τὰ διπλώματα στοὺς ἀποφοίτους τῆς Σχολῆς Μηχανικῆς Καλλιέργ[ειας] τοῦ Ἐθνικοῦ Ἱδρύματος, ποὺ λειτουργεῖ στὸν Πύργο τῆς Βασιλίσσης. 4) Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς μὲ τοὺς ἀποφοίτους τῆς ἰδίας σχολῆς. 5) Τρόφιμοι τῆς Παιδοπόλεως [...]ικοῦ μετὰ τὴν τελετὴ γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς 25ης Μαρτίου.

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Σκηνὲς ἀπ' τὴ διανομὴ τοῦ περιοδικοῦ μας.

Ἀνοίγει ἡ πόρτα τῆς τάξης μας. Ὅλων τὰ βλέμματα στρέφονται πρὸς τὴ διεύθυνση τῆς πόρτας.

Περίεργες προσπαθοῦμε νὰ δοῦμε ποιὸς ἔρχεται, γιατὶ ἀπὸ νωρὶς μάθαμε πὼς εἶχε φθάσει τὸ περιοδικό. Καὶ δὲ γελιόμαστε.

Βλέπουμε τὴ Γεν. Ἀρχηγὸ γελαστὴ χαρούμενη μὲ τὴν ἀγκαλιὰ γεμάτη περιοδικὰ νὰ διευθύνεται σὲ μᾶς.

Ἕνα ἐπιφώνημα χαρᾶς ξέφυγε ἀπ' τὰ στόματα ὅλων. Τὰ πρόσωπα ὅλων μας ἔλαμψαν.

Ἀνυπομονοῦμε νὰ τὸ κρατήσωμε στὰ χέρια μας, νὰ ξεφυλλήσωμε τὶς σελίδες του, νὰ ἐπικοινωνήσωμε μὲ τοὺς μακρινούς μας φίλους.

Χαρούμενα ξεφωνητὰ καὶ χειροκροτήματα συνοδεύουν τὸ μοίρασμα τῆς ἀγαπημένης μας «Παιδόπολης».

Τί ἀγωνία ὡς ποὺ νὰ φθάση στὰ χέρια μας! Κι' εἴμαστε τόσο πολλοί! 92 παιδιὰ στὴν τάξη μας.

Πότε θάρθη ἡ σειρά μας! Ἐπιτέλους ἔρχεται στὰ χέρια μας. Πόση χαρά! Τ' ἀγκαλιάζομε μὲ τὴ μεγαλύτερη τρυφερότητα, τὸ φιλοῦμε σὰ νὰ κρατοῦμε κάτι ἱερό.

Τ' ἀνοίγομε. Οἱ ἀπαντήσεις τοῦ ἀρχισυντάκτη κι' ἕνα δικό μας μήνυμα, ἕνα κομμάτι ἀπ' τὴ δική μας ζωή. Ὡραῖες ἱστορίες γραμμένες εἰδικὰ γιὰ μᾶς.

Φωτογραφίες, πολλὲς φωτογραφίες μὲ τὴ στοργική μας Βασίλισσα τριγυρισμένη ἀπ' τὰ μικρὰ σπουργίτια ποὺ προστατεύει, ἡ σελίδα μὲ τὶς δικές μας ἐργασίες, ἡ εὔθυμη σελίδα...

Τί ὑπέροχο θέαμα παρουσιάζουν στὸ διάλειμμα, ὅλα τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν ἀνοιγμένο τὸ περιοδικὸ καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸ διαβάσουν μὲ μιᾶς χωρὶς διακοπή.

Νὰ ἦταν τὸ διάλειμμα τόσο μεγάλο ὥστε νὰ τὰ διαβάζαμε ὅλα! Τὸ καθῆκον τοῦ μαθητῆ μᾶς καλεῖ καὶ τ' ἀφήνωμε γιὰ τὶς ὧρες τῆς ξεκούρασής μας.

Πόση εὐγνωμοσύνη καὶ πόσα πολλὰ εὐχαριστῶ πρέπει νὰ ποῦμε σ' αὐτοὺς ποὺ εἶχαν τὴν καλὴ ἰδέα μαζὶ μὲ ὅσα μᾶς προσέφεραν νὰ μᾶς χαρίσουν τὴν πνευματικὴ αὐτὴ εὐχαρίστηση μὲ τὸ ἐξαιρετικὸ περιοδικὸ «Παιδόπολις».

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΟΡΟΖΙΔΟΥ
(Μαθήτρια Δ΄ Δημοτικοῦ Παιδοπόλεως "Ἅγιος Γεώργιος Καβάλλας)

Γυρισμός.

Μὲ ξύπνισε ἡ βραχνὴ φωνὴ ἑνὸς κόκορα καὶ τὸ βέλασμα ἑνὸς προβάτου.

Παραξενεύτηκα. Τί ἦταν αὐτό; Στὴν παιδόπολη δὲν εἴχαμε κόκορα οὔτε καὶ πρόβατο. Τὸ θυμήθηκα ὅτι γύρισα στὸ πολυαγαπημένο μου χωριό. Πῶς μοῦ ξέφυγε. Γύρισα στὴν κρυστάλλινη βρυσούλα ποὺ ἄλλοτε παίζαμε τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ. Γύρισα στὶς πλαγιὲς καὶ στὰ λειβάδια τοῦ χωριοῦ μου. Σηκώθηκα καὶ κοίταξα ἀπ' τὸ παράθυρο ἔξω. Τὰ μάτια μου ἄνοιξαν διάπλατα. Αὐτὸ ἦταν τὸ σπίτι τοῦ κὺρ-Γιάννου, ἢ μὲ γελοῦσαν τὰ μάτια μου;

Τὸ σπίτι τοῦ κυρ-Γιάννου, τὸ καλύτερο μέσα στὸ χωριὸ ἦταν τώρα καπνισμένο καὶ σκεπασμένο μὲ ἄχυρο. Μὰ ἀπὸ ποῦ, λοιπόν, ἔβλεπε ὁ κόσμος ποὺ ζοῦσε μέσα; Μυστήριο! Ἐκεῖ ποὺ σκεπτόμουν αὐτά, θυμήθηκα τὰ λόγια ποὺ μᾶς εἶπε ὁ κύριος Α... στὴν παιδόπολη : «Οἱ Ἕλληνες θὰ ἀγωνιστοῦν γιὰ νὰ ξαναφτιάξουν τὴν πολυβασανισμένη Πατρίδα τους, τὴν ΕΛΛΑΔΑ».

Μὲ αὐτὴ τὴν σκέψη ἔτρεξα νὰ παίξω μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ποὺ μὲ περίμεναν στὸ μισοχώρι.

ΣΟΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
(Γυμν. Θηλέων, Ἰωάννινα)

Τὸ παιδομάζωμα.

Προχθὲς ὅλη ἡ Ἑλλάδα, γονατιστὴ ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, προσευχήθηκε γιὰ τὴ σωτηρία τῶν 28.000 παιδιῶν της ποὺ βρίσκονται σκορπισμένα σὲ ἐχθρικὲς χῶρες, μακριὰ ἀπ' τὴν θερμὴ ἀγκαλιὰ τῶν οἰκογενειῶν τους.

Ἔκαψαν χωριά, κατάστρεψαν σπίτια, ἐ'ὀντωσαν οἰκογένειες, δολοφόνησαν ἀθώους ἀνθρώπους καὶ τὸ χειρότερο, ἅρπαξαν ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας τους τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ τὰ ἔστειλαν σὲ ἐχθρικὲς χῶρες.

Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀντιστάθηκε μὲ ὅλη της τὴ δύναμη καὶ τὰ Ἑλληνικὰ νειάτα μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι, ἐλευθέρωσαν τὸν τόπο μας ἀπ' τὶς Σλαυϊκὲς ὀρδές.

Εὐτυχῶς γιὰ μᾶς, βρέθηκε στοργικὴ μανούλα μας ἡ Μεγάλη μας Βασίλισσα καὶ μᾶς προστάτεψε γιὰ νὰ μᾶς γλυτώση ἀπ' τὰ νύχια τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδας μας, μαζεύοντάς μας στὶς παιδοπόλεις.

Ἐκεῖ μέσα, στὴ στοργικὴ ἀγκαλιὰ τῆς Μεγάλης μας Μάνας βρίσκουμε ζεστασιά, φαγητό, ροῦχα, ἀγάπη καὶ συμπόνια. Καὶ τὸ σπουδαιότερο φρόντισαν νὰ μᾶς μάθουν τέχνες καὶ μᾶς ἔστειλαν ἀκόμη στὶς Σχολὲς τοῦ Πύργου Βασιλίσσης, ὅπου περνᾶμε τόσο καλά!

Ἀλλὰ τὰ ἀδέλφια μας ποὺ τὸ προδοτικὸ χέρι τὰ ἔστειλε στὸ σκότος καὶ στὴ σκλαβιά, ζοῦν κάτω ἀπ' τὴ χειρότερη δουλεία, μακριὰ ἀπ' τοὺς γονεῖς τους καὶ δὲν πηγαίνουν στὴν Ἐκκλησία, ν' ἀκούσουν τὰ Θεῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ μας, νὰ μεταλλάβουν.

Δὲν παίζουν μὲ τὰ ἄλλα Ἑλληνόπουλα τὰ ἑλληνικὰ παιγνίδια καὶ δὲν τραγουδοῦν τὰ ἑλληνικὰ τραγούδια, δὲν μαθαίνουν τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία καὶ δὲν ἀκοῦνε τὴν Ἑλληνικὴ μουσική. Δὲν μαθαίνουν ἀπ' τοὺς δικούς τους καὶ δὲ γράφουν στὴ μανούλα τους καὶ στ' ἀδερφάκια τους.

Ἀγαπημένα μας ἀδέρφια τί σᾶς ἔμελλε νὰ περάσετε!... Πόσο σᾶς συμπονοῦμε. Προσευχόμαστε ἀγαπητά μας ἀδέρφια κάθε μέρα στὸ Μεγάλο Θεὸ γιὰ σᾶς, νὰ σᾶς βοηθήση, νὰ σᾶς δοῦμε πάλι κοντά μας, ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι εἶναι τόσο ἀδύνατοι νὰ σᾶς ἐλευθερώσουν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδας μας!

Σᾶς περιμένουμε ἀδέρφια καὶ προσευχόμαστε γιὰ σᾶς!

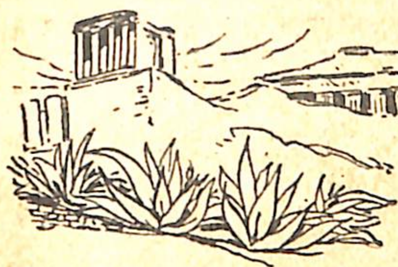
ΚΩΝΣΤ. ΒΑΛΟΥΡΔΟΣ
(Μαθητὴς Σχολῶν Πύργου Βασιλίσσης)

Πῶς πρέπει νὰ γνωρίσωμε τὸν Χριστό.

Δὲν ἤξερα τί εἶναι ἀγάπη καὶ πῶς πρέπει νὰ βαδίζω σ' αὐτήν. Ἐνόμιζα ὅτι εἶμαι τέλεια χριστιανὴ ἐνῶ εἶχα μόνο τὸ ὄνομα. «Τὸ εὐχαριστῶ» πρὸς τὴ μανούλα μας τὴ Βασίλισσα εἶναι τόσο μεγάλο ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφραστῆ, γιατὶ ἐδῶ ποὺ μᾶς μάζεψε ὄχι μόνο σωθήκαμε ἀπ' τὰ χέρια τῶν ἄτιμων ἐχθρῶν μας, ἀλλὰ γνωρίσαμε τὸν Χριστὸ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλωσύνης.

Ἀδέρφια μου, πρέπει νὰ τὸ καλοσκεφθῆ κανεὶς πόσο δυστυχὴς εἶναι καὶ σὲ ποιὰ κατάσταση βρίσκεται, ὅταν δὲν ἔχει ριζωθῆ μέσα στὴν καρδιά του ὁ Χριστός μας. Ὅταν κανεὶς βρίσκεται σὲ δυστυχία καὶ θέλει νὰ μετανοήση ἂς τρέξη στὸν Σωτῆρα μας τὸ Χριστὸ ποὺ θὰ τὸν δεχτῆ.

ΝΙΤΣΑ ΠΑΓΑΝΙΑΡΗ
(Τρόφιμος Παιδοπόλεως «Ἅγιος Ἀνδρέας», Σῦρος)

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Στὶς Μυκῆνες

Ὁ Φάνης μὲ ξύπνησε ἐκεῖνο τὸ πρωϊνὸ μὲ ὁμηρικοὺς στίχους.

— Ξύπνα, θεία, μοῦ φώναξε ἀπ' τὴ βεράντα τοῦ ξενοδοχείου. «Φάνηκε ἡ ροδοδάχτυλη τῆς νύχτας κόρη Αὐγούλα». Εἶναι ὥρα νὰ ξεκινήσουμε γιὰ νὰ κάνουμε τὴν ἐπίσκεψή μας στὸν Ἀγαμέμνονα καὶ στὴν Κλυταιμνήστρα...

— Δὲν εἶναι καὶ τόσο εὔκολο, Φάνη, τοῦ ἀποκρίθηκα ἀνοίγοντας τὸ παράθυρο, γιατὶ τὸ πρῶτο ποὺ θὰ συναντούσαμε, πηγαίνοντας στὶς Μυκῆνες εἶναι οἱ πελώριοι βασιλικοὶ τάφοι τους. Τρεῖς χιλιετηρίδες ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ἀποκοιμήθηκαν ἐκεῖ μέσα. Μὰ ὅπως καὶ νἆναι, θὰ κάμουμε μιὰ προσπάθεια νὰ τοὺς ἀναστήσουμε μὲ τὴ φαντασία μας.

Σὲ λίγο ἀνηφορίζουμε πρὸς τὴν Ἀκρόπολη τῶν Μυκηνῶν μ' ἀνοιχτὸ αὐτοκίνητο. Ρουφοῦμε τὸ πρωϊνὸ ἀγεράκι μὲ τ' ἄρωμα τοῦ χαμόμηλου καὶ τοῦ σκίνου. Ἀχολογήματα κουδουνιῶν ἀπὸ τὰ κοπάδια ποὺ βόσκουν ὁλόγυρα, δίνουν ζωὴ στὴν πανάρχαια πολιτεία τῶν Ἀτρειδῶν.

Καθὼς σταματοῦμε μπροστὰ στὸ μακρὺ διάδρομο ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸν πελώριο θολωτὸ τάφο,—τὸν γνωστὸ μὲ τ' ὄνομα «Θησαυρὸς τοῦ Ἀτρέα ἢ τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονα»—ἕνα τσοπανόσκυλο μᾶς γαυγίζει σὰν Κέρβερος ἄλλου κόσμου.

— Φρόνιμα, Αἴγισθε, τὸν μαλώνει ἕνας τσοπάνος ποὺ κατηφόρησε ἀπ' ἀντίκρυ μόλις μᾶς εἶδε.

Γελάσαμε μὲ τὸ ἐπίκαιρο αὐτὸ ὄνομα.

— Γιατὶ ἔβγαλες ἔτσι τὸ σκύλο σου; τὸν ρωτᾶμε. Ὁ Αἴγισθος ἦταν βασιλιᾶς.

— Τὸ ξέρω, εἶπε, μὰ μιὰ μέρα ἄκουσα ἕνα δάσκαλο ποὺ ἐξήγησε στὰ σκολιαρόπουλα τὰ ἀρχαῖα, νὰ λέῃ πὼς ὁ Αἴγισθος ἦταν παλιάνθρωπος γιατὶ σκότωσε μὲ μπαμπεσιὰ τὸν πραγματικὸ βασιλιᾶ, ὅταν γύρισε νικητὴς ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ τοῦ πῆρε τὸ θρόνο καὶ τὴ γυναῖκα του.

— Καὶ γιὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃς λοιπὸν ἔδωσες κι' ἐσὺ τ' ὄνομά του στὸ σκύλο, ἔ;

— Καὶ πάλι τιμὴ τοῦ κάνει, κυρά μου. Τὰ ζῶα εἶναι πολὺ καλύτερα ἀπὸ κάτι τέτοιους ἀνθρώπους.

— Πῶ! Πῶ! τί πελώρια πέτρα φώναξε ὁ Φάνης, δείχνοντας τὸ ἀνώφλιο τοῦ τάφου. Ποιὲς πλάτες τὴ σήκωσαν, θεία;

Ὁ βοσκὸς ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ χάσῃ τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπιδείξῃ τὰ ὅσα εἶχε ἀκούσει κατὰ καιροὺς καὶ ποὺ εἶχαν γίνει μέσ' στὸ μυαλό του σαλάτα, πετάχτηκε ἀπρόσκλητα νὰ μᾶς κάμῃ τὸν ὁδηγό.

— Κάτι γίγαντες, εἶπε σὰν τὰ βουνά, μ' ἕνα μάτι στὴ μέση στὸ μέτωπο... Τοὺς λέγανε Κύκλωπες.

Ἔτσι λέει ἡ παράδοση Φάνη, βιάστηκα νὰ προσθέσω κι' ἐγὼ τὰ δικά μου... Πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ πελώρια τείχη μὲ τοὺς ὀγκόλιθους τάχαν χτίσει οἱ Κύκλωπες ἢ οἱ πρῶτοι-πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδας οἱ Πελασγοί. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ λέμε ἀκόμη καὶ σήμερα «Κυκλώπεια ἢ Πελασγικὰ τείχη». Μὰ αὐτὰ ὅλα εἶναι βέβαια μυθικά... Τὰ θαυμάσια αὐτὰ κτίρια μὲ τὶς πέτρες τὶς πελεκητὲς ποὺ κανένας ἐργάτης δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὶς σηκώσῃ στοὺς ὤμους του, τάκαναν οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι μ' ἕνα σύστημα πολὺ ἔξυπνο. Ἔδεναν τὶς πέτρες καὶ τὶς τραβοῦσαν πολλοὶ μαζὶ στὴν πλαγιὰ τοῦ λόφου, τὶς τοποθετοῦσαν καὶ τὶς στερέωναν στὶς θέσεις τους κι' ὕστερα ἔσκαβαν ἀπὸ κάτω τὸ χῶμα κι' ἔκαναν, νὰ ποῦμε, τὶς πόρτες καὶ τ' ἄλλα κοιλώματα... Σπουδαῖο ἔργο μηχανικῆς γιὰ ἕναν πρωτόγονο λαό, δὲν εἶν' ἔτσι, Φάνη;

Μπαίνουμε μέσα στὸν ἐπιβλητικὸ τάφο ποὺ μοιάζει μὲ μιὰ πελώρια κυψέλη. Ὁ θόλος, ποὺ γιὰ νὰ γίνῃ ἔτσι μεγαλόπρεπος θὰ παιδεύτηκαν χρόνια χιλιάδες ἐργάτες, τραβᾶ τὴ ματιά μας πρὸς τὰ ὕψη καὶ μιὰ γαλήνη ξεχύνεται σὰν ἀπ' τὰ οὐράνια. Ἀλήθεια, μόνο βασιλιάδες μποροῦσαν νάχουν τέτοιους τάφους, πιὸ φροντισμένους κι' ἀπὸ παλάτια.

Ἔχει καὶ παρακάμαρα ὅπου ἔβαζαν τὴν κάσα τοῦ πεθαμένου. Πᾶμε νὰ σᾶς τὴ δείξω, εἶπε ὁ βοσκὸς ποὺ ἀφήνοντας ἔξω τὸν Αἴγισθο μὲ τὰ πρόβατα, ἐξακολουθοῦσε νὰ μᾶς κατατοπίζει στ' ἀρχαῖα τοῦ τόπου του... Ἀσφαλῶς θἄχε τὴν ἐντύπωση πὼς σὰν ντόπιος, ἤξερε τ' ἀρχαῖα καλύτερα ἀπὸ τοὺς ξένους. Κι' ἂν τοῦ κάναμε καμμιὰ παρατήρηση, ἐξάπαντος θὰ τὸν ἀκούγαμε νὰ μᾶς λέῃ—«Ἔλα, παποῦ μου, νὰ σοῦ δείξω τ' ἀμπελοχώραφά σου».

Γι' αὐτὸ ὅταν βγήκαμε πάλι ἔξω στὸ διάδρομο καὶ καθήσαμε στὸν ἥλιο θαυμάζωντας τὸ περίφημο Μυκηναϊκὸ μνημεῖο ποὺ ἔμοιαζε μὲ χρυσῆ θυμωνιὰ καὶ στὸ φῶς καὶ στὸ σχῆμα, ὁ φίλος μας ἄρχισε νὰ κάνῃ καὶ κρίσεις.

Εἶπες κυρία δασκάλα, πὼς ἦταν ἔξυπνοι οἱ παλιοί. Μὰ γιατὶ τότες ἔκαναν ἄδικα ἔξοδα καὶ χαμένους κόπους... Τί τὸ θέλει αὐτὸ τὸ χάος ἕνας νεκρός; Μιὰ πιθαμὴ γῆς φτάνει γιὰ νὰ τὸν σκεπάσῃ...

Μὰ οἱ τάφοι αὐτοὶ δὲν ἔκλειναν μόνο τὸ φέρετρο μὲ τὸν πεθαμένο, ἀπάντησα, παρὰ κι' ὅλο τὸ νοικοκυριό του. Ἂν ἦταν ἄντρας τοῦ ἔβαζαν μέσα τὰ ὅπλα του κι' ὅτι ἀγαποῦσε στὴ ζωή, τὰ μαστορικά του ἐργαλεῖα, τὰ σκεύη ποὺ μεταχειριζόταν, κάθε τί ποὺ εἶχαν ἀγγίξει τὰ χέρια του, ὅταν ζοῦσε. Ἂν πάλι ἦταν γυναῖκα, στόλιζαν τὸν τάφο μὲ τὰ πιὸ ἀκριβὰ τῆς κοσμήματα, τὰ ἐνδύματα καὶ τὶς ζῶνες, τὰ περιδέραια, τὶς καρφίτσες καὶ τὰ χρυσᾶ στέμματα ποὺ τῆς στόλιζαν τὸ κεφάλι.

Ὁ τσοπάνος, λὲς καὶ μιλοῦσα μόνο γι' αὐτόν, ξέσπασε σ' ἀκράτητα γέλια.

Ἄλλο πάλι καὶ τοῦτο; Νὰ τὰ κάνῃ τί; Γιὰ νὰ πάῃ σεργιάνι;

—Ναί, ἔτσι πίστευαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάθε το νὰ τὸ λές, τοῦ ἀπάντησα. Πὼς οἱ πεθαμένοι ζοῦν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ πηγαίνουν σὰν πρῶτα καὶ στὸν περίπατο καὶ στὸν πόλεμο καὶ στὸ κυνῆγι... Γι' αὐτὸ κάθε τάφος εἶναι ὁλόκληρο σπίτι μὲ σκεύη καὶ ἔπιπλα, βάζα, χρυσὲς κι' ἀσημένιες κοῦπες κι' ἅρματα κάθε λογῆς.

— Καὶ ποῦ βρίσκονται τώρα τὰ «κτερίσματα» θείτσα; ρώτησε ὁ Φάνης. Ἔτσι νομίζω δὲν τοὺς λένε τοὺς νεκρικοὺς θησαυρούς;

— Ναὶ ἔτσι, τοὺς λένε. Σὰν πᾶμε στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο μας στὴν Ἀθήνα, θὰ δῇς γιατὶ λέει ὁ Ὅμηρος τὶς Μυκῆνες «Πολύχρυσες». Μιὰ ὁλόκληρη αἴθουσα ποὺ γι' αὐτὸ τὴ λένε «Μυκηναία», εἶναι ἀφιερωμένη στὰ πολύτιμα εὑρήματα ποὺ στόλιζαν τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Καὶ ποὺ τὰ τάφηναν ἀπείραχτα οἱ κλέφτες; Γιατὶ βέβαια οἱ βασιλικοὶ αὐτοὶ τάφοι, λῃστεύθηκαν πολλὲς φορές, ἰδιαίτερα αὐτοὶ ποὺ ἦταν ἔξω ἀπ' τὴν Ἀκρόπολη... Μὰ μέσα στὰ τείχη ἦταν κι' ἄλλοι ὑπόγειοι, κι' αὐτοὺς οἱ ἀρχαιολόγοι τοὺς βρῆκαν ἀνέπαφους, κι' ὅταν τοὺς ἔβγαλε στὸ φῶς ἡ σκαπάνη, ἀστραποβολοῦσαν ἀπὸ τὸ μάλαμα, τὸ σιντέφι καὶ τὸ σμάλτο... Ἀληθινὰ χρυσορυχεῖα ποὺ δείχνουν τί πλούσια θἆταν ἡ πανάρχαια αὐτὴ καστροπολιτεία.

Ἤπιαμε δυὸ κουπάκια γάλα, γιὰ νὰ μὴν προσβάλωμε τὸν καινούργιο μας φίλο, καὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὸ Κάστρο.

Ἀνάμεσα ἀπ' τὰ τείχη ποὺ ἦταν χτισμένα κι' αὐτὰ μὲ πελώριες πέτρες βρισκόταν ἡ πύλη τοῦ Κάστρου. Πάνω ἀπ' τὴν πόρτα ἦταν στημένη μιὰ πλάκα μὲ δυὸ λέαινες σκαλισμένες ποὺ κοίταζαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη ἔχοντας στὴ μέση μιὰ κολωνίτσα.

— Θἆταν τὸ οἰκόσημο τοῦ Ἀγαμέμνονα, εἶπε ὁ Φάνης.

— Ναὶ τὰ λιοντάρια ἦταν τὸ ἔμβλημα τῆς ἀντρείας καὶ ταίριαζαν σ' ἕνα ἀρχιστράτηγο. Βλέποντας τα σὰν ζωντανά, ἀνασηκωμένα κι' ἕτοιμα νὰ ριχτοῦν σὲ μιὰ πάλη θανάσιμη, οἱ ἐχθροὶ θὰ λογάριαζαν νὰ χτυπήσουν τὸ κάστρο... Μὰ κι' ἂς τολμοῦσαν... Ἡ πύλη εἶναι ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος κι' οἱ Μυκηναῖοι πολεμιστὲς θὰ τοὺς ἔκαναν λυῶμα μὲ τὶς κοτρῶνες ποὺ θὰ κυλοῦσαν ἐπάνω τους.

Περάσαμε κάτω ἀπ' τὴν πύλη μὲ τὰ λιοντάρια μὰ δὲν εἴχαμε πολλὰ πράματα νὰ δοῦμε ἐκεῖ μέσα. Ὁ λόφος, ὅπου ἦταν τὸ πολυθρύλητο παλάτι μὲ τὶς τραγικὲς ἱστορίες, εἶχε καταρρεύσει στὸ μεγαλύτερο μέρος του. Δὲν ἔμενε παρὰ ἡ αὐλὴ μ' ἕνα δυὸ σημάδια ἀπὸ τὰ βάθρα, ὅπου εἶχαν στηθῆ οἱ ξύλινες σκαλιστὲς κολῶνες.

— Κρῖμα ἤθελα νὰ δῶ ἕνα Μυκηναϊκὸ παλάτι, παραπονέθηκε ὁ Φάνης.

— Θὰ τὸ δοῦμε αὔριο στὴν Τύρινθα, τοῦπα παρηγορῶντας τον. Κοίταξε τώρα τὸν κόλπο μὲ τὰ μεγάλα καΐκια του ποὺ καμαρώνουν στὸ πέλαγος...

— Μὴ μοῦ πῇς πὼς εἶναι ψαράδικα, θεία, πρόλαβε νὰ μὲ κόψῃ ὁ Φάνης. Εἶναι τὰ «κοῖλα πολύσκαρμα» πλοῖα τῶν Μυκηνῶν ποὺ κινοῦν γιὰ τὴν Τροία.

—Ὥρα καλὴ στὴν πρύμνη τους λοιπὸν Φάνη. Ἡ φαντασία ἔχει ἀτράνταχτα δικαιώματα στοὺς πανάρχαιους αὐτοὺς τόπους.

Ἐλένη Παρῆ

Οἱ ἀγαπητοὶ μικροὶ ἀναγνῶστες τῆς «Παιδόπολης», θὰ δεχθοῦν φαντάζομαι μὲ χαρὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ μπάρμπα Μήτρου νὰ κάνη τὴν «Γεωργικὴ στήλη» ὁλόκληρη γεωργικὴ σελίδα.

Οἱ περισσότεροι ἀναγνῶστες μας, εἶναι παιδιὰ ἀγροτῶν, ποὺ μεθαύριο θὰ πιάνουν μὲ τὴ σειρά τους τὸ ὑνί καὶ τὴν τσάπα, γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὴ γῆ. Γι' αὐτό, ὁ μπάρμπα Μήτρος θέλει νὰ βρίσκουν στὸ ἀγαπημένο τους περιοδικὸ ὅλες ἐκεῖνες τὶς συμβουλὲς ποὺ θὰ βοηθήσουν τὸν ἀγρότη νὰ ἐπωφεληθῆ ἀπ' τὴν πεῖρα ποὺ μάζεψαν χιλιάδες ἄλλοι ἀγρότες.

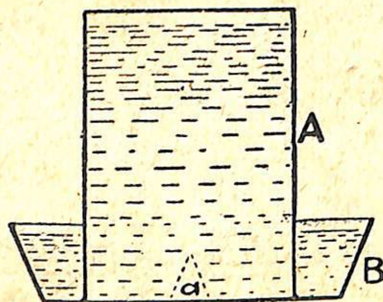
Σήμερα, βλέπετε, τίποτα δὲν γίνεται στὴν τύχη. Ὅλα ἔχουν τὸ λόγο τους, καὶ σὲ ὅτι ἔχει σχέση μὲ τὴ γεωργία ὑπάρχει πάντα ἕνας τρόπος ποὺ εἶναι ὁ πιὸ σωστός. Πόσους ἀγρότες ἄκουσα νὰ λένε «στερνή μου γνώση νὰ σ' εἶχα πρῶτα», ὅταν ἀκολούθησαν τὴ συμβουλὴ ἑνὸς γεωπόνου καὶ χρησιμοποίησαν ἕνα χημικὸ λίπασμα καλό, ἢ ἔσπειραν τὰ χωράφια τους μὲ τὴ σειρὰ ποὺ τοὺς εἶπε ἐκεῖνος.

Ὅπως καὶ νἆναι, ἂς μὴν ξεχνοῦν τὰ παιδιά μας πὼς ἡ γῆ, τὸ ἔδαφος, εἶν' ἡ πατρίδα μας. Καλλιεργώντας το καλά, ὑπηρετοῦμε τὴν πατρίδα.

Δουλειὲς ποὺ πρέπει νὰ γίνουν τὸ Μάη

Στὰ χωράφια. Αὐτὸν τὸ μῆνα ἐξακολουθοῦμε τὸ ὄργωμα σὲ ὅλα τὰ χωράφια. Ὀργώνουμε καὶ τὸ χωράφι ὅπου εἶναι νὰ σπείρουμε ὄψιμα καλαμπόκι, σκούπα καὶ κεχρί.

Ἡ κυριώτερη ὅμως ἐργασία τοῦ μηνός, εἶναι τὸ σκάλισμα—γιατὶ ὅλα τ' ἀνοιξιάτικα φυτὰ θέλουν πολὺ σκάλισμα. Βοτανίζουμε τὰ σπαρτά μας ἀδιάκοπα, γιατὶ τ' ἀγριόχορτα εἶναι ἄφθονα καὶ πρέπει νὰ τὰ ξεριζώνουμε ὅλα. Θὰ μιλήσουμε γιὰ τ' ἀγριόχορτα ἰδιαίτερα, σὰν ἔρθη ἡ ὥρα τους, γιατὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους ἐχθροὺς τοῦ ἀγρότη, ποὺ δὲν ἀφήνουν τὰ σπαρτά του νὰ πάρουν ἀπάνω τους.

Μιὰ εὔκολη ποτίστρα: πάρτε ἕνα ὁποιοδήποτε δοχεῖο ἀπὸ τενεκὲ (Α) καὶ ἀνοῖχτε του ἕνα ἄνοιγμα στὸ σχῆμα α. Τὸ δοχεῖο αὐτὸ ἀναποδογυρίστε το σ' ἕνα πλατὺ τενεκεδένιο ταψὶ (Β) ποὺ πρέπει νὰ εἶναι χαμηλό, γιὰ νὰ φτάνουν τὰ κοτόπουλα.

Αὐτὸ τὸ μῆνα θερίζεται τὸ κριθάρι, ἡ βρώμη κι' ὁ βίκος, ποὺ εἶχαν σπαρθῆ πρώϊμα.

Μόλις μεγαλώνουν τὰ σπαρτά μας, κοιτάζουμε μὴν ἔχουν πάθει σκωρίαση (γνωστὴ ἀρρώστια τῶν δημητριακῶν). Τότε τὰ θερίζουμε ἀμέσως.

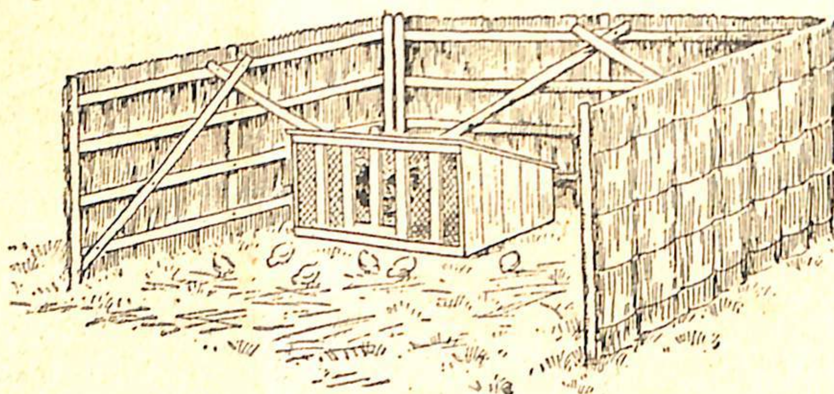
Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀπρίλη—τὶς ἀρχὲς τοῦ Μάη, σπέρνουμε τριφύλλι ποτιστικὸ κι' ἄλλα χόρτα γιὰ βοσκή, καὶ κάθε σούρουπο τὰ ποτίζουμε μὲ ἄφθονο νερό, γιατὶ τὸ Μάη συνήθως δὲ βρέχει.

Στὸ λαχανόκηπο. Κορφολογοῦμε τὰ κουκιά, καὶ καταπολεμοῦμε τὸ λύκο, τὸ ἐπίμονο ἀγριόχορτο ποὺ πνίγει τὶς ἀγκινάρες. Ἡ καλύτερη μέθοδος εἶναι τὸ ξερίζωμα.

Ἐξακολουθοῦμε νὰ σπέρνουμε πεπόνια, καρπούζια, κολοκύθια, ἀγγούρια, παντζάρια, κουνουπίδια, πράσσα, ρόκα, κάρδαμο, κ.λ.π. Φυτεύουμε ἀκόμη ντομάτες, μπάμιες, πιπεριὲς καὶ κρεμμύδια. Ποτίζουμε τὰ λαχανικὰ μὲ ἄφθονο κοπροζοῦμι (κοπριὰ λυωμένη στὸ νερό).

Στ' ἀμπέλια. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ κορφολογοῦμε τ' ἀμπέλια καὶ κάνουμε πόλεμο στ' ἀγριοχόρταρα. Δένουμε τὰ νέα κλήματα σὲ πασάλους. Μόλις σκάσει τὸ μπουμπούκι, κάνουμε τὸ χάραγμα. Ἂν τὸ ἀμπέλι ρίξει πολὺ φύλλο, βλαστολογοῦμε τὰ κλήματα καὶ τὰ ξεφυλλίζωμε γιὰ νὰ δυναμώσουν.

Ἐξακολουθοῦμε τὸ θειάφισμα μὲ τὸν θειϊκὸ χαλκὸ γιὰ τὸν περονόσπορο, γιατὶ καλύτερο εἶναι νὰ τὸν προλάβης, παρὰ νὰ τὸν πολεμήσης ὕστερα.

Μιὰ εὔκολη καὶ πρακτικὴ ἐγκατάσταση γιὰ κλῶσσα.

Στὰ καπνά. Σκαλίζουμε τὰ καπνὰ ποὺ φυτέψαμε καὶ βγάζωμε τὰ ἀγριοχόρταρα. Περιμένουμε νὰ βγάλουν 3 ὡς 4 φύλλα γιὰ νὰ ξαναφυτέψουμε τὰ βλαστάρια σὲ ἀπόσταση 10 ἑκ. τὸ ἕνα ἀπὸ τ' ἄλλο. Ὅταν βγάλουν 6 φύλλα, φυτεύονται στὴν ὁριστική τους θέση.

Στὰ ὀπωροφόρα δέντρα. Τώρα φυτεύουμε τὰ ἀειθαλῆ δέντρα καὶ βγάζουμε τὰ περιττὰ βλαστάρια. Βάζουμε χορτάρι γύρω ἀπὸ τὰ δεντράκια ποὺ φυτέψαμε, γιὰ νὰ διατηρηθῆ ἡ ὑγρασία. Μπολιάζουμε τὰ ὀπωροφόρα καὶ τὴν ἐλιὰ καὶ κόβουμε τὰ βλαστάρια ποὺ φυτρώνουν κάτω ἀπὸ τὸ μπόλι.

Μὲ τὸν ψεκαστήρα ραντίζουμε τὶς ἐλιὲς μὲ νικοτίνη γιὰ τὸ μόρο, καὶ μὲ ἀρσενικὸ γιὰ νὰ πέση ὁ πυρηνοτρίτης.

Δὲν ραντίζουμε ποτὲ τὰ ὀπωροφόρα μὲ ἀρσενικὸ ὅσο ἔχουν τὰ λουλούδια τους. Περιμένουμε νὰ πέση τὸ λουλούδι. Ξαλαφρώνουμε τὰ ὀπωροφόρα ἀπὸ τὸ ἕνα τρίτο τοῦ καρποῦ τους πρὶν νὰ δέση, γιὰ νὰ δυναμώση καὶ νὰ κάνη νόστιμα φροῦτα.

Τὰ κλωσσοπούλια τὸ Μάη

Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸ αὐγὸ τὰ κλωσσοπούλια. Οἱ περισσότεροι ποὺ ἔχουν κλῶσσες, παραπονιοῦνται πὼς πολλὰ κλωσσοπούλια τοὺς ψοφοῦν. Ἕνα κλωσσοπούλι, δὲν ψοφάει ποτὲ χωρὶς λόγο. Ἡ πιὸ συνηθισμένη τους ἀρρώστια, εἶναι τὰ ἐντερικὰ ποὺ τὰ παθαίνουν ἀπὸ κρυολόγημα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχωμε τὴν κλῶσσα σὲ μέρος ποὺ νὰ τὸ βλέπη καλὰ ὁ ἥλιος, νὰ μὴν εἶναι διόλου ὑγρό, καὶ νὰ ἔχη ἄφθονο χῶμα. Ἡ κλῶσσα θὰ μπορέση τότε νὰ τὰ προφυλάξη. Γιὰ ν' ἀποφύγωμε τὴν παράλυση τῶν ποδιῶν (ποὺ εἶναι συνηθισμένη ἀρρώστια τῶν πουλιῶν) ἀνακατεύωμε στὴν καθημερινὴ τροφή τους λίγο μουρουνόλαδο. Γιὰ δέκα πουλιά, ἀρκεῖ ἕνα κουταλάκι τοῦ καφέ.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ θὰ προσέξωμε περισσότερο εἶναι ἡ καθαριότητα. Πρέπει νὰ τοὺς δίνωμε τὴν τροφὴ τους μέσα σὲ εἰδικὲς ταγίστρες, καὶ τὸ νερό τους σὲ εἰδικὲς ποτίστρες πάλι. Καλὸ εἶναι νὰ χωρίσωμε τὴν κλῶσσα ἀπ' τὶς ἄλλες κότες. Δίνωμε τὸ σχέδιο μιᾶς εὔκολης καὶ πρακτικῆς ἐγκατάστασης γιὰ κλῶσσα, ποὺ μπορεῖτε νὰ τὴ φτιάσετε μόνοι σας.

Μόλις μεγαλώσουν λίγο τὰ πουλιά, ξεχωρίζομε τὶς πιὸ μεγάλες καὶ γερὲς πουλαδίτσες καὶ τὶς τρέφομε ἰδιαίτερα, μὲ πιὸ ἄφθονη τροφή.

Τὰ κλωσσοπούλια μένουν μὲ τὴ μάνα τους ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἑβδομάδες. Ὕστερα, μποροῦμε νὰ πάρωμε τὴν κλῶσσα.

Τί πρέπει νὰ τρῶνε τὰ κλωσσοπούλια τὶς πρῶτες μέρες;

Τὴν πρώτη μέρα τίποτα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς δεύτερης μέρας, τρίβομε παξιμάδι ἢ ξερὸ ψωμὶ κι' ἀνακατεύομε λίγη τριμμένη πέτρα.

Ἁπλώνουμε αὐτὸ τὸ μῖγμα σ' ἕνα μεγάλο κομμάτι στρατσόχαρτο, ἢ σ' ἕναν παλιὸ δίσκο καὶ τὸ ἀφήνομε στὴν διάθεση τῶν πουλιῶν ὅλη τὴν ἡμέρα.

Τὴν τρίτη μέρα, τοὺς δίνομε ἕνα μῖγμα ἀπὸ τριμμένο παξιμάδι ἢ ξερὸ ψωμί, βρασμένο γάλα καὶ ψιλοκομμένη βρασμένη βρώμη. Τὸν πολτὸ αὐτόν, τὸν βάζομε μέσα στὴν ταγίστρα. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε τὸ ψιλοκομμένο μάρμαρο ἢ πέτρα (σκόνη).

Ὕστερ' ἀπ' τὸ γεῦμα τῆς τρίτης μέρας, τοὺς βάζομε νερὸ νὰ πιοῦν. Φροντίζομε νὰ μὴν εἶναι παγωμένο, κι' ἂν ὁ καιρὸς εἶναι ψυχρός, νὰ εἶναι χλιαρό.

Ἀπὸ τὴν πέμπτη μέρα ὡς τὴν δεκάτη πέμπτη, νὰ ποιὰ θὰ εἶναι ἡ τροφή τους: Σὲ δυὸ ταγίστρες, βάζομε στὴν πρώτη:

Τρία μέρη ψιλοτριμμένο παξιμάδι. Ἕνα μέρος πίτυρα χοντρά. Δυὸ μέρη ἀλεύρι. Τρία μέρη βρώμη. Μισὸ μέρος ψιλὸ ἁλάτι. Λίγο κοκκάλευρο. Λίγη σκόνη ἀπὸ κάρβουνο.

Στὴν ἄλλη ταγίστρα, τοὺς βάζομε χοντροκοπανισμένο ἀλεύρι μὲ λίγο τριμμένο μάρμαρο ἢ πέτρα (σὲ σκόνη).

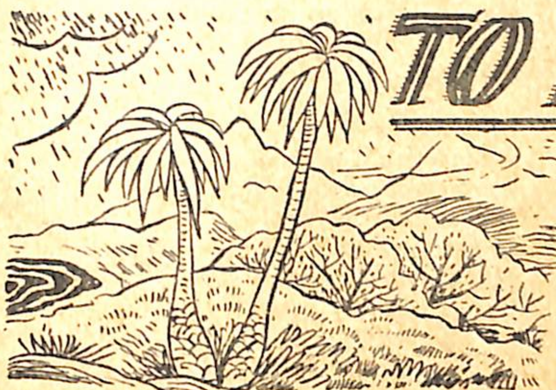
Ἀπὸ τὴν ἑβδόμη μέρα τοὺς δίνομε λίγα ψιλοκομμένα λάχανα ἀπ' αὐτὰ ποὺ τρῶμε κι' ἐμεῖς.

Ἂν θέλωμε νὰ δυναμώσουν καλά, τοὺς ἀνακατεύουμε στὸ πρῶτο μῖγμα ἕν' αὐγό.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ ποῦμε τί τοὺς δίνομε ἀφοῦ γίνουν δεκαπέντε ἡμερῶν.

ὁ Μπάρμπα Μήτρος

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

Καὶ πραγματικά, ἂν οἱ ἄποικοι εἶχαν σκοπὸ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὸ νησὶ καὶ νὰ κοιτάξουν πῶς θὰ οἰκονομοῦσαν ὅσα τοὺς ἦταν ἀπαραίτητα, ἔπρεπε ν' ἀρχίσουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ γιατὶ δὲν εἶχαν τίποτα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οἱ ἄποικοι ἦταν ὅλοι ἀληθινοὶ ἄνδρες, στὴν καλὴ καὶ στὴν ὡραία σημασία τῆς λέξης. Ὁ μηχανικὸς Σμὶθ, ἦταν ἀδύνατο νὰ ὀνειρευτῆ πιὸ ἔξυπνους, πιὸ ἄξιους συντρόφους, ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ πραγματοποιήση καὶ τὰ πιὸ τολμηρά του σχέδια.

«Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ» εἶχε πῆ ὁ Κύρος Σμίθ. Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ ποὺ μιλοῦσε ὁ μηχανικός, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πρῶτα-πρῶτα ἕνα καμίνι ποὺ νὰ ἔλυωνε τὰ μέταλλα, μέσα στὸ μετάλλευμα, καὶ θὰ τὰ καθάριζε.

Ὅλοι ξέρουν πὼς μετάλλευμα εἶναι ἕνα κομμάτι πέτρα, ποὺ μέσα ἔχει φλέβες ἀπὸ σίδερο ἢ ἄλλο μέταλλο. Ἂν βάλης σὲ δυνατὴ φωτιὰ αὐτὴ τὴν πέτρα, τὸ σίδερο θὰ λυώση καὶ θὰ τρέξη—ἐνῶ ἡ ἄλλη πέτρα δὲν παθαίνει τίποτα. Κι' ἔτσι ξεχωρίζεις τὸ σίδερο ἀπ' τὴν πέτρα, καὶ τὸ κάνεις ὅ,τι θέλεις.

Τὶς πέτρες τὶς ζεσταίνουν ὅπως εἴπαμε σὲ καμίνια. Γιὰ νὰ φτιάσης ὅμως ἕνα καμίνι (ποὺ εἶναι ἕνα εἶδος φούρνου) πρέπει νἄχης τοῦβλα.

— Τὸν φοῦρνο ὅμως, τοὺς ἐξήγησε ὁ Κύρος Σμὶθ, θὰ τὸν χρησιμοποιήσωμε πρῶτα-πρῶτα γιὰ νὰ ψήσωμε μερικὰ πήλινα ἀγγεῖα ποὺ τὰ ἔχομε πολὺ ἀνάγκη. Τσουκάλια, χύτρες, στάμνες, κιούπια, πιάτα, πιατέλες, λυχνάρια, ποτήρια, κι' ὅ,τι καὶ νὰ [...]λη ὁ νοῦς!

— Τί λέτε κύριε Κύρο! φώναξε μὲ [θα]υμασμὸ ὁ Πένκροφ. Θὰ φτιάσωμε [...] ἀπ' ὅλ' αὐτά;

— Αὐτὰ κι' ἄλλα καλέ μου Πένκροφ. Μόνο ποὺ γιὰ νὰ γίνουν ὅλ' αὐτὰ πρέπει νὰ χτίσωμε ἕνα φοῦρνο. Γιὰ νὰ χτίσωμε φοῦρνο, μᾶς χρειάζεται τοῦβλα.

— Καὶ ποῦ θὰ τὰ βροῦμε;

— Θὰ τὰ φτιάσωμε.

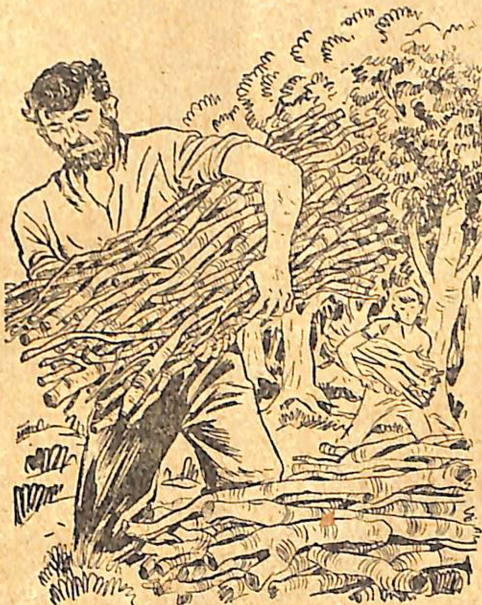
— Μὲ τί;

— Μὲ ἄργιλο. Δηλαδὴ μὲ πηλό. Ἐμπρὸς φίλοι μου, καιρὸς νὰ ξεκινήσωμε. Γιὰ ν' ἀποφύγωμε τὰ πήγαινε-ἔλα, θὰ χτίσωμε τὸ φοῦρνο μας ἐκεῖ ποὺ θὰ φτιάσωμε καὶ τὰ τοῦβλα. Ἔτσι θ' ἀποφύγωμε τὶς μεταφορές. Ὁ Νὰβ θὰ κουβαλήση τὶς προμήθειές μας κι' ἡ φωτιὰ δὲ θὰ μᾶς λείψη.

— Τὰ ὑπάρχοντά μας εἶναι τόσο λίγα, ποὺ μποροῦμε νὰ μετακινηθοῦμε εὔκολα ὅπου θέλομε, εἶπε ὁ Ἕρμπερτ.

— Μόνο τὸ κυνήγι μπορεῖ νὰ μᾶς λείψη, εἶπε ὁ δημοσιογράφος, ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε κανενὸς εἴδους κυνηγετικὰ ὅπλα. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσωμε ἕνα καὶ μόνο γεῦμα, πρέπει νὰ χάνωμε μιὰ ὁλόκληρη μέρα κυνηγώντας.

— Νὰ εἴχαμε ἕνα μαχαίρι! ἀναστέναξε ὁ Πένκροφ. Τίποτα ἄλλο δὲν θὰ ἤθελα!

Μάζεψαν ἕναν τεράστιο σωρὸ ξύλα...

— Τί θἄκανες μὲ τὸ μαχαίρι; ρώτησε ὁ μηχανικός.

— Θὰ ἔφτιανα τόξα καὶ βέλη, εἶπε ὁ ναυτικός. Ἡ ἰδέα σας ἦταν λαμπρή, κύριε Κύρο. Πῶς ὅμως νὰ κουνηθῆς χωρὶς μαχαίρι;

Ναυτικὸς χωρὶς σουγιὰ
Γάτα χωρὶς οὐρά!

Τραγούδησε ὁ Ἕρμπερτ ποὺ τοῦ ἄρεσε νὰ πειράζη τὸ ναύτη.

— Γέλα Ἕρμπερτ, γέλα! Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἔρριξα τὸ σουγιά μου στὴ θάλασσα, ἔπρεπε νὰ πέσω κι' ὁ ἴδιος μέσα! Ἔτσι γιὰ νὰ τιμωρηθῶ γιὰ τὴ βλακεία μου!

— Μὴν στενοχωριέσαι Πένκροφ, κάτι μπορεῖ νὰ γίνη..., εἶπε ὁ μηχανικός.

Τὰ μάτια του ἔπεσαν ξαφνικὰ ἐπάνω στὸ σκύλο, ποὺ λιαζόταν μακάρια στὸν ἥλιο.

— Τόπ! φώναξε. Ἔλα δῶ!

Ὑπάκουο τὸ σκυλί, ἔτρεξε στὸν κύριό του. Ἐκεῖνος πῆρε τὸ κεφάλι τοῦ σκυλιοῦ στὰ χέρια του, τράβηξε τὸ πλατὺ ἀτσάλινο κολιὲ ποὺ φοροῦσε στὸ λαιμό του, καὶ τὸ ἔσπασε στὰ δύο.

— Νὰ Πένκροφ δυὸ μαχαίρια! εἶπε.

Ὁ Πένκροφ ἔμπηξε δυὸ ἠχηρὰ «ζήτω»! Πραγματικὰ ἦταν δυὸ θαυμάσια μαχαίρια, γιατὶ ἡ λαιμαριὰ τοῦ Τὸπ ἦταν καμωμένη ἀπὸ μιὰ γερή, ἀτσάλινη ταινία. Δὲν εἶχαν παρὰ νὰ τὴν τροχίσουν ἐπάνω σὲ μιὰ κατάλληλη πέτρα, ποὺ τὸ νησί τους ἦταν γεμᾶτο. Ὁ Πένκροφ μὲ τὸ δημοσιογράφο ρίχτηκαν ἀμέσως στὴ δουλειά, κι' ὕστερ' ἀπὸ δυὸ ὧρες, ἡ ἀποικία εἶχε τὰ δυὸ πρῶτα της μαχαίρια ποὺ ἔκοβαν σὰν ξυράφια, καὶ ποὺ ἦταν εὔκολο νὰ τὰ στερεώσουν ἐπάνω σὲ μιὰ ξύλινη λαβή.

Ἦταν τὸ πρῶτο ἐργαλεῖο ποὺ ἀποκτοῦσαν. Τώρα μποροῦσαν νὰ ξεκινήσουν. Ὁ Κύρος Σμὶθ ἤθελε νὰ πᾶνε τὸ γρηγορώτερο σ' ἐκείνη τὴν περιοχὴ ὅπου ὑπῆρχε ἄφθονη ἄργιλος.

Ἀκολούθησαν ὅπως συνήθως τὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας καὶ δὲν ἄργησαν νὰ βγοῦν στὸ Πανόραμα. Ἀπὸ ἐκεῖ τράβηξαν σ' ἕνα μέρος καμμιὰ διακοσαριὰ μέτρα πιὸ πέρα ἀπ' τὴ λίμνη Γκράντ, ὅπου καθὼς εἶχε προσέξει ὁ μηχανικός, τὸ χῶμα ἦταν καθαρὸς πηλός.

Στὸ δρόμο ὁ Ἕρμπερτ ἔκανε μιὰ πολὺ εὐχάριστη ἀνακάλυψη: Βρῆκε μερικὰ δένδρα ἀπ' αὐτὰ ποὺ τὰ ὀνομάζουν στὴν Ἀμερικὴ «κρεζίμπα» καὶ ποὺ ἀπὸ τὰ κλαδιά τους, φτιάνουν οἱ Ἰνδιάνοι τὰ τόξα τους.

Τὰ δένδρα αὐτὰ μοιάζουν ἀρκετὰ μὲ χουρμαδιές, μόνο ποὺ δὲν ἔχουν καρπὸ καὶ τὰ κλαδιά τους εἶναι κατάλληλα γιὰ τόξα. Εἶναι ἴσια, εὐλύγιστα, μὲ ξύλο σκληρὸ σὰν ἀτσάλι, χοντρὰ στὴ μέση καὶ λεπτότερα στὶς ἄκρες.

Ὅταν οἱ ἄποικοι ἔκοψαν μερικὰ ἀπ' τὰ κλαδιὰ αὐτὰ καὶ τὰ καθάρισαν ἀπ' τὰ φύλλα τους καὶ τὰ παρακλάδια τους, εἶδαν πὼς εἶχαν μὲν τὸ ξύλο τοῦ τόξου, τοὺς ἔλειπαν ὅμως οἱ χορδές. Ὡστόσο δὲν ἄργησαν νὰ βροῦν αὐτὸ ποὺ τοὺς χρειαζόταν. Ἕνα φυτὸ ἀναρριχητικὸ ποὺ λέγεται «ἰβίσκος ὁ ἑτερόφυλλος» τοὺς ἔδωσε χορδὲς τόσο στέρεες, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ τὶς συγκρίνη κανεὶς μ' αὐτὲς ποὺ φτιάχνουν ἀπ' τὰ νεῦρα τῶν ζώων, τὶς περίφημες «νευρὲς» τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Οἱ ἀγαπητοὶ μικροὶ ἀναγνῶστες τῆς «Παιδοπόλης», θὰ δεχθοῦν φαντάζομαι μὲ χαρὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ μπάρμπα Μήτρου νὰ κάνη τὴν «Γεωργικὴ στήλη» ὁλόκληρη γεωργικὴ σελίδα.

Οἱ περισσότεροι ἀναγνῶστες μας, εἶναι παιδιὰ ἀγροτῶν, ποὺ μεθαύριο θὰ πιάνουν μὲ τὴ σειρά τους τὸ ὑνὶ καὶ τὴν τσάπα, γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὴ γῆ. Γι' αὐτό, ὁ μπάρμπα Μῆτρος θέλει νὰ βρίσκουν στὸ ἀγαπημένο τους περιοδικὸ ὅλες ἐκεῖνες τὶς συμβουλὲς ποὺ θὰ βοηθήσουν τὸν ἀγρότη νὰ ἐπωφεληθῆ ἀπ' τὴν πεῖρα ποὺ μάζεψαν χιλιάδες ἄλλοι ἀγρότες.

Σήμερα, βλέπετε, τίποτα δὲν γίνεται στὴν τύχη. Ὅλα ἔχουν τὸ λόγο τους, καὶ σὲ ὅτι ἔχει σχέση μὲ τὴ γεωργία ὑπάρχει πάντα ἕνας τρόπος ποὺ εἶναι ὁ πιὸ σωστός. Πόσους ἀγρότες ἄκουσα νὰ λένε «στερνή μου γνώση νὰ σ' εἶχα πρῶτα», ὅταν ἀκολούθησαν τὴ συμβουλὴ ἑνὸς γεωπόνου καὶ χρησιμοποίησαν ἕνα χημικὸ λίπασμα καλό, ἢ ἔσπειραν τὰ χωράφια τους μὲ τὴ σειρὰ ποὺ τοὺς εἶπε ἐκεῖνος.

Ὅπως καὶ νᾶναι, ἂς μὴν ξεχνοῦν τὰ παιδιά μας πὼς ἡ γῆ, τὸ ἔδαφος, εἶν' ἡ πατρίδα μας. Καλλιεργώντας το καλά, ὑπηρετοῦμε τὴν πατρίδα.

Δουλειὲς ποὺ πρέπει νὰ γίνουν τὸ Μάη

Στὰ χωράφια. Αὐτὸν τὸ μῆνα ἐξακολουθοῦμε τὸ ὄργωμα σὲ ὅλα τὰ χωράφια. Ὀργώνουμε καὶ τὸ χωράφι ὅπου εἶναι νὰ σπείρουμε ὄψιμα καλαμπόκι, σκούπα καὶ κεχρί.

Ἡ κυριώτερη ὅμως ἐργασία τοῦ μηνός, εἶναι τὸ σκάλισμα—γιατὶ ὅλα τ' ἀνοιξιάτικα φυτὰ θέλουν πολὺ σκάλισμα. Βοτανίζουμε τὰ σπαρτά μας ἀδιάκοπα, γιατὶ τ' ἀγριόχορτα εἶναι ἄφθονα καὶ πρέπει νὰ τὰ ξεριζώνουμε ὅλα. Θὰ μιλήσουμε γιὰ τ' ἀγριόχορτα ἰδιαίτερα, σὰν ἔρθη ἡ ὥρα τους, γιατὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους ἐχθροὺς τοῦ ἀγρότη, ποὺ δὲν ἀφήνουν τὰ σπαρτὰ του νὰ πάρουν ἀπάνω τους.

Αὐτὸ τὸ μῆνα θερίζεται τὸ κριθάρι, ἡ βρώμη κι' ὁ βίκος, ποὺ εἶχαν σπαρθῆ πρώϊμα.

Μόλις μεγαλώνουν τὰ σπαρτά μας, κοιτάζουμε μὴν ἔχουν πάθει σκωρίαση (γνωστὴ ἀρρώστια τῶν δημητριακῶν). Τότε τὰ θερίζουμε ἀμέσως.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀπρίλη—τὶς ἀρχὲς τοῦ Μάη, σπέρνουμε τριφύλλι ποτιστικὸ κι' ἄλλα χόρτα γιὰ βοσκή, καὶ κάθε σούρουπο τὰ ποτίζουμε μὲ ἄφθονο νερό, γιατὶ τὸ Μάη συνήθως δὲ βρέχει.

Στὸ λαχανόκηπο. Κορφολογοῦμε τὰ κουκιά, καὶ καταπολεμοῦμε τὸ λύκο, τὸ ἐπίμονο ἀγριόχορτο ποὺ πνίγει τὶς ἀγκινάρες. Ἡ καλύτερη μέθοδος εἶναι τὸ ξερίζωμα.

Ἐξακολουθοῦμε νὰ σπέρνουμε πεπόνια, καρπούζια, κολοκύθια, ἀγγούρια, παντζάρια, κουνουπίδια, πράσσα, ρόκα, κάρδαμο, κ.λ.π. Φυτεύουμε ἀκόμη ντομάτες, μπάμιες, πιπεριὲς καὶ κρεμμύδια. Ποτίζουμε τὰ λαχανικὰ μὲ ἄφθονο κοπροζοῦμι (κοπριὰ λυωμένη στὸ νερό).

Στ' ἀμπέλια. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ κορφολογοῦμε τ' ἀμπέλια καὶ κάνουμε πόλεμο στ' ἀγριοχόρταρα. Δένουμε τὰ νέα κλίματα σὲ πασάλους. Μόλις σκάσει τὸ μπουμποῦκι, κάνουμε τὸ χάραγμα. Ἂν τὸ ἀμπέλι ρίξει πολὺ φύλλο, βλαστολογοῦμε τὰ κλίματα καὶ τὰ ξεφυλλίζωμε γιὰ νὰ δυναμώσουν.

Ἐξακολουθοῦμε τὸ θειάφισμα μὲ τὸν θεϊκὸ χαλκὸ γιὰ τὸν περονόσπορο, γιατὶ καλύτερο εἶναι νὰ τὸν προλάβης, παρὰ νὰ τὸν πολεμήσης ὕστερα.

Στὰ καπνά. Σκαλίζουμε τὰ καπνὰ ποὺ φυτέψαμε καὶ βγάζωμε τὰ ἀγριοχόρταρα. Περιμένουμε νὰ βγάλουν 3 ὡς 4 φύλλα γιὰ νὰ ξαναφυτέψουμε τὰ βλαστάρια σὲ ἀπόσταση 10 ἑκ. τὸ ἕνα ἀπὸ τ' ἄλλο. Ὅταν βγάλουν 6 φύλλα, φυτεύονται στὴν ὁριστική τους θέση.

Στὰ ὀπωροφόρα δέντρα. Τώρα φυτεύουμε τὰ ἀειθαλῆ δέντρα καὶ βγάζουμε τὰ περιττὰ βλαστάρια. Βάζουμε χορτάρι γύρω ἀπὸ τὰ δεντράκια ποὺ φυτέψαμε, γιὰ νὰ διατηρηθῆ ἡ ὑγρασία. Μπολιάζουμε τὰ ὀπωροφόρα καὶ τὴν ἐλιὰ καὶ κόβουμε τὰ βλαστάρια ποὺ φυτρώνουν κάτω ἀπὸ τὸ μπόλι.

Μὲ τὸν ψεκαστήρα ραντίζουμε τὶς ἐλιὲς μὲ νικοτίνη γιὰ τὸ μόρο, καὶ μὲ ἀρσενικὸ γιὰ νὰ πέση ὁ πυρηνοτρίτης.

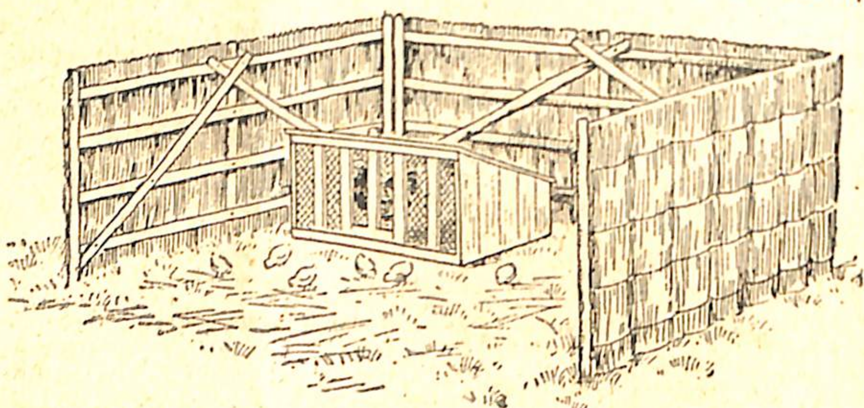
Δὲν ραντίζουμε ποτὲ τὰ ὀπωροφόρα μὲ ἀρσενικὸ ὅσο ἔχουν τὰ λουλούδια τους. Περιμένουμε νὰ πέση τὸ λουλούδι. Ξαλαφρώνουμε τὰ ὀπωροφόρα ἀπὸ τὸ ἕνα τρίτο τοῦ καρποῦ τους πρὶν νὰ δέση, γιὰ νὰ δυναμώση καὶ νὰ κάνη νόστιμα φροῦτα.

Μιὰ εὔκολη ποτίστρα: πάρτε ἕνα ὁποιοδήποτε δοχεῖο ἀπὸ τενεκὲ (Α) καὶ ἀνοῖχτε του ἕνα ἄνοιγμα στὸ σχῆμα α. Τὸ δοχεῖο αὐτὸ ἀναποδογυρίστε το σ' ἕνα πλατὺ τενεκεδένιο ταψὶ (Β) ποὺ πρέπει νὰ εἶναι χαμηλό, γιὰ νὰ φτάνουν τὰ κοτόπουλα.

Τὰ κλωσσοπούλια τὸ Μάη

Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸ αὐγὸ τὰ κλωσσοπούλια. Οἱ περισσότεροι ποὺ ἔχουν κλῶσσες, παραπονιοῦνται πὼς πολλὰ κλωσσοπούλια τοὺς ψοφοῦν. Ἕνα κλωσσοπούλι, δὲν ψοφάει ποτὲ χωρὶς λόγο. Ἡ πιὸ συνηθισμένη τους ἀρρώστια εἶναι τὰ ἐντερικὰ ποὺ τὰ παθαίνουν ἀπὸ κρυολόγημα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχωμε τὴν κλώσσα σὲ μέρος ποὺ νὰ τὸ βλέπη καλὰ ὁ ἥλιος, νὰ μὴν εἶναι διόλου ὑγρό, καὶ νὰ ἔχη ἄφθονο χῶμα. Ἡ κλώσσα θὰ μπορέση τότε νὰ τὰ προφυλάξη. Γιὰ ν' ἀποφύγωμε τὴν παράλυση τῶν ποδιῶν (ποὺ εἶναι συνηθισμένη ἀρρώστια τῶν πουλιῶν) ἀνακατεύωμε στὴν καθημερινὴ τροφή τους λίγο μουρουνόλαδο. Γιὰ δέκα πουλιά, ἀρκεῖ ἕνα κουταλάκι τοῦ καφέ.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ θὰ προσέξωμε περισσότερο εἶναι ἡ καθαριότητα. Πρέπει νὰ τοὺς δίνωμε τὴν τροφή τους μέσα σὲ εἰδικὲς ταγίστρες, καὶ τὸ νερό τους σὲ εἰδικὲς ποτίστρες πάλι. Καλὸ εἶναι νὰ χωρίσωμε τὴν κλώσσα ἀπ' τὶς ἄλλες κότες. Δίνωμε τὸ σχέδιο μιᾶς εὔκολης καὶ πρακτικῆς ἐγκατάστασης γιὰ κλώσσα, ποὺ μπορεῖτε νὰ τὴ φτιάσετε μόνοι σας.

Μιὰ εὔκολη καὶ πρακτικὴ ἐγκατάσταση γιὰ κλώσσα.

Μόλις μεγαλώσουν λίγο τὰ πουλιά, ξεχωρίζομε τὶς πιὸ μεγάλες καὶ γερὲς πουλαδίτσες καὶ τὶς τρέφομε ἰδιαίτερα, μὲ πιὸ ἄφθονη τροφή.

Τὰ κλωσσοπούλια μένουν μὲ τὴ μάνα τους ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἑβδομάδες. Ὕστερα, μποροῦμε νὰ πάρωμε τὴν κλώσσα.

Τί πρέπει νὰ τρῶνε τὰ κλωσσοπούλια τὶς πρῶτες μέρες;

Τὴν πρώτη μέρα τίποτα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς δεύτερης μέρας, τρίβομε παξιμάδι ἢ ξερὸ ψωμὶ κι' ἀνακατεύομε λίγη τριμμένη πέτρα.

Ἁπλώνουμε αὐτὸ τὸ μῖγμα σ' ἕνα μεγάλο κομμάτι στρατσόχαρτο, ἢ σ' ἕναν παλιὸ δίσκο καὶ τὸ ἀφήνομε στὴν διάθεση τῶν πουλιῶν ὅλη τὴν ἡμέρα.

Τὴν τρίτη μέρα, τοὺς δίνομε ἕνα μῖγμα ἀπὸ τριμμένο παξιμάδι ἢ ξερὸ ψωμί, βρασμένο γάλα καὶ ψιλοκομμένη βρασμένη βρώμη. Τὸν πολτὸ αὐτόν, τὸν βάζομε μέσα στὴν ταγίστα. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε τὸ ψιλοκομμένο μάρμαρο ἢ πέτρα (σκόνη).

Ὕστερ' ἀπ' τὸ γεῦμα τῆς τρίτης μέρας, τοὺς βάζομε νερὸ νὰ πιοῦν. Φροντίζομε νὰ μὴν εἶναι παγωμένο, κι' ἂν ὁ καιρὸς εἶναι ψυχρός, νὰ εἶναι χλιαρό.

Ἀπὸ τὴν πέμπτη μέρα ὡς τὴν δεκάπεμπτη, νὰ ποιὰ θὰ εἶναι ἡ τροφή τους. Σὲ δυὸ ταγίστρες, βάζομε στὴν πρώτη:

Τρία μέρη ψιλοτριμμένο παξιμάδι. Ἕνα μέρος πίτυρα χοντρά. Δυὸ μέρη ἀλεύρι. Τρία μέρη βρώμη. Μισὸ μέρος κόκκινο ἀλάτι. Λίγο κοκκάλευρο. Λίγη σκόνη κάρβουνο.

Στὴν ἄλλη ταγίστρα, τοὺς βάζομε ... τροκοπανισμένο ἀλεύρι μὲ λίγο ... μάρμαρο ἢ πέτρα (σὲ σκόνη).

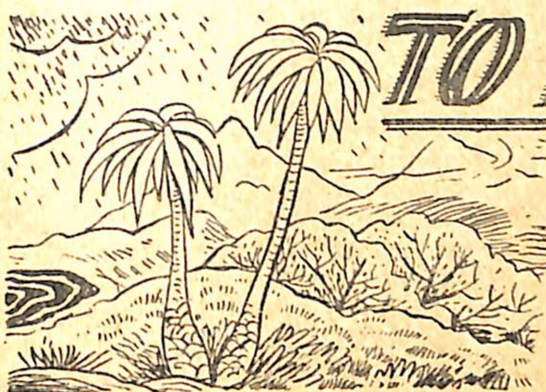
Ἀπὸ τὴν ἑβδόμη μέρα τοὺς ... λίγα ψιλοκομμένα λάχανα ἀπ' ... τρῶμε κι' ἐμεῖς.

Ἂν θέλωμε νὰ δυναμώσουν ... ἀνακατεύουμε στὸ πρῶτο μῖγμα ...

Στὸ ἐρχόμενο θὰ ποῦμε τί ... με ἀφοῦ γίνουν δεκαπέντε ἡμέρες ...

ἐκείνη Οἱ χρι- Ἀνά- ...ύλο τρώει ἔγινε ἀμέ- δὲν τὸ ἔ- κόκκινο αὐγό, ἀγάπη τοῦ ...λου.

ὁ Μπάρμπα Ἀνέμη

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

Καὶ πραγματικά, ἂν οἱ ἄποικοι εἶχαν σκοπὸ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὸ νησὶ καὶ νὰ κοιτάξουν πῶς θὰ οἰκονομοῦσαν ὅσα τοὺς ἦταν ἀπαραίτητα, ἔπρεπε ν' ἀρχίσουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ γιατὶ δὲν εἶχαν τίποτα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οἱ ἄποικοι ἦταν ὅλοι ἀληθινοὶ ἄνδρες, στὴν καλὴ καὶ στὴν ὡραία σημασία τῆς λέξης.

Ὁ μηχανικὸς Σμίθ, ἦταν ἀδύνατο νὰ ὀνειρευτῇ πιὸ ἔξυπνους, πιὸ ἄξιους συντρόφους, ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ πραγματοποιήσῃ καὶ τὰ πιὸ τολμηρά του σχέδια.

«Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ» εἶχε πῆ ὁ Κύρος Σμίθ. Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ ποὺ μιλοῦσε ὁ μηχανικός, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πρῶτα-πρῶτα ἕνα καμίνι ποὺ νὰ ἔλυωνε τὰ μέταλλα, μέσα στὸ μετάλλευμα, καὶ θὰ τὰ καθάριζε.

Ὅλοι ξέρουν πὼς μετάλλευμα εἶναι ἕνα κομμάτι πέτρα, ποὺ μέσα ἔχει φλέβες ἀπὸ σίδερο ἢ ἄλλο μέταλλο. Ἂν βάλῃς σὲ δυνατὴ φωτιὰ αὐτὴ τὴν πέτρα, τὸ σίδερο θὰ λυώσῃ καὶ θὰ τρέξῃ—ἐνῶ ἡ ἄλλη πέτρα δὲν παθαίνει τίποτα. Κι' ἔτσι ξεχωρίζεις τὸ σίδερο ἀπ' τὴν πέτρα, καὶ τὸ κάνεις ὅ,τι θέλεις.

Τὶς πέτρες τὶς ζεσταίνουν ὅπως εἴπαμε σὲ καμίνια. Γιὰ νὰ φτιάσῃς ὅμως ἕνα καμίνι (ποὺ εἶναι ἕνα εἶδος φούρνου) πρέπει νάχῃς τοῦβλα.

— Τὸν φοῦρνο ὅμως, τοὺς ἐξήγησε ὁ Κύρος Σμὶθ, θὰ τὸν χρησιμοποιήσωμε πρῶτα-πρῶτα γιὰ νὰ ψήσωμε μερικὰ πήλινα ἀγγεῖα ποὺ τὰ ἔχομε πολὺ ἀνάγκη. Τσουκάλια, χύτρες, στάμνες, κιούπια, πιάτα, πιατέλες, λυχνάρια, ποτήριά, κι' ὅ,τι καὶ νὰ βάλῃ ὁ νοῦς!

— Τί λέτε κύριε Κύρο! φώναξε μὲ θαυμασμὸ ὁ Πένκροφ. Θὰ φτιάσωμε ἐμεῖς ἀπ' ὅλ' αὐτά;

— Αὐτὰ κι' ἄλλα καλέ μου Πένκροφ. Μόνο ποὺ γιὰ νὰ γίνουν ὅλ' αὐτά, πρέπει νὰ χτίσωμε ἕνα φοῦρνο. Καὶ γιὰ νὰ χτίσωμε φοῦρνο, μᾶς χρειάζονται τοῦβλα.

— Καὶ ποῦ θὰ τὰ βροῦμε;

— Θὰ τὰ φτιάσωμε.

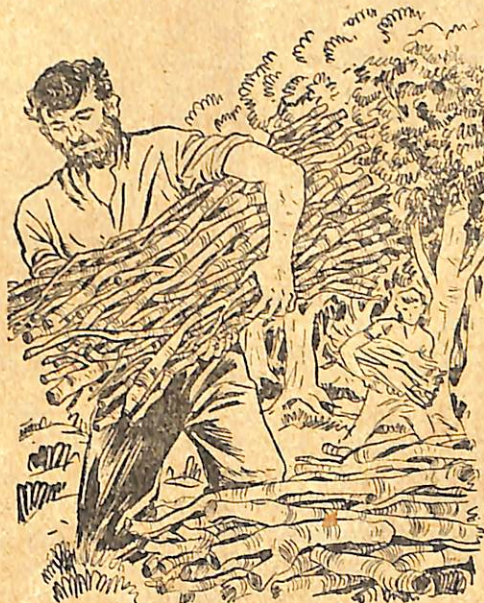
— Μὲ τί;

— Μὲ ἄργιλο. Δηλαδὴ μὲ πηλό. Ἐμπρὸς φίλοι μου, καιρὸς νὰ ξεκινήσωμε. Γιὰ ν' ἀποφύγωμε τὰ πήγαινε-ἔλα, θὰ χτίσωμε τὸ φοῦρνο μας ἐκεῖ ποὺ θὰ φτιάσωμε καὶ τὰ τοῦβλα. Ἔτσι θ' ἀποφύγωμε τὶς μεταφορές. Ὁ Νὰβ θὰ κουβαλήσῃ τὶς προμήθειές μας κι' ἡ φωτιὰ δὲ θὰ μᾶς λείψη.

— Τὰ ὑπάρχοντά μας εἶναι τόσο λίγα, ποὺ μποροῦμε νὰ μετακινηθοῦμε εὔκολα ὅπου θέλομε, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Μόνο τὸ κυνήγι μπορεῖ νὰ μᾶς λείψῃ, εἶπε ὁ δημοσιογράφος, ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε κανενὸς εἴδους κυνηγετικὰ ὅπλα. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσωμε ἕνα καὶ μόνο γεῦμα, πρέπει νὰ χάνωμε μιὰ ὁλόκληρη μέρα κυνηγῶντας.

— Νὰ εἴχαμε ἕνα μαχαίρι! ἀναστέναξε ὁ Πένκροφ. Τίποτα ἄλλο δὲν θὰ ἤθελα!

Μάζεψαν ἕναν τεράστιο σωρὸ ξύλα...

— Τί θάκανες μὲ τὸ μαχαίρι; ρώτησε ὁ μηχανικός.

— Θὰ ἔφτιανα τόξα καὶ βέλη, εἶπε ὁ ναυτικός. Ἡ ἰδέα σας ἦταν λαμπρή, κύριε Κύρο. Πῶς ὅμως νὰ κουνηθῇς χωρὶς μαχαίρι;

Ναυτικὸς χωρὶς σουγιὰ
Γάτα χωρὶς οὐρά!

Τραγούδησε ὁ Ἔρμπερτ ποὺ τοῦ ἄρεσε νὰ πειράζῃ τὸ ναύτη.

— Γέλα Ἔρμπερτ, γέλα! Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἔρριξα τὸ σουγιά μου στὴ θάλασσα, ἔπρεπε νὰ πέσω κι' ὁ ἴδιος μέσα! Ἔτσι γιὰ νὰ τιμωρηθῶ γιὰ τὴ βλακεία μου!

— Μὴν στενοχωριέσαι Πένκροφ, κάτι μπορεῖ νὰ γίνῃ..., εἶπε ὁ μηχανικός.

Τὰ μάτια του ἔπεσαν ξαφνικὰ ἐπάνω στὸ σκύλο, ποὺ λιαζόταν μακάρια στὸν ἥλιο.

— Τόπ! φώναξε. Ἔλα δῶ!

Ὑπάκουο τὸ σκυλὶ, ἔτρεξε στὸν κύριό του. Ἐκεῖνος πῆρε τὸ κεφάλι τοῦ σκυλιοῦ στὰ χέρια του, τράβηξε τὸ πλατὺ ἀτσάλινο κολιὲ ποὺ φοροῦσε στὸ λαιμό του, καὶ τὸ ἔσπασε στὰ δύο.

— Νὰ Πένκροφ δυὸ μαχαίρια! εἶπε.

Ὁ Πένκροφ ἔμπηξε δυὸ ἠχηρὰ «ζήτω»! Πραγματικὰ ἦταν δυὸ θαυμάσια μαχαίρια, γιατὶ ἡ λαιμαριὰ τοῦ Τὸπ ἦταν καμωμένη ἀπὸ μιὰ γερή, ἀτσάλινη ταινία. Δὲν εἶχαν παρὰ νὰ τὴν τροχίσουν ἐπάνω σὲ μιὰ κατάλληλη πέτρα, ποὺ τὸ νησί τους ἦταν γεμάτο. Ὁ Πένκροφ μὲ τὸ δημοσιογράφο ρίχτηκαν ἀμέσως στὴ δουλειά, κι' ὕστερ' ἀπὸ δυὸ ὧρες, ἡ ἀποικία εἶχε τὰ δυὸ πρῶτα τῆς μαχαίρια ποὺ ἔκοβαν σὰν ξυράφια, καὶ ποὺ ἦταν εὔκολο νὰ τὰ στερεώσουν ἐπάνω σὲ μιὰ ξύλινη λαβή.

Ἦταν τὸ πρῶτο ἐργαλεῖο ποὺ ἀποκτοῦσαν. Τώρα μποροῦσαν νὰ ξεκινήσουν. Ὁ Κύρος Σμὶθ ἤθελε νὰ πάνε τὸ γρηγορώτερο σ' ἐκείνη τὴν περιοχὴ ὅπου ὑπῆρχε ἄφθονη ἄργιλος.

Ἀκολούθησαν ὅπως συνήθως τὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας καὶ δὲν ἄργησαν νὰ βγοῦν στὸ Πανόραμα. Ἀπὸ ἐκεῖ τράβηξαν σ' ἕνα μέρος καμμιὰ διακοσαριὰ μέτρα πιὸ πέρα ἀπ' τὴ λίμνη Γκράντ, ὅπου καθὼς εἶχε προσέξει ὁ μηχανικός, τὸ χῶμα ἦταν καθαρὸς πηλός.

Στὸ δρόμο ὁ Ἔρμπερτ ἔκανε μιὰ πολὺ εὐχάριστη ἀνακάλυψη: Βρῆκε μερικὰ δένδρα ἀπ' αὐτὰ ποὺ τὰ ὀνομάζουν στὴν Ἀμερικὴ «κρεζίμπα» καὶ ποὺ ἀπὸ τὰ κλαδιά τους, φτιάνουν οἱ Ἰνδιάνοι τὰ τόξα τους.

Τὰ δένδρα αὐτὰ μοιάζουν ἀρκετὰ μὲ χουρμαδιές, μόνο ποὺ δὲν ἔχουν καρπὸ καὶ τὰ κλαδιά τους εἶναι κατάλληλα γιὰ τόξα. Εἶναι ἴσια, εὐλύγιστα, μὲ ξύλο σκληρὸ σὰν ἀτσάλι, χοντρὰ στὴ μέση καὶ λεπτότερα στὶς ἄκρες.

Ὅταν οἱ ἄποικοι ἔκοψαν μερικὰ ἀπ' τὰ κλαδιὰ αὐτὰ καὶ τὰ καθάρισαν ἀπ' τὰ φύλλα τους καὶ τὰ παρακλάδια τους, εἶδαν πὼς εἶχαν μὲν τὸ ξύλο τοῦ τόξου, τοὺς ἔλειπαν ὅμως οἱ χορδές. Ὡστόσο δὲν ἄργησαν νὰ βροῦν αὐτὸ ποὺ τοὺς χρειαζόταν. Ἕνα φυτὸ ἀναρριχιτικὸ ποὺ λέγεται «ἰβίσκος ὁ ἑτερόφυλλος» τοὺς ἔδωσε χορδὲς τόσο στέρεες, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ τὶς συγκρίνῃ κανεὶς μ' αὐτὲς ποὺ φτιάχνουν ἀπ' τὰ νεῦρα τῶν ζώων, τὶς περίφημες «νευρὲς» τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

"Ετσι γρήγορα ἑτοιμάστηκαν τρία-τέσσερα τόξα.

Ἀκόμη ὅμως δὲν ἦταν τέλεια. "Ελειπαν τά... βέλη.

Βέβαια δὲν θὰ ἦταν διόλου δύσκολο νὰ βροῦν μερικὰ σκληρὰ ξύλα γιὰ νὰ κάνουν μ' αὐτὰ τὴ δουλειά τους.

Δὲν ἦταν ὅμως εὔκολο νὰ βροῦν κάτι μυτερὸ ποὺ νὰ εἶναι σκληρὸ σὰν τὸ σίδερο καὶ νὰ μπορῆ νὰ σκοτώνη καὶ μεγάλα ζῶα. Βέλος χωρὶς αἰχμή, εἶναι μαχαίρι χωρὶς κόψη, ὅπως ἔκανε τὴν παρατήρηση μελαγχολικὰ ὁ Πένκροφ.

— Βρὲς καϋμένε Πένκροφ τίποτα, τὸν πείραζε ὁ "Ερμπερτ. Οὔτε μιὰ σαΐτα δὲν εἶσαι ἄξιος νὰ φτιάξης! Τί ναυτικὸς εἶσαι σύ!

— Νὰ σοῦ πῶ "Ερμπερτ, τὸν ἔκοψε ὁ ἀγαθὸς ναυτικός. "Εφτιασα τὰ τόξα, ἔφτιασα τὶς χορδές, ἔφτιασα τὰ βέλη. "Ε! Τώρα γιὰ τὴν αἰχμὴ τοῦ βέλους, καιρὸς νὰ βοηθήση λίγο κι' ἡ Θεία Πρόνοια...

— «Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει», Πένκροφ, τοῦ εἶπε ὁ κ. Σμὶθ γελώντας. Μὴ τὸ ξεχνᾶς αὐτὸ ποτέ.

— Αὐτὸ δὰ ἔλειψε νὰ μοῦ πῆτε πὼς δὲν κουνάω τὰ χέρια μου, διαμαρτυρήθηκε ὁ ναυτικός. Μὰ ἐγὼ τὰ μάτωσα γιὰ νὰ φτιάσω τὰ τόξα. Καιρὸς νὰ δουλέψη κι' ἡ... Ἀθηνᾶ!

"Ολοι γέλασαν, κι' ἔτσι, μὲ κέφι καὶ καλὴ καρδιὰ ἔφτασαν στὸν τόπο ὅπου θὰ ἔστηναν τὸ... «τουβλοποιεῖο» τους. Δὲν εἶχαν κανένα ἐργαλεῖο, κι' αὐτὸ δυσκόλευε πολὺ τὴ δουλειά τους, ἀλλὰ οἱ φίλοι μας ἤξεραν νὰ χρησιμοποιήσουν καλὰ τὰ χέρια τους.

"Αρχισαν ὅλοι νὰ γυμνάζωνται στὸ τόξο...

Μὲ μεγάλες μυτερὲς πέτρες, ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὸ χῶμα ποὺ ἦταν ἀργιλόχωμα πρώτης ποιότητος καὶ νὰ τὸ ἀνακατεύουν μὲ λεπτὴ ἄμμο. "Υστερα τὸ ἔβρεχαν μὲ νερό, καὶ ζύμωναν καλὰ τὴ λάσπη, μὲ χέρια καὶ μὲ πόδια. Στὸ τέλος, δὲν εἶχαν παρὰ νὰ «πλάσουν» μὲ τὸ χέρι τὰ τοῦβλα.

—"Ενας καλὸς ἐργάτης, τοὺς ἐξήγησε ὁ κ. Σμὶθ, ἂν ἔχη καλοῦπι μπορεῖ νὰ φτιάση ὡς ἑφτὰ χιλιάδες τοῦβλα τὸ ὀκτάωρο.

Ὡστόσο, δουλεύοντας ἀδιάκοπα δυὸ μέρες, οἱ πέντε ἄποικοι τῆς νήσου Λίγκολν μόλις ἔφτιασαν τρεῖς χιλιάδες τοῦβλα.

Ἦταν ὅμως ὡραῖα τοῦβλα, ὁμοιόμορφα καὶ... «χαριτωμένα», ὅπως ἔλεγε ὁ Πένκροφ ποὺ τὰ καμάρωνε.

Τὰ εἶχαν ἁπλωμένα χάμω καὶ περίμεναν νὰ στεγνώσουν γιὰ νὰ τὰ ψήσουν. Σὲ τρεῖς-τέσσερις μέρες θ' ἄρχιζαν τὸ ψήσιμο, καθὼς τοὺς εἶπε ὁ κ. Σμίθ. Στὸ μεταξὺ ὅμως, ἔπρεπε νὰ μαζεύουν ξύλα γιὰ νὰ κάψουν τὸ φοῦρνο τους, ἢ καλύτερα τὸ καμίνι τους.

Δούλεψαν μὲ τὴν καρδιά τους, καὶ σὲ δυὸ μέρες μάζεψαν ἕνα τεράστιο σωρὸ ξύλα. Θὰ ἔφτανε καὶ θὰ παράφτανε γιὰ νὰ ψηθοῦν τὰ τοῦβλα τους.

Τὸ πρωῒ τῆς τέταρτης μέρας, ἡ Θεία Πρόνοια εὐδόκησε νὰ ἐνδιαφερθῆ καὶ γιὰ τὸν Πένκροφ, στέλνοντάς του στὸ δρόμο του ἕναν τεράστιο σκαντζόχοιρο, μὲ κάτι φοβερὰ ἀγκάθια, μεγάλα καὶ μυτερὰ σὰν καρφιά.

Τὸ κρέας τοῦ σκαντζόχοιρου δὲν ἄξιζε καὶ τόσο—ὁ Τὸπ κυρίως τὸ ἐτίμησε— μὰ τ' ἀγκάθια του ἦταν ὅ,τι χρειαζόταν γιὰ νὰ γίνουν τὰ βέλη φονικά!

Οὐρλιάζοντας ἀπὸ χαρὰ ὁ ναυτικός, μάδησε τὸν σκαντζόχοιρο, κι' ἑτοίμασε ἀμέσως μερικὰ βέλη, δένοντας τὸ ἀγκάθι στὴν ἄκρη τοῦ ξύλου. Πίσω, στὴν οὐρὰ τοῦ βέλους, ἔδεσε μερικὰ φτερὰ παπαγάλου, γιὰ νὰ κατευθύνεται τὸ βέλος σωστά. Κι' ὕστερα ἄρχισαν ὅλοι νὰ γυμνάζωνται στὸ τόξο.

Ὁ "Ερμπερτ κι' ὁ δημοσιογράφος ἦταν οἱ καλύτεροι. Δὲν τοὺς ξέφευγε στόχος!

Τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ "Ερμπερτ σημαδεύοντας ἕναν ἄγριο φασιανὸ ποὺ πετοῦσε ψηλά, στὰ σύννεφα, τέντωσε τὴ χορδή κι' ἄφησε τὸ βέλος νὰ φύγη, ὅλοι κράτησαν τὴν ἀναπνοή τους. Ἀκούστηκε ἕνα σφύριγμα καὶ σὲ λίγο ὁ φασιανὸς, ἔπεφτε κάτω, τρυπημένος ἀπὸ τὸ βέλος!

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή, οἱ ἄποικοι δὲν ἦταν πιὰ ἄοπλοι. Θὰ μποροῦσαν νὰ σκοτώνουν ὅσα ζῶα τοὺς χρειάζονταν χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ τὰ κυνηγοῦν τρέχοντας πίσω τους γιὰ νὰ τὰ χτυπήσουν μὲ ρόπαλα. Θὰ μποροῦσαν ἀκόμη καὶ νὰ ἀμυνθοῦν. "Αν τοὺς ρίχνονταν τίποτα ἄγρια θηρία, θὰ ἦταν σὲ θέση νὰ τὰ πληγώσουν κι' ἀκόμη ἴσως νὰ τὰ σκοτώσουν.

Εἶναι ἀδύνατο νὰ περιγραφῆ ἡ χαρὰ τῶν ναυαγῶν, ὅταν κατάλαβαν πὼς εἶχαν στὸ χέρι κάποιο ὅπλο, ἔστω καὶ πρωτόγονο.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἄλλαξε καὶ τὸ καθημερινό τους φαγητό: Εἶχαν πιὸ μεγάλη ποικιλία καὶ μποροῦσαν νὰ τρώνε ὅσο ἤθελαν, χωρὶς νὰ κάνουν οἰκονομία.

Κάθε πρωΐ, πρὶν ἀκόμη ξυπνήσουν οἱ ἄλλοι, ὁ Πένκροφ μὲ τὸν "Ερμπερτ ἔφευγαν γιὰ κυνήγι. Οἱ σκαντζόχοιροι ἦταν ἄφθονοι δόξα τῷ Θεῷ, κι' ἔτσι εἶχαν ὅσα ἀγκάθια ἤθελαν στὴν διάθεσή τους. Πήγαιναν, λοιπὸν, στὸ δάσος καὶ γύριζαν μὲ κάθε λογῆς κυνήγι: Κομπιάϊ, ἀγριοπερίστερα, τσαλαπετεινούς, ἀγριοπουλάδες, φασιανούς, λαγοκούνελα, κι' ὅ,τι καὶ νὰ βάλη ὁ νοῦς.

Τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ τὰ ζῶα, τὰ σκότωναν στὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ δάσους ποὺ ἁπλωνόταν στὴν ἀριστερὴ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας καὶ ποὺ τ' ὀνόμασαν «δάσος τοῦ Ζακαμάρ» γιὰ ἀνάμνηση τοῦ πρώτου ἐκείνου πουλιοῦ ποὺ σκότωσαν μὲ τὸ ρόπαλο ὁ Πένκροφ κι' ὁ "Ερμπερτ στὸ πρῶτο τους κυνήγι.

Τὸ περισσότερο κυνήγι, τὸ ἔτρωγαν φρέσκο, ἀλλὰ τὰ μπούτια ἀπὸ τὸ καμπιάϊ ποὺ τὸ κρέας του ἦταν σὰν νόστιμο χοιρινό, τὰ κάπνιζαν κρεμώντας τα ἐπάνω σὲ καπνὸ ἀπὸ ξύλα. (Ὁ Νὰβ ἦταν μάστορης σ' αὐτά. Δὲν τοῦ παράβγαινε κανεὶς στὴ μαγειρικὴ καὶ τὴν νοικοκυροσύνη, οὔτε κι' ὁ Πένκροφ ἀκόμη). "Ετσι εἶχαν μιὰ προμήθεια ἀπὸ νόστιμο χοιρομέρι γι' ἀργότερα. Ὁ Νὰβ μάλιστα τοὺς ἔταξε νὰ φτιάση καὶ κονσέρβες ἀπὸ κρέας, τὸ ἴδιο νόστιμες, ἀρκεῖ νὰ τοῦ ἔδιναν τὰ κατάλληλα μαγειρικὰ σκεύη.

Κι' αὐτὰ ὅμως δὲν θ' ἀργοῦσαν νὰ βρεθοῦν.

— "Αχ! νάχαμε καμμιὰ χύτρα, ἀναστέναζε ὁ Πένκροφ. Τρῶμε ὡραῖο καὶ χορταστικὸ κρέας, ἀλλὰ τί τὰ θέ-

Στὶς ἐκδρομές τους ἔτυχε συχνὰ ν' ἀνακαλύψουν ἴχνη ἀπὸ θηρία. Μιὰ μέρα μάλιστα, τοὺς φάνηκε πὼς εἶδαν μακριὰ ἕνα ἰαγουάρ.

λεις! Πάντα εἶναι ψητὸ τῆς σούβλας. Ψητὸ καὶ ψητό. Λαχτάρισα τόσο μιὰ καλὴ σούπα-βραστό, ἢ ψητὸ τῆς κατσαρόλας, ἢ τίποτα αὐγὰ τηγανιτὰ μὲ χοιρομέρι!

— Ὑπομονή! ἔλεγε ὁ Κύρος Σμίθ. Ὅλα θὰ γίνουν μὲ τὴ σειρά τους!

Αὐτὲς τὶς τέσσερις μέρες ποὺ περίμεναν τὰ τοῦβλα νὰ στεγνώσουν, εἶχαν ἀσχοληθῆ μόνο μὲ τὸ κυνήγι.

Στὶς ἐκδρομές τους ἔτυχε συχνὰ ν' ἀνακαλύψουν ἴχνη ἀπὸ θηρία. Μιὰ μέρα μάλιστα, τοὺς φάνηκε πὼς εἶδαν μακριὰ ἕνα ἰαγουάρ.

Εὐτυχῶς δὲν τοὺς ἐπετέθηκε. Ὁ Κύρος Σμὶθ ὅμως τοὺς ἔλεγε πὼς ἔπρεπε νὰ εἶναι πολὺ προσεχτικοί, νὰ μὴν ἀπομακρύνωνται ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον καὶ νὰ μὴ μπαίνουν βαθιὰ στὸ δάσος. Ἀργότερα, ὅταν θὰ εἶχαν ὅπλα πιὸ κατάλληλα, ὁ Γεδεὼν Σπίλετ κι' ὁ Πένκροφ, θὰ ξεπάστρευαν τὸ νησὶ ἀπ' ὅλα τὰ θηρία. Γιὰ τὴν ὥρα ὅμως, ἦταν καλύτερα νὰ τὰ ἀποφεύγουν.

Δὲν ἔκαναν καμμιὰ μεταρρύθμιση στὶς Καμινάδες. Εἶχαν ἀποφασίσει ν' ἀλλάξουν κατοικία τὸ γρηγορώτερο, γιατὶ ἂν ξανάπιαναν οἱ βροχές, οἱ Καμινάδες θὰ ἦταν ἀκατοίκητες. Ἔμεναν ἐκεῖ προσωρινά.

Ἔτσι ἔφτασε ἡ 6 Ἀπριλίου, ἡ μέρα ποὺ καθὼς εἶχαν ἀποφασίσει θ' ἄναβαν τὸ καμίνι τους.

Ἔκαναν τὸ λογαριασμὸ καὶ βρῆκαν πὼς εἶχαν περάσει δώδεκα μέρες ἀπὸ τότε ποὺ τὸ ἀερόστατο τοὺς ἔρριξε γυμνοὺς ναυαγοὺς στὸ νησὶ τῆς Σωτηρίας.

Δώδεκα μέρες μόνον!

Πόσα ὅμως εἶχαν καταφέρει αὐτὲς τὶς δώδεκα μέρες!

Εἶχαν ὅπλα, κι' εἶχαν ἐξερευνήσει ἕνα μέρος τοῦ νησιοῦ. Δὲν ἦταν πιὰ ναυαγοί, ἀλλὰ ἄποικοι.

Στὶς 6 Ἀπριλίου ἀπὸ τὰ χαράματα, ἄρχισαν τὴ δουλειὰ μὲ τὰ τοῦβλα. Ὅλα μαζὶ τὰ τοῦβλα θὰ σχημάτιζαν τὸ καμίνι καὶ θ' ἄναβαν τὴ φωτιὰ στὸ ἐσωτερικό του. Ἔτσι θὰ ψήνονταν τὰ τοῦβλα σιγὰ-σιγὰ ὅπως ἔπρεπε.

Ἔφτιασαν ἕναν τεράστιο κύβο μὲ θέση γιὰ τὴ φωτιά, κι' ἀρκετὰ ἀνοίγματα, ὥστε νὰ σχηματίζεται ρεῦμα καὶ νὰ διατηρῆται ζωηρή.

Αὐτὴ ἡ δουλειὰ τοὺς ἀπασχόλησε ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα. Γέμισαν τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κύβου μὲ ξύλα, καὶ κατὰ τὸ σούρουπο ἔβαλαν φωτιά.

Ἐκείνη τὴ νύχτα, φύλαξαν ὅλοι βάρδια μὲ τὴ σειρά τους, γιατὶ ἔπρεπε νὰ τροφοδοτοῦν ἀδιάκοπα τὴ φωτιὰ μὲ ξύλα. Σαρανταοχτὼ ὧρες κράτησε αὐτό. Τὰ τοῦβλα ἦταν ἕτοιμα, ψημένα στὴν ἐντέλεια. Τ' ἄφησαν νὰ κρυώσουν καὶ στὸ μεταξὺ ὁ Κύρος Σμὶθ τοὺς ἔβαλε νὰ κουβαλοῦν ἀνθρακικὸ ἀσβέστιο, μεγάλες ἄσπρες πέτρες δηλαδή, ποὺ τὸ νησὶ ἦταν γεμάτο, καὶ ποὺ ὅταν τὶς ἔκαψαν, ἔφτιασαν ἕναν περίφημο ἀσβέστη. Τὸν ἔσβυσαν μὲ νερό, τὸν ἀνακάτεψαν μὲ ἄμμο, κι' ἔφτιασαν μιὰ πρώτης τάξεως «λάντσα», μιὰ λάσπη δυνατὴ σὰν τὸ τσιμέντο.

Ἔτσι στὶς 9 Ἀπριλίου μὲ τὰ ψημένα τοῦβλα καὶ τὴ λάντσα τους, ἄρχισαν νὰ χτίζουν τὸ φοῦρνο τους!

— Ἕρμπερτ, ἀγόρι μου, μοῦ φαίνεται πὼς τὸ βραστό μας δὲν εἶναι πολὺ μακριά, οὔτε τὸ ψητὸ τῆς κατσαρόλας, ἔλεγε ἐνθουσιασμένος ὁ Πένκροφ.

Στ' ἀλήθεια ἦταν ἕνας πολὺ πετυχημένος φοῦρνος, γιατὶ ὁ Κύρος Σμὶθ ἤθελε νὰ γίνονται ὅλα στὴν ἐντέλεια, χωρὶς βία, καὶ χωρὶς ἀνυπομονησία. Εἶχε καὶ καμινάδα ὁ φοῦρνος, ψηλὴ ὡς εἴκοσι μέτρα.

Σὲ πέντε μέρες, κουβάλησαν ἄφθονο γαιάνθρακα ποὺ ὁ Κύρος Σμὶθ εἶχε ἀνακαλύψει ἕνα μικρὸ κοίτασμα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ τὸν ἄναψαν.

Ὅταν ὁ Πένκροφ εἶδε τὸν καπνὸ νὰ βγαίνη ἀπ' τὴν καμινάδα, ἄρχισε νὰ χοροπηδάη ἀπ' τὴ χαρά του καὶ σὲ λίγο τὸν μιμήθηκε κι' ὁ Νάβ.

— Εὐτυχισμένος φοῦρνος! ἔλεγε ὁ ἀνοιχτόκαρδος ναυτικός. Αὐτὸς... καπνίζει, ἐνῶ ἐγώ, δὲν ἔχω καπνὸ νὰ καπνίσω... Ἄχ! Πόσο τὸν ζηλεύω!

— Δουλειὰ τώρα Πένκροφ, εἶπε ὁ μηχανικός. Ὁ φοῦρνος μας «τραβάει» τέλεια. Εἶναι καιρὸς νὰ φτιάσωμε τὰ μαγειρικά μας σκεύη!

Ἔφτιασαν πάλι μιὰ λάσπη ἀπὸ πυλό, ἀσβέστη καὶ χαλίκια, καὶ χωρὶς τροχό, μὲ τὰ χέρια τους μόνο, ἔφτιασαν κάθε λογῆς σκεύη. Καὶ τί δὲν ἔφτιασαν! Χύτρες, στάμνες, ποτήρια, πιάτα, πιατέλες, λυχνάρια, μεγάλα δοχεῖα γιὰ νερό, κλπ.

Βέβαια τὸ σχῆμα τῶν δοχείων ἦταν ἀκανόνιστο, μὰ τὴ δουλειά τους μιὰ φορὰ θὰ τὴν ἔκαναν.

Τὸ ἀργιλόχωμα καθὼς τοὺς ἐξήγησε ὁ Κύρος Σμὶθ, ἦταν ἄλλωστε περίφημο ἀπ' αὐτὸ ποὺ τὸ λένε «χῶμα γιὰ πίπες». Ὁ Πένκροφ μάλιστα γιὰ νὰ δῆ ἂν δικαιολογοῦσε τ' ὄνομά του, κάθησε κι' ἔφτιασε ἕνα πλῆθος τσιμπούκια ὅλων τῶν εἰδῶν, μικρὰ καὶ μεγάλα, ποὺ ἔπειτα καθόταν καὶ τὰ καμάρωνε ἐνθουσιασμένος.

— Βέβαια δὲν ἔχω καπνό! ἔλεγε. Ἀλλὰ ὁ κ. Σμὶθ θὰ μοῦ βρῆ κάποτε. Δὲ γίνεται.

Γιατὶ ἡ πίστη τοῦ Πένκροφ στὶς ἱκανότητες τοῦ κ. Σμὶθ, δὲ γνώριζε ὅρια! Ὕστερα τὰ ἔβαλαν ὅλ' αὐτὰ στὸ φοῦρνο καὶ τὰ ἔψησαν.

Ἀπὸ τὸ φοῦρνο τὰ ἔβγαλαν στὶς 15 Ἀπριλίου. Μεγάλη μέρα γιὰ τοὺς ἀποίκους. Δὲ χόρταιναν νὰ καμαρώνουν τὰ σκεύη τους! Κι' ἀπὸ τὴν πιὸ φίνα πορσελάνη νὰ ἦταν, δὲν θὰ τοὺς φαίνονταν πιὸ ὡραῖα!

Ὅλες αὐτὲς τὶς μέρες, δὲν εἶχαν ἀσχοληθῆ παρὰ μὲ τὴν ἀγγειοπλαστική. Ὅταν ὁ Κύρος Σμὶθ τοὺς ἔδινε τὸ σύνθημα θὰ γίνονταν σιδηρουργοί, χτίστες καὶ ὅ,τι ἄλλο!

Ὡστόσο ἡ 15 Ἀπριλίου ἦταν Σάββατο, καὶ μάλιστα Μεγάλο Σάββατο. Ἡ ἄλλη μέρα ἦταν Πάσχα καὶ οἱ ἄποικοι ἀποφάσισαν νὰ τὸ γιορτάσουν.

Τὸ ἀπόγευμα, λοιπόν, τοῦ Σαββάτου, κουβάλησαν στὶς Καμινάδες τὰ σκεύη τους.

Ἔπειτα ἔβγαλαν τὰ ροῦχα τους καὶ τὰ ἔπλυναν, γιὰ νὰ τὰ φορέσουν καθαρὰ τὴν ἄλλη μέρα.

Δὲν εἶχε ὁ καθένας τους παρὰ ὅ,τι φοροῦσε καὶ μὲ τὸν καιρὸ ἔπρεπε νὰ φροντίσουν νὰ τ' ἀντικαταστήσουν.

Εὐτυχῶς ἦταν γερὰ ροῦχα, ἐκστρατείας καὶ θὰ τοὺς κρατοῦσαν τοὐλάχιστον ἕξη μῆνες ἀκόμη.

Γιὰ τὴν ὥρα, ὁ Κύρος Σμὶθ τοὺς ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς φτιάση γρήγορα σαπούνι, μόλις δηλαδὴ θὰ κατόρθωνε νὰ συγκεντρώση τ' ἀπαραίτητα ὑλικά. Σόδα ἢ ποτάσα καὶ λίπος ἢ λάδι.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΝ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἀπὸ μιὰ περιοδεία στὴ Δ. Μακεδονία

Δημοσιεύομε μιὰ περικοπὴ ἀπ' τὴν Ἔκθεση ποὺ ἔστειλε πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐράνου Π. Β. Ε. Ε., ἡ καθηγήτρια Ἔλλη Γεωργίτσα, Γενικὴ Ἀρχηγὸς τῆς Παιδοπόλεως «Ἁγία Τριάς», ἡ ὁποία ἐπεσκέφθη πολλὰ χωριὰ τῆς Δ. Μακεδονίας, ὅπου ἔχουν ἐπαναπατριστῆ παιδιὰ τῶν παιδοπόλεων Θεσσαλονίκης.

. . . .

«Ὡρίσθησαν οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ χωριοῦ μὲ τοὺς ὁποίους ἐμεῖς θὰ βρισκόμαστε σὲ ἐπικοινωνία. Αὐτοὶ θὰ κανονίζουν τὰ ζητήματα τῶν παιδιῶν, αὐτοὶ θὰ ἔρχωνται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὶς ἀρχὲς τοῦ χωριοῦ, ὥστε νὰ μὴν παρουσιάζεται ἀταξία.

Μὰ καὶ κάθε παιδὶ ξέρει ποιὸς ἔχει εὐθύνη γιὰ τὸ χωριό του. Καὶ ἐργάζονται ὅλα, ἀκόμη καὶ τὰ μικρότερα κατὰ ἕνα δικό τους τρόπο. Στὸ Ἀπόσκεπον συναντήσαμε τὰ μικρότερα παιδιά μας, ἦρθαν τεσσάρων χρόνων καὶ ἔφυγαν ἕξ. Πηγαίνουν στὸ νηπιαγωγεῖο. Νὰ τί μοῦ εἶπε ἡ δασκάλα τους.

«Αὐτὰ τὰ μικρὰ νὰ δῆτε πῶς μιλοῦν στὶς φιλενάδες τους γιὰ τὴ ζωή τους στὴν Παιδόπολη. Ἔμαθαν στ' ἄλλα παιδιὰ τὰ τραγούδια, τοὺς χοροὺς καὶ τὶς ἱστορίες ποὺ ἄκουσαν. Τὰ ἔμαθα κι' ἐγὼ καὶ τὰ λέμε στὸ σχολεῖο. Καὶ νὰ δῆτε ποὺ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ φοβοῦνται νὰ μιλήσουν ἄσχημα ἢ νὰ βρίσουν μπροστὰ στὰ παιδιὰ τῆς Παιδοπόλεως».

Τὰ παιδιὰ τὰ βρήκαμε παντοῦ ἀγαπημένα. Διατηροῦν στενώτατο σύνδεσμο μεταξύ τους.

Ἀγάπη καὶ ἑνότης τὰ διακρίνει σὲ ἀφάνταστο βαθμό. Ἡ εὐγένεια, ἡ καλωσύνη, ἡ προθυμία, ἡ ἀγάπη τὰ κάνει νὰ εἶναι τὸ π α ρ ά δ ε ι γ μ α γ ι ὰ τ ὸ χ ω ρ ι ό. Ἔτσι ἐξηγεῖται πῶς ἐπηρεάζουν τόσο πολὺ τὸ χωριό. Ὁ στενὸς σύνδεσμος ποὺ καλλιέργησε ἡ παιδόπολη ἀνεπτύχθη ἀκόμη περισσότερο στὰ χωριά, ὅπου τὰ παιδιὰ ἔχουν κοινὸ μέτωπο καὶ μεγάλη διάθεση νὰ δουλέψουν γιὰ τὸ χωριό.

Δυὸ ἰδανικὰ γνώρισαν καὶ ἀγάπησαν στὴν Παιδόπολη: Θεὸ καὶ Πατρίδα. Γύρω ἀπ' αὐτὰ τείνουν οἱ προσπάθειές τους. Παντοῦ ἵδρυσαν Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Παρεκάλεσαν δὲ τὸν Ἱερέα τοῦ χωριοῦ ἢ τὸν δάσκαλο νὰ κάνη Κατηχητικὰ μαθήματα καὶ ὅπου ὁ Ἱερέας ἢ ὁ Δάσκαλος ἀδυνατοῦν γιὰ κάποιο λόγο, τότε τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ συγκεντρώνουν τὰ μικρότερα τοῦ χωριοῦ καὶ κάνουν ἁπλᾶ καὶ ὄμορφα κατηχητικὸ μάθημα. Στὶς Ἐκκλησίες ποὺ εἶναι συνήθως ἔξω ἀπ' τὸ χωριὸ λὲς καὶ λειτουργεῖ «Κρυφὸ Σχολειό».

Κτυπᾶ ρυθμικὰ ἡ καμπάνα καὶ μαζεύει τὰ Ἑλληνόπουλα γιὰ νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ κορέσουν τὴ δίψα τῆς ψυχῆς τους. Αὐτὴ ἡ δίψα εἶναι ἀφάνταστα μεγάλη. Καὶ γίνεται τόσο ὄμορφη ἐργασία, ποὺ σταματᾶς μπροστὰ στὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἀκοῦς ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Δασκάλου. «Δὲν ξέρω, μοῦ λέει ὁ Δάσκαλος τῆς Αὐγῆς — ἕνα μόνο ξέρω πὼς κατάφεραν νὰ κόψουν τὴ βρισιὰ καὶ τὸ ψέμμα ἀπὸ τὸ χωριό».

Τὸ παιδὶ δὲν διορθώνεται ἀπὸ χθὲς ἕως σήμερα καὶ ξέρουμε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον πόση ἐπιμονὴ καὶ ὑπομονὴ χρειάζεται γιὰ νὰ πολεμηθῆ ἡ κακία. Στὸ χωριὸ ἔγιναν τὰ παιδιὰ πιὸ μαχητικὰ ἀπ' ὅτι ἦσαν στὴν παιδόπολη.

Λέμε πάντα στὰ παιδιὰ πὼς εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἔχουν ἐντευκτήριο στὸ χωριό, ὅπου θὰ συγκεντρώνονται γιὰ νὰ ἐνισχύωνται, νὰ καταστρώνουν σχέδια γιὰ τὴν ἐργασία, νὰ καλοῦν τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ γιὰ μιὰ καλύτερη γνωριμία καὶ νὰ ἐργάζωνται ὅλοι γιὰ τὸ κτίσιμο τοῦ χωριοῦ.

Ἔτσι βρίσκαμε στὰ χωριὰ δωμάτια—ἐντευκτήρια. Δὲν μπορῶ νὰ ἐκφράσω τὸ τί δοκίμασα ὅταν μπῆκα στὸ πρῶτο Ἐντευκτήριο στὴν Κορομηλιά. Ἕνα ὡραῖο δωμάτιο ἀσπρισμένο μὲ βιβλιοθήκη ντυμένη μὲ γαλάζιο χαρτί, καθίσματα ξύλινα, ρητὰ στοὺς τοίχους καὶ εἰκόνες.»

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΑΠΑΝΤΑ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελ. 170)

κάπως περισσότερο γιὰ νὰ τὸ φέρης σὲ λογαριασμό; * Ἡ Μ α θ ή τ ρ ι α τ ο ῦ Δ η μ ο τ ι κ ο ῦ ἀπὸ τὴ Ζαχάρω νὰ μᾶς ξαναστείλη τὴ «Νύχτα στὸν Κάμπο» πιὸ προσεκτικὰ γραμμένη καὶ μὲ τὸ ὄνομά της, ποὺ λησμόνησε νὰ μᾶς τὸ γράψη. Μὲ τὴν εὐκαιρία παρακαλοῦμε ὅλους τοὺς φίλους μας ποὺ μᾶς γράφουν νὰ εἶναι προσεχτικοὶ καὶ κάτω ἀπὸ κάθε τι ποὺ μᾶς στέλνουν νὰ καθαρογράφουν τὸ ὄνομά τους. * Σ' εὐχαριστοῦμε Ἰ ω ά ν ν η Σ α μ π ὲ (Ἀθήνα) γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις γιὰ τὴ διάδοση τοῦ περιοδικοῦ. Ἡ «κοιλάδα» σου ἀρκετὰ καλή. * Θὰ πῆρες σὲ προηγούμενα φύλλα τὴν ἀπάντηση Β α σ ί λ η Β ρ ε τ τ έ α (Καλαμάτα). Πάντως γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ τὴν ἐπαναλαβαίνουμε **ἐδῶ καὶ** σήμερα. Μπορεῖς νὰ στέλνης ὅ,τι θέλεις. Καὶ ὅ,τι ἐγκριθῆ θὰ δημοσιευθῆ μὲ τὴ σειρά του. * Ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὴ ἡ ἔκθεσή σου Θ ε ο δ ώ ρ α Μ π η λ ι ώ ν η. Παίρνει τώρα τὴ σειρά της γιὰ τὴ σελίδα «τὰ παιδιὰ γράφουν». * Δὲν εἶναι ἄσχημη ἡ ἔκθεσή σου Ἰ ω ά ν ν η Ξ η ρ ὲ (Αἴγιο). Καὶ θὰ πάρη τὴ σειρά της γιὰ τὴ σελίδα «τὰ παιδιὰ γράφουν». * Σ' εὐχαριστοῦμε Δ. Γ κ ι ζ ά ν η γιὰ τὰ καλά σου λόγια καὶ ὅσα μᾶς γράφεις γιὰ τὸ περιοδικό. Οἱ πνευματικές σου ἀσκήσεις παραδόθηκαν στὸν εἰδικὸ συνεργάτη μας. * Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ε Θ ε ο δ ώ ρ ο υ (ἀπ' τὸ χωριὸ Πουρνὰ τῆς Κόνιτσας). Σὲ συγχαίρουμε πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιὰ τὸ ὡραῖο, στρωτό σου γράψιμο καὶ γιὰ τὴν καλλιγραφία σου. Τὸ ποίημά σου γιὰ τὴν ἡλικία σου ὄχι καὶ περίφημο. Τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ:

Ὅλοι ἦταν ξυπόλιτοι καὶ γυμνοὶ
καὶ ἔτρωγαν κουρκούτι στὸ σταμνί.
Παντοῦ ρημάζανε τὴν χώρα,
ἀλλὰ τοὺς πῆρε ἡ μπόρα.
Ἤθελαν νὰ καλοπερνοῦν
καὶ τὸν κόσμο νὰ τυρρανοῦν.
Τὰ σπίτια ἐρειπώνουν μὲ χαρὰ
ἀλλὰ τὴν πάθανε μιὰ φορά.
Τὸν Ζαχαριάδη τὸ σκυλὶ,
θὰ τὸν ψήσωμε στὸ σουβλί.
Τὸ σφυρὶ καὶ τὸ δρεπάνι,
θὰ τὸν κάνουν νὰ πεθάνη.

Δὲν σοῦ φαίνεται τώρα ποὺ τὸ βλέπεις ὅτι δὲν εἶναι καθόλου ποιητικό; * Καὶ τὸ δικό σου ποίημα, Γ ρ η γ ό ρ ι ε Λ ά φ α, τὸ δημοσιεύομε ἐδῶ γιὰ νὰ τὸ δῆς καὶ σὺ τυπωμένο καὶ νὰ μᾶς πῆς ὁ ἴδιος πῶς σοῦ φαίνεται:

Ἀπὸ τὴν Πρωτεύουσά μας
φεύγει ἡ Βασίλισσά μας,
διὰ νὰ ἔρθη στὰ χωριά μας
γιὰ νὰ φτιάξη τὰ ἐρείπιά μας.
Ἐκκλησίες καὶ Σχολεῖα
καὶ σπιτάκια γιὰ παιδιά,
θεμελιώνει στὰ χωριὰ
γιὰ τὰ φτωχικὰ παιδιά.
Μὲ στοργὴ ἡ Βασίλισσά
καὶ μὲ γέλιο μητρικὸ
προχωρεῖ πρὸς στὰ χωριά μας
ἡ καλὴ Βασίλισσά μας.

* Σ ω σ ώ κ α Ρ. Π ά ρ ο υ. Πολὺ, πάρα πολὺ καλὴ ἡ συνεργασία σου γιὰ τὴν 25 Μαρτίου. Τί κρῖμα νὰ τὴν πάρουμε τόσο ἀργά... Θὰ τὴν φυλάξω ὅμως γιὰ τοῦ χρόνου. Θερμὰ συγχαρητήρια. * Ἐξαιρετικὴ ἡ ἔκθεσή σου Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ε Π λ ι ο ύ μ π α καὶ σὲ συχαίρω. Ἔχει ὅμως ἕνα βασικὸ ἐλάττωμα: Εἶναι πάρα πολὺ φλύαρη. Θὰ πιάση ὅπως εἶναι ὅλη τὴ σελίδα καὶ θὰ περισσέψη. Γι' αὐτὸ παρακαλῶ κι' ἐσένα καὶ ὅλους σας, νὰ στέλνετε ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ σύντομες τὶς συνεργασίες σας. Τὰ πιὸ μικρὰ εἶναι καὶ τὰ πιὸ ὡραία. Περιμένω **λοιπὸν κάτι μικρότερο καὶ ἐξ ἴσου** καλό. * Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ε Β α λ ο ῦ ρ δ ο, καλὴ ἡ ἔκθεσή σου γιὰ τὸ παιδομάζωμα. * Σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ Θ ε ό φ ι λ ε Χ α ρ τ ο ν ι ά δ η γιὰ ὅσο μᾶς γράφεις γύρω ἀπὸ τὸ περιοδικό. Ὥστε σοῦ ἄρεσε πολὺ ὅλο τὸ περιεχόμενό του καὶ ἰδιαίτερα ἡ «Γεωργικὴ στήλη»! * Σ' εὐχαριστοῦμε κι' ἐμεῖς ἄλλη μιὰ φορὰ Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ε Μ α κ ρ υ λ ά κ η (Μυτιλήνη), γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Τὸ ποίημά σου ὄχι καὶ τόσο περίφημο. Στεῖλε μας κάτι πιὸ σύντομο. Λάβαμε ὅμως στὸ μεταξὺ καὶ ἄλλο σου ποίημα «Οἱ ἀντάρτες στὸ χωριό μου τὸ Φυλακτό». **Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι καλύτερο καὶ ἔχει τὸ βασικὸ ἐλάττωμα νὰ εἶναι μεγάλο. Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὰ δύο πρῶτα** τετράστιχα:

Ἕνα Σαββάτο βράδυ
μιὰ Κυριακὴ πρωΐ,
μὲ λύσσα οἱ ἀντάρτες
στὸ χωριό μου εἶχαν μπῆ.
Ἦταν τοῦ ἔτους σαρανταεπτὰ
καὶ τοῦ μηνὸς Αὐγούστου,
πλησίαζε, γιορτὴ ἡ Παναγία
ποὺ τὴν περίμενε ὁ κόσμος μὲ
(προθυμία.

Πῶς σοῦ φαίνεται; Ἔχουμε ἄδικο; * Πολὺ μᾶς συνεκίνησε ἡ ἐπιστολή σου, Θ ε μ ι σ τ ο κ λ ῆ Κ υ ρ ι ά κ η (Ἱεροδιδασκαλεῖο Βελλάς). Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ στὸ περιοδικὸ καὶ νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς θὰ κάνωμε ὅ,τι μποροῦμε γιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὶς ὑποχρεώσεις, ποὺ ἀναλάβαμε ἀπέναντι τῶν παιδιῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδας.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) Διπλῆ ἀκροστιχίδα

Τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε παρακάτω ἀποτελοῦν μεγαλόνησο, καὶ τὰ δεύτερα γράμματα Πατριάρχη τῆς Γραφῆς.

1) Τὸν δίνουν τὰ δένδρα. 2) Κακὸς λόγος. 3) Βασιληᾶς τῆς Τροίας. 4) Εἶδος λουκουμιοῦ. 5) Παρηγοριὰ στὴν ἔρημο. 6) Ὡραία πόλη τῆς Ἰωνίας.

2) Λεξίγριφος

Τὸ πρῶτο εἶναι πρόθεση
Πόλη τὸ δεύτερό μου.
Σταυροκοπιέσαι ἔντρομος
μπροστὰ στὸ σύνολό μου.

3) Μαγικὴ εἰκόνα χωρὶς εἰκόνα

— Τάκη, ἔλα νὰ πᾶς τὰ δέματα στὴ θειά σου καὶ θὰ σοῦ τὴ δώση.
— Ποιά καλὲ μητέρα;
— Μὰ σοῦ τὸ εἶπα.

Γεώργιος Κοντεράχης, Καβάλλα

4) Συναρμολόγηση συλλαβῶν

Νὰ συναρμολογηθοῦν οἱ παρακάτω συλλαβὲς ὥστε νὰ σχηματισθοῦν πέντε κράτη τῆς Ἀμερικῆς:

ΚΟΝ — ΡΑ — ΖΙ — Η — ΑΗ — Α — ΡΑ — ΜΕ — ΚΑ — ΓΟΥ — ΑΙ — ΠΑ — Η — Α — ΔΑΣ — ΞΙ — ΒΡΑ — ΟΥ — ΓΟΥ — ΝΑ.

Ἀλέξ. Μακρυλάκης—Μυτιλήνη

5) Κλιμακωτὲς λέξεις

Συμπληρῶστε τὰ κενὰ τετραγωνίδια ὥστε μὲ τὴν προσθήκη καὶ τῆς συλλαβῆς «ΜΙ» νὰ σχηματισθοῦν δέκα λέξεις ποὺ νὰ σημαίνουν: 1) Ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει ἀξιοπρέπεια. 2) Δὲν εἶναι ἐντελῶς ἐπίσημος. 3) Ἐκκλησιαστικὸ σκεῦος. 4) Θεωρία ποὺ βάζει ὑπεράνω ὅλων τὸ «ἐγώ». 5) Ἀπ' αὐτὲς τὶς θέσεις πολεμοῦν. 6) Γεμάτος ἀχορταγιά. 7) Σχηματίζεται στὰ σπήλαια ἀπὸ βροχή. 8) Τονίζω ἰσιαιτέρως. 9) Θαλάσσιο ἀγώνισμα. 10) Σ' αὐτὸ ὑπάρχει πάντα ἀστυφύλακας τῆς τροχαίας.

1	Μ	Ι	Κ	Ρ	Ο	Π	Ρ	Ε	Π	Η	Σ
2	Η	Μ	Ι	Ε	Π	Ι	Σ	Η	Μ	Ο	Σ
3	Θ	Υ	Μ	Ι	Α	Τ	Η	Ρ	Ι	Ο	Ν
4	Α	Τ	Ο	Μ	Ι	Κ	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ
5	Π	Ο	Λ	Ε	Μ	Ι	Σ	Τ	Ρ	Ε	Σ
6	Β	Ο	Υ	Λ	Ι	Μ	Ι	Ω	Δ	Η	Σ
7	Σ	Τ	Α	Λ	Α	Γ	Μ	Ι	Τ	Η	Σ
8	Υ	Π	Ο	Γ	Ρ	Α	Μ	Μ	Ι	Ζ	Ω
9	Λ	Ε	Μ	Β	Ο	Δ	Ρ	Ο	Μ	Ι	Α
10	Σ	Τ	Α	Υ	Ρ	Ο	Δ	Ρ	Ο	Μ	Ι

(Ζήσης Χῶτος — Θεσσαλονίκη)

6) Γωνιά

\+ — — — — = Πόλη τῆς Πελοποννήσου
— + — — — = Νησὶ τοῦ Ἰονίου.
— — + — — = Μεγάλο ἑλληνικὸ νησί.
— + — — — = Βρίσκεται στὶς Κυκλάδες.
\+ — — — — = Μικρογραφία δάσους.

(Οἱ σταυροὶ σχηματίζουν τὸ ὄνομα ἀρχαίας Θεᾶς).

Μιχ. Νεοφύτου—Κάϊρο.

7) Τρίγωνο

(Ὁριζόντια καὶ κάθετα)

1) . . . . . = Ὑπάρχει Βόρειος καὶ Νότιος
2) . . . . = Ἡ ὑπομονή του εἶναι παροιμιώδης.
3) . . . = Ἑλληνικὸ στρατιωτικὸ σῶμα.
4) . . = Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία.
5) . = Σύμφωνο.

Κωνστ. Γ. Χραλάμπους. Ἀθήνα.

Σταυρόλεξο ἀριθ. 8.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Π	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ	■	Α	Ν	Α	Γ	Κ	Η
2	Α	■		■	Σ	Κ	Α	Λ	Α	■		■	Ε
3	Ρ	Ο	Δ	Η	■		■		■	Μ	Υ	Γ	Α
4	Ι	■		■	Ι	Π	Π	Ο	Σ	■		■	Η
5	Σ	Κ	Ι	Τ	Σ	Ο	■						Α
6	Ι	■	■	■	Τ	Ι	Ν	Ε	Σ	■	■	■	Σ
7	■				Ι	■	■	■					■
8	Π	■	■	■	Α	Λ	Α	Τ	Ι	■	■	■	Α
9	Ο	Μ	Ι	Λ	Ι	Α	■	Α	Ζ	Υ	Μ	Ο	Ν
10	Ρ	■		■	Α	Γ	Α	Π	Ω	■		■	Ε
11	Ε	Ρ	Ι	Σ	■		■		■	Η	Ρ	Π	Σ
12	Ι	■		■	Ι	Ν	Α	Τ	Ι	■		■	Ι
13	Α	Ρ	Ν	Η	Σ	Ι	■	Α	Γ	Ρ	Ι	Ο	Σ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι ὁ φίλος.—Ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰ πράγματα. 2) Μᾶς βοηθεῖ στὸ ἀνέβασμα. 3) Ἡ τριανταφυλλιὰ στὴν καθαρεύουσα.—Ἐνοχλητικὸ ἔντομο (καθαρεύουσα). 4) Πολύτιμο ζῶο 5) Δίνει τὴν εἰκόνα μὲ ἁπλὲς γραμμές.— Τὸ τιμολόγιο. 6) Μερικοί. 7) Εἶδος ψαριοῦ.—Αὐτὴ τὴ στιγμή. 8) Νοστιμίζει τὰ φαγητά. 9) Μ' αὐτὴν περνᾶ ἡ ὥρα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε.—Τὸ χρησιμοποιοῦν οἱ Ἑβραῖοι τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα. 10) . . . τὴν Πατρίδα μου. 11) Ἡ Θεὰ τῆς διχόνοιας.— Διακρίνεται στὴ μάχη. 12) Κατὰ τὴν παροιμία, βγάζει μάτι. 13) Δὲν τὴν κάνουν τὰ Ἑλληνόπουλα.—Ἀπολίτιστος, πρωτόγονος.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.— Γι' αὐτὴν χρειάζονται γερὰ πόδια. 3) Ἐκεῖ μένουμε.— Ἐκτείνονται σ' εὐθεῖα γραμμή. 5) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία.— Γνωστὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα πολίχνη τῆς Εὐβοίας.— Δυὸ ὅμοια φωνήεντα. 6) Θὰ τοὺς βρῆτε ἔξω ἀπὸ τοὺς στρατῶνες.— Δίχως αὐτὴν δὲν ἐννοεῖται Καθαρὴ Δευτέρα. 8) Σ' ἄλλη ἐποχή.— Στολίζει τὰ σαλόνια (αἰτ.) 9) Σύνδεσμος.— Τὰ χάνω.—Ὁ ἀριθμὸς 13. 11) Καλὸς οἰωνός.— Ἀνόητοι. 13) Γνωστὸς προφήτης.— Ξεκούρασμα, ἀνάπαυση.

8) Ἀναγραμματισμός

Ἕνα δένδρο ὑψηλὸ
Τὸ ἀναγραμματίζεις
Κι' ἐργασίας προϊὸν
στὴν τσέπη κουδουνίζεις.

9) Πόσων χρονῶν ἦταν;

— Πόσων χρονῶν εἶναι ἡ κόρη σας; ρώτησαν κάποιον πατέρα.
— Σὲ πέντε χρόνια, ἀπάντησε αὐτός, ἡ κόρη μου θὰ ἔχη διπλάσια ἡλικία ἀπὸ ἐκείνην ποὺ εἶχε πρὶν δέκα χρόνια.

Μπορεῖτε νὰ βρῆτε πόσων χρονῶν ἦταν ἡ κόρη του;

ΛΥΣΕΙΣ 7ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) Συλλαβικὸ μωσαϊκὸ

ΓΑτα—σκύΛΟΣ=ΓΑΛΟΣ=ΛΑΓΟΣ

2) Ἡ ἀνηψιά

Ἡ Λένα εἶναι κόρη τοῦ Χρήστου.

3) Λεξίγριφος

Α—ΦΡΙΚΗ=ΑΦΡΙΚΗ.

4) Μαγικὸ γράμμα

Οἱ καινούργιες λέξεις ποὺ θὰ σχηματισθοῦν εἶναι:
ΚΗΠΟΣ, ΤΟΠΟΣ, ΠΕΡΑΣ, ΠΑΡΟΣ, ΤΟΠΟΣ ΠΕΛΜΑ.

5) Τρίγωνο

ΣΟΛΩΝ
ΟΝΟΣ
ΛΟΚ
ΩΣ
Ν

6) Αἴνιγμα

Τὸ ἁλάτι.

7) Πυραμίδα

Α
ΑΡΑ
ΑΒΑΝΑ
ΕΠΑΡΧΙΑ
ΚΑΡΧΑΡΙΑΣ
ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝ

8) Τὸ τριαντάφυλλο καὶ ὁ γάϊδαρος

Τὸ κοινὸ ποὺ ἔχουν μεταξύ τους τὸ τριαντάφυλλο κι' ὁ γάϊδαρος, εἶναι τὰ πέταλα.

9) Φτερωτὲς συλλαβές

Ἀπ' τὶς λέξεις: ΠαντΕΛΕήμων, ΚατεΥΘΕῖαν, ΑὐστΡΙΑκός, σχηματίζεται ἡ λέξη: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Λύση σταυρολέξου ἀριθ. 7

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΟΙ—ΛΑ—ΕΥΘΥΜΟΣ. 3) ΕΥΤΥΧΙΑ—ΜΙΤΟΝ. 5) ΡΑΣΠΑ—ΑΙΣΩΠΟΣ. 6) ΡΙΝΑ. 7) ΝΤΑΛΙΑ—ΜΠΑΝΙΑ. 8) ΑΑ. 9) ΠΑΡΑΛΗΣ—ΙΛΙΟΣ. 11) ΧΑΜΑΜ—ΑΝΑΜΟΝΗ. 13) ΣΠΙΤΑΚΙ—ΙΣ—ΘΑ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΟΝΕΙΡΟΝ—ΠΗΧΥΣ. 3) ΕΤΟΣ—ΑΤΡΟΜΟΙ. 5) ΛΥΧΝΑΡΙ—ΛΑΜΙΑ. 6) ΙΑΧΗ. 7) ΕΛΑΙΑΝ—ΣΤΑΡΙ. 8) ΙΑΜΑ. 9) ΘΥΜΟΣ—ΠΑΙΔΑΚΙ. 11) ΜΕΤΩΠΟΝ—ΙΔΟΥ. 13) ΣΑΝΟΣ—ΑΥΣΤΗΡΑ.

Ο ΑΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΤΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

37) Ὅσο καλὸς ἦταν ὁ Ἄγρας ἄλλο τόσο ἦταν αὐστηρὸς στὰ ζητήματα τῆς πειθαρχίας. Ἡ τιμωρία ποὺ εἶχε ἐπιβάλει στὸ Μιχάλη, ἦταν ἀδύνατο νὰ ἀνακληθῇ πιά. Χαμογέλασε ὅμως στὴ δασκάλα ποὺ τὸν παρακαλοῦσε γιὰ τὸ νέο πολεμιστὴ κι' εἶπε :

— Τὸν καιρὸ ποὺ δὲ θἆναι κοντά μου, τοῦ ἀναθέτω νὰ σᾶς προσέχῃ, καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ πᾶτε στὴ Θεσσαλονίκη...

38) Ὁ Μιχάλης φάνηκε παρηγορημένος. Δὲν ἦταν καὶ τόσο εὔκολο νὰ περάσῃς ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς Τούρκικες φρουρές... Ἡ νέα ἀποστολὴ ἦταν ἕνα δεῖγμα ἐμπιστοσύνης.

— Πάρε αὐτὸ τὸ γράμμα, εἶπε ὁ Ἄγρας κάνοντας ἕνα πρόχειρο σημείωμα. Γράφω σ' ἕνα φίλο μου μπέη νὰ σᾶς βγάλῃ ἄδεια γιὰ νὰ πάρετε τὸ τραῖνο. Ἄντε στὸ καλό, εἶπε σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ νέου ἀγωνιστῆ καὶ τῆς δασκάλας.

39) Ὁ Μήτρη Τσέϊκο περπατοῦσε σκεφτικὸς μέσα ἀπὸ ἕνα σωρὸ νερόλακκους, ὅπου λίμναζαν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς... Τὰ πόδια του ἦταν βαρειὰ ἀπ' τὴ λάσπη.

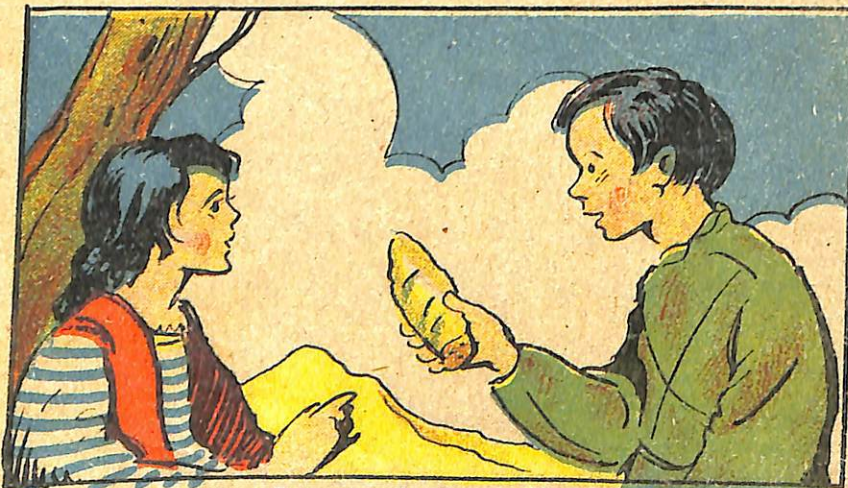
— Τὰ κατάφερα σήμερα, συλλογιόταν... Μὰ ὡς πότε θὰ παίζεται αὐτὸ τὸ παιχνίδι τ' ἀχάριστο... Ἀλλιώτικα ἤθελα ν' ἀγωνίζωμαι γιὰ τὸν τόπο μου... Μὰ τί νὰ γενῇ ; Ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη, κι' ἀφοῦ ἔτσι μὲ προστάζουν δὲ μοῦ πέφτει λόγος.

40) Λίγο πιὸ ἐκεῖ, δίπλα σ' ἕνα τσουρουφλισμένο ἀπ' τὸν ἄνεμο δεντράκι, εἶδε ἕνα ξανθόμαλλο κεφαλάκι νὰ κόβῃ τὴ σταχτεράδα τοῦ κάμπου. Ἦταν ἕνα κορίτσι ὡς δέκα χρονῶν μὲ γαλάζια φοβισμένα μάτια, ἀδύνατο καὶ χλωμό.

— Τί γυρεύεις ἐδῶ Ράϊκα καὶ ποιὸν περιμένεις ; εἶπε βουλγάρικα τ' ἀγόρι πηγαίνοντας πρὸς τὸ μέρος τοῦ κοριτσιοῦ.

Ἡ μικρὴ δὲν ἀποκρίθηκε... Γύρισε μόνο καὶ τὸν κοίταξε.

41) — Κοίτα δῶ, εἶπε τότε ὁ νέος... Θὲς ψωμί ; Θὲς τυρί ; Νὰ καὶ μύγδαλα... Ἔχεις δουλειά ; Θέλεις νἄρθῃς μαζί μου ;

— Ποῦ θὲς νὰ μὲ στείλῃς ; ρώτησε ἡ μικρὴ μ' ἕνα δισταγμό... Δὲν πάω ἂν δὲ μοῦ πῇς τί ἔκανες τὴν κυρία Γαλάτεια... Ποιὸς θὰ μᾶς κάνῃ πιὰ μάθημα... Γιατὶ μᾶς τὴν πῆρες ;

— Ἡσύχασε Ράϊκα. Ἡ δασκάλα εἶναι μιὰ χαρά. Νὰ τὸ ψωμί, εἶναι δικό σου...

42) Ἡ μικρὴ Βουλγάρα πῆρε τὸ ψωμὶ κι' ἄρχισε νὰ τρώῃ μὲ βουλιμία... Φαινόταν πὼς πεινοῦσε.

— Ποτέ μου δὲν κατάλαβα γιατὶ σὲ λένε στὸ Ζερβοχῶρι τρελλή, εἶπε ὁ Μήτρη Τσέϊκο... Καὶ γιατὶ ἀγαπᾶς τὴν κυρία Γαλάτεια ἐσύ, μιὰ Βουλγάρα... Γιατί νὰ μαθαίνῃς ἑλληνικά ; Ὁ μπάρμπας σου σὲ ξυλοφορτώνει καὶ γνώση δὲ βάνεις. Ἔλα μαζύ μου.

(Συνεχίζεται)